

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 11800

DI PARIZER DAMEN

Emile Zola

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שוין ערשיענען אין בוך-פארם

דער בעריהמטער ראָמאַן

די שעהנע אראבעללא

— פון —

קאטול מענדעס

וועלכער איז געווען געדרוקט אין „פאָרווערטס“ אין פאָרמוזעצונגען, און
האט געמאכט די גרעסטע סענסיישאן צווישען
דעם גאנצען לעזע-פובליקום.

דער ראָמאַן „די שעהנע אראבעללא“ איז זעהר אינטע-
רעסאנט און שפאנענר צוליעב די ווילדע האנדלונגען וועלכע קומען אין
איהם פאָר, און אלע וואס האבען דעם ראָמאַן געלעזען אין „פאָרווערטס“
וועלען אויך מיט פערגעניגען דעם ראָמאַן וויעדער לעזען אין בוך-פאָרם.

דער ראָמאַן „די שעהנע אראבעללא“ איז פראכטפאל
געדרוקט אויף שעהנעם פאפיר און איז געפאסט אין אפיינעם קאָווער.

פרייז 25 סענט.

צו בעקומען ביי אלע בוכהענדלער, ווי אויך ביי די פערלענער:

HEBREW PUBLISHING CO.,

88-85-87 Canal Street,

New York

געקליבענע שריפטען

— פון —

י. י. זעווין (תשר"ק. יודקאוויטש).

דאס איז דער נאָמען פון תשר"ק'ס ערצעהלונגען וועלכע וויינען יעצט ערשיינען אין בוך-פאָרם און וועלכע וויינען געווען געדרוקט אין מאַגעבלאט'ס אונטער די נאָמען:

היים דער קאסמאטער פּעדלער. | שמחה דער שמש.
דזשא דער ווייטער. | בערל דער בוטישער באי.

מר. זעווין האט א נאָמען געגעבען וויגע ערצעהלונגען, געקליבענע שריפטען, ווייל ער האט זיי נוי אויסגעקליבען פון די טויערע ערצעהלונגען וועלכע ער האט פּערפאַסט, און נור די בעסטע וועלכע וויינען פול מיט ווייטץ און הומאָר, האט ער איבערגעגעבן צו דרוקען אין בוך-פאָרם.

מר. זעווין האט אויך א סך פון די ערצעהלונגען אין די געקליבענע שריפטען אויסגעבעטעט, פיעל זאָגער אין נאָמען איבערגעארבייט; וָ, דאס די לעזער וועלען דעריבען געפינען נאָך נייעס לעבן און וועלען זיך אויף דאס ניי נוס אמוזירען.

מר. זעווין איז אהנע צווייפעל דער גרעסטער אידישער הומאָריסט אין אמעריקא, ווייל איהר קענס גיט דורבלעקען וויינע צוויי ארער דריי ציילען וואו איהר זאכט זיך גיט פארנאנדערלאכען, ער שטעהט דעריבער אויז וויך, אלס הומאָריסטישער שרייבער אין אמעריקא פונקט ווי "שלוס-עליכס" אין איראָפּא.

מר. זעווין איז א סאָדערנער אידישער הומאָריסט, וויינע דעמאָריסטישע ער-צעהלונגען וויינע גיט פון דעם לעבען און ווירקען פון דעם אלטען דור, גאר פון דעם נייעם דור, אויך גיט פון דער אלטער וועלט, גאר פון דער נייער וועלט. אין זיינע שריפטען שפיעגלט זיך אָפּ דער נאָנצער אידישער לעבען אין אמעריקא; זיין האַנדעל און וואַנדעל, זיין פּריוו און לייז, זיין גליק און אונגליק, אלעס ווערט אויז איינגעוויקעלט אין הומאָר און ווייטץ, דאָס אפילו ווען איהר לעזט א נאָך וואס מען דארף דארזיף וויינען, מוזט איהר אויך לאַכען.

די געקליבענע שריפטען פון י. י. זעווין וועט אמוזירען דעם נאָנצער אידישען פּובליקום, און אפילו ריענע וועלכע האַבען שוין די שריפטען געלעזען אין מאַגעבלאט'ס וועלען עס יעצט מיט פּערנעטיגען נאָך אמאל לעזען אין בוך-פאָרם.

די געקליבענע שריפטען איז געדרוקט אויף שעהנעם פּאַפּיר און געבונדען אין קלאַסע באַנד.

פרייז 1 דאלער.

צו בעקומען אין אלע בוכהאַנדלונגען ווי אויך ביי די פּערלענער:

HEBREW PUBLISHING COMPANY,

83-85-87 Canal Street,

New York.

דיא דײַ

פארזעך דאמען.

א בעלעהרענדעס לעבענס-בילד איבער דער נאטור פון פרויען.

— פון —

עמיל זאלא.

בעארבייטעט פון

ד. מ. הערמאלין.

פרייז, 10 סענט.

דרוק אונד פערלאג פון

דיא היברו פאָפּלישינג קאָמפּאַני,

83-85-87 קאנאל סט., ניו יארק.

HEBREW PUBLISHING CO.,

83-85-87 Canal Street,

NEW YORK.

דיא פאריזער דאמען.

1.

איך בין בערייט דאָ צו דערצעהלען א פאאר וואהרהייטען. ווען איך זאָל ניט זיין קיין פייגלינג, וואָלט איך בעדארפט ארויס שרייבען מיין נאמען פרייאַ און פראַנק. אָבער, וויאָ אנגינגעהם דיא וואהרהייט זאָל זיין פיר איין עהרליכען מענשען, מוז מען זיך דאָך, אין פיעלע פערע, פאַר איהר שעהמען.

ווירקליך, וועמען פון אייך, מיינע ליעבע כעזער, האט עס ניט אמאל פאסירט אין לעבען, וואס האט זיך געמאכט פאַר א דומקאָפּ מיט א נאַרישע דאָלע ? אָהנע צווייפעל, האט עס שוין אמאל, בייאַ איינעם פון אייך, פאסירט, וואס איהר זייט געווען אין א געזעלשאפט, און זיך וועלענדיג פאַרשטעלען פאַר א חכם, האט איהר געזאגט דיא גרעסטע דומהייט. ווען איהר האט נאכהער איבערגעקלערט אייער טהאַט, און איינגעזעהען וויא דום איהר זייט, האט איהר זיך געשעהט פאַר אייך אליין.

וואָלט איהר אָבער וועלען מודה זיין פאַר אנדערע אייער דומהייט ? אָה ניין ! מיט אייער גאַנצער אויפריכטיגקייט און עהרליכקייט, וואָלט איהר אימער וועקען דער צווייטער זאָל אייך בעטראַכטען פאַר א חכם, אַבוואָהל איהר ווייסט וויא דום איהר זייט.

עס איז א מערקווירדיגע טהאַטזאַכע, דאס מענשען, פון אלע קלאַסען, וועט איהר אָפט הערען זיך בעקלאָנגען, אז עס פעהלט זייאַ בילדונג, געזונדהייט און ער פאהרונג; נאך מעהר, איהר וועט זאָגן הערען מאַנכע פרויענצימער זיך בעקלאָנגען, אז זייאַ זיינען ניט שעהן — און דאס איז זעהר פיעל געזאגט ! — אָבער, אז יעמאַנד זאָל זיך בעקלאָנגען; אז איהם אָדער איהר פעהלט פערשטאַנד, איז עס דיא גרעסטע זעלמענהייט.

מיט איינעם וואָרט, עס לייענט אין אונזער נאטור ניט אנצווערקענען דיא וואהרהייט פון אונזערע דומע טהאַטען אין דער געגענוואָרט פון אנדערע.

ווען מיר זיינען נאָרש, זוכען מיר עס צו בעהאַלטען ביא זיך אליין און ניט נאך יענעם דערצעהלען וואס פאַר א חמורים מיר זיינען.

איך האב עס געפונען פיר געטהיג אייך צו זאגען דיעזע ווערטער, אַלס איין אַרט פאַררעדע צו מיין פּאָלגענדער שילדערונג, וועלכע איך מוז דערצעהלען פאַר דער וועלט. איך מוז דאס דערצעהלען, ווייל עס לינגט מיר אויפ'ן האַרצען, גראַדע וויא א סוד בייא מאַכע פרויען, וואס קענען איהם ניט איינהאַלטען.

אַבער דאס צו דערצעהלען און אייך בעקאנט מאַכען מיין פּערזאָן, וואָלט געווען געגען דער מעגשליכער נאַטור, וואס וויל זעהר זעלמען צוגעבען איהר דומהייט.

דאס איז דיא אורזאכע, ווארום איך וועל אייך דאָ אנגעבען א פאַלשען נאמען פון מיר, און פאַלשע נעמען פון אנדערע פּערזאָנען, וואס זיינען דאָ פּערמישט אין דער האַנדלונג, דאמיט מען זאָל מיך ניט אויסגעפונען און לאַכען פון מיר. עס איז דיא גרעסטע שטראפע פאַר א מענטשען, ווען ער בעגעהט א דומהייט און אנערקענט דיא דומהייט, אנדערע זאָלען נאך פון איהם לאַכען. ענטשולדיגט מיר פאַר מיין פּלוידערייא ביז יעטצט. אָט דאָ פאַנגט שוין אָן דיא געשיכטע :

מיט א קורצער צייט צוריק, האט מיין פאטער, מאַנסיע דע וואַזשלאַר, איינע געשטימט אייך זאָל פּערלאָזען לע באַקעט, דעם זאַלטען און טרויעריגען שלאַס פון ניעדריגען נאַרטאנד, וואו איך בין געבוירען געוואָרען.

מיין פאטער האט מערקווירדיגע אנויכטען איבער דעם געגענווערטיגען דור ; ער פאַסט מיט א 50 אָדער 75 יאָהר צוריק. ער בעהויפטעט, אז צו זיין א ריינער און אנשטענדיגער מענש, זאָל מען אויסמידען וויא א פעסט, דיא גרויסע און ציוויליזירמע שטעדט, ווייל דאָרט, לויט נאך זיין אנויכט, העררשט געמיינהייט, לומפּערייא און פּערדאָרבענהייט.

איך עראינער מיך, דאס מיט א פאאר יאָהר צוריק, ווען איך האב נאך ניט פּיעל געוואוסט, האט ער בעהויפטעט, רעדענדיג מיט זיינעם א בעקאנטען, דאס ווען מען זאָל איבערציהען נאנץ פאַרו מיט איין דאָך, וועט דאס זיין איין אויסגעז לאַסענעם הוין.

„אַלעס איז דאָרט פּערדאָרבען,“ האט ער געזאגט בשעת איך האב מיך אונטערנעהערט בייא דער טהיר, „אַפילו דיא שטייגער פון דיא שאַסען שווימען אין

שאנדע. קיין פאטער איז זיכער, אז דאס קינד וואס ער רופט : „מיין זון“ אָדער „מיין טאָכטער“, איז זיינעם. א מאן הייראטעט מיט א פרוי, און ווייס פאָראויס, אז נאך דער חתונה, מוז זיא האבען א געליעבטען. פּראָטעסטירען דאָגעגען, העלפט ניט. אונטער דיא ארעמע וויא אונטער דיא רייכע, איז אלעס פּערדאָרבען. דיא פרוי פון דעם אנשטענדיגסטען מאן, וועט ווינקען מיט דיא אויגען און זוכען צו הערען ליעבעסדיגע ווערטער, פון אירנענד א שעהנעם יונגענמאן.

עס איז אלזאָ קיין וואונדער ניט, דאס מיין פאטער, זייענדיג א מאן מיט שטרענגע מאָראַלישע אַניכטען, האט ניט אזוי שנעל איינגעשטימט אײַך זאָל בעזוכען פאָרן.

אָבער, וויא דיא זאך איז, ער האט ענדליך יא איינגעשטימט, און אײַך בין אין פאָרן!

פאָר אזא יונגען מאן וויא אײַך, וועלכער איז אײַפּערצויגען געוואָרען אונטער דער אײַזיכט פון אזא פאטער וויא אײַך האב, וואָרט אלזאָ קיין וואונדער ניט געווען, דאס אײַך זאָל ניט וויסען אפילו וויא צו רעדען אָדער זיך אומווענדען אין פאָרן. אָבער, דיא נאטור האט מיך בענאכט מיט גוטע אייגענשאַפטען, און נאכד דעם וויא אײַך האב מיך א פאָר מאל צוגעקוקט צו אנדערע, בין אײַך געוואָרען 60 פּראָצענט א פאָרזער.

פעליקס בודען, מיינער איין אלטער שול־קאמעראַד פון קאַען, ווען ער האט מיך דאָ וויעדער געזעהען, האט ער מיר באַלד געזאגט, אז אײַך בין א שעהנער בחור, און יעדע פאָרזער פרוי וועט זיך אין מיר פּערליעבען.

אײַך גלויב, אז אײַך האב מיך פּערשעהמט וויא א בתולה, הערענדיג דיעזע ווערטער, און אײַך האב געלאַכט, וויא מען זאגט, מיט יאָסט־שירקעס נאָר ווען פעליקס איז אַוועק און אײַך האב מיך אָנגעקוקט אין שפּיעגעל, וויא הויך און וויא שטאַרק אײַך בין, האב אײַך געמוזט צו מיר אליין שמייכלען מיט מיינע ווייסע צייהן און שוואַרצע אויגען.

דאן האב אײַך אײַפּגעצויגען מיט דיא אַקסלען, און מיר געטראכט : „איבריגענס, ווען דאָ איז אזוי דיא מאָדע, בין אײַך אויך צופריעדען. אין אמתין וואס קען דאָ שלעכט זיין ווען מען איז געליעבט פון שעהנע פרויען?“

ניט וויכענדיג, האט זיך מיר באַלד געוואָלט, עפעס א שעהנע דאַמע זאָל זיך אין מיר שוין פּערליעבען.

יא, אײַך האב בעגעגענט שעהנע דאַמען, זייא האבען צו מיר ליעבליך געשטייבעלט בייא דער פּאַרשמעלונג, און אײַך האב ערוואַרטעט צו הערען א

ליעבעס־ערקלערונג. אָבער, אונגעאכטעט דארױף, איז עס אױך װײט נײט געװען קומען.

דאן האב איך מיר געטראַכט, אז איך בין צו שעהעדיג און איך מוז מעהר ערמוטהיגען דיא שעהגע דאמען. אויך דאס האב איך געהאָן, אָבער אנשטאט צו הערען פון זיא וואס איך האב ערוואַרמעט, האבען זיך נאר א פאאר בער־ליידיגט.

דאס האט מיך געצוואונגען צו צווייפלען אין מיין מעגליכער שעהנחייט און אין מיין אנציהונג צום פרויע־געשלעכט.

איך האב אַלץ מיר געזעבען דיא מיה צו שמורירען אַנדערע מענער, אויף װײט װײט זײנען שעהנער פון מיר. איך בין געקומען צום רעזולטאט, אז איך בין א נאנץ שעהנער יונגע־מאן, און פיעללייכט נאך שעהנער װײא פיעלע אַנדערע, װײל כמעט סײן אײנציגער, האט אַזעלכע גלייכע גליעדער און פרישע באַקען װײא איך.

אָבער װארום פערליעבט זיך דאָך קײנע נײט אין מיר ? דיעזע פראַגע האב איך מיר נײט געקענט בעענטפערן אזוי לײכט, און נאכדעם װײא איך האב פיעל נאכגעדינקט, האב איך בעשלאָסען, אז איך בין נאך װאָהרשײנליך נײט גענוג בער קאנט מיט אלע דמען און אנפיהרונגען פון פאָרוי, אום צו קענען עררײכען דיא ליעבע פון דיא פרויען.

אין אזא פאל, װאָלט מיר פיעל געניצט זיך צו בעראטהען מיט מײנע פריינדע און בעקאנטע ; אָבער, עס איז װיעדער דיעזעלבע מעגשליכע אײגענשאַפט, װאס מען װײל זיך נײט פערטרויען מיט א דומהײט צו אַנדערע.

זיענדיג נײגעריג צו פרויענצײמער און נײט קענענדיג געפײנען דיעזע געזוכטע ליעבע, האב איך אײנגעזעהען, אז בײז עס װעט עפעס זײן, מוז מען פריהער קױפען דיעזע ליעבע מיט געלד.

איך האב געהערט, אז אזוי האבען אַנדערע געהאָן, און איך האב געמוזט נאכפאָלגען זייער בײשפיעל.

איך האב באלד געהאט פריינדע און קאמעראַדען, װאס זײנען געװען בערײט מיר אלעס צו צײגען. איך האב געפונען ליעבע פיר געלד, װײפיעל איך האב נאָר געװאָלט. פאָרוי איז נײט זעערנע אין אַזעלכע ליעבעס. אָבער, צו זאגען דיא װאָהר־הײט, בין איך נײט צופריעדען געװען דערמיט. עפעס איז דאס װײא נײט נאָטירליך, נײט מעגשליכער, און דער מעגשליכער נײסט רעװאָלמירט דאָגענען.

קויפען פרויענציימער מיט געלד? ניין! דאס האט זיך מיר נישט געוואָלט, און איך האב מיך אָבערהאלטען דערפון. איך האב געוואָלט געניעסען, וויא מען האט מיר דערצעהלט, דיא ליעבע פון פרויען, אויס ליעבע, אויס פרייען ווילען, און נישט קויפען מיט געלד.

ווירקליך, אזא שעהנער בחור וויא איך בין, זאָל דאָך קענען געפינען אין פאריז גענוג פרויען ליעבע? דיא בעהויפטונג פון מיין פאטער, אז זייא לאַכען, שמייכלען און ווינקען, האב איך בעמערקט, איז א וואַהרהייט. אַלזאָ, צור אַרבייט! מיט איין אבענד פריהער, האב איך צוגעבראַכט מיין צייט, צום ערשטען מאל, אין א פאריזער זאלאָן. דיא גרעפין פון פ... וועלכע איז מייע א האַרבע טאַנטע, האט מיך איינגעלאדען מיטצושפייזען.

זיא האט מיך געוואָלט פאַרשמעלען פאַר מאַנסיע געזשאָן, דער דעפוטירטער פון דעם גאַמערוויל דיסטריקט, וועלכער איז נאָר וואס געוואָרען סובֿ־עסקרעטער פון שטאאט, און ער איז גאַנץ נאָהענט צום מיניסטער־אַמט.

מיין טאַנטע, וועלכע איז גראַדע געווען דער געגענטהייל פון מיין שטרענגען פאטער, האט בעהויפטעט, אז א יונגער מאן פון מייע יאָהרען, דאַרף קענען דיא וועלט, אַלעס מיטמאַכען און איבערהויפט קומען אין דאַמען געזעלשאַפט. דאָן איז זיא אויך געווען פון דער מייןונג, אז אונגעאַכטעט דאַרויף וואס מיין פאטער איז רייך, דאַרף איך נישט אַרום געהען לעדיג, זאָנדערן איך מוז זיין בעשעפטיגט. איהר ציעל איז אַלזאָ געווען פאַר מיר אויפצוהוכען א פאַסע־דען פאַסטען.

„דיין האַרטגעיקיגער פאטער,“ האט זיא צו מיר געזאגט, „ווייס נאר נישט, ער איז פון דער אַלטער וועלט. מיין ליעבער געאָרג, פערלאָזן דיך נאָר אויף מיר, און אַלעס וועט זיך רעכט.“

פונקט אום זיעבען אהר, בין איך געווען בייא דער גרעפין. אָבער, וויא עס שיינט, איז זעבען אהר אבענד נאך נישט דיא פאַסענדע צייט פיר מיטאג אין פאריז; מען עסט שפעטער.

דיא געסט האבען אָנגעפאַנגען אַנצוקומען איינציגווייז, און מיט א האַלבע שטונדע שפעטער איז שוין יעדער געוועזען אויףן פלאַטץ.

דיא גרעפין האט מיר דערצעהלט, אין א פערצווייפּעלטען מאָן, אז צו איהר בעדויערן, וועט מאַנסיע געזשאָן, נישט ערשיינען, ווייל ער האט געמוזט אָברייזען נאך ווערסייל אין פאַרלאַסניגטאַרישע אַנגעלעגענהייטען. אונטערדעסען, האט זיא אָבער גענוכט, דאס ווען ער האט נאך נישט אָבערייזט, וועט ער זיך דאָך נאך ציינען אויף א פאאר מינוטען.

אום עם זאָל אָבער ניט אויספעהלען קיין פּאָסענרע פּראָמינענטע געסט, האט זיא איינגעלאָרען איין אנדערן דעפּוטירטען פון אונזער דיסטריקט, דעם גרויסען נאָשראָד, וויא מיר רופען איהם דאָ. איך האב מיט איהם אמאל בעקאנטשאפט געשלאָסען געהענדיג אויף דער יאָגד.

דיזער נאָשראָד, איז געווען א דיקער און זעהר מונטערער מענש; לעטצטענס האט ער זיך אויף געלאָזען וואקסען א באָרד, דאָמיט ער זאָל ערשיינען אַביסעל מעהר עהרענהאַפּטער אלס דעפּוטירטער.

נאָשראָד איז געבוירען געוואָרען אין פּאָריז, וואו זיין פאטער איז געווען איין אָרימער אַרוואַקאָט; נאָר אזוי וויא ער האט געהאט א רייכען און איינפלוסרייכען אָנקעל, האט דיזער פאר איהם געאַרבייט, דאס איין אנדערער דעפּוטירטער זאָל איהם איבערגעבען דעם פּאָסטען. וויא אזוי דאס איז געווען, קען איך יעצט בעד שטימט ניט ערקלערען.

איך האב ניט געוואוסט, אויב ער איז שוין פּערהייראַטעט. מיין טאנטע האט מיך געזעצט ביים טיש געבען א יונגע און שעהנע דאָטע, וועלכע נאָשראָד האט גערופען בערטהע מיט א הויכער שטימע.

ענדליך איז שוין יעדער געזעסען אויף זיין פלאַטץ. עס איז נאך אימער געווען טאָג אין צימער, אָבער דיא גרעפּיז, מיין טאנטע, האט אונז באלד אריין גע' פיהרט אין איין אנדערעס צימער, וואו דיא פּאַרהענגע זיינען געווען אַרונטער געלאָזען און אייניגע לאָספען האבען אלעס בעלייבטעט.

זיך וויעדער זעטזענדיג צום טיש, האט מען געשפּראַכען איבער דיא מיטאנען וואס זיינען געגעבען געוואָרען לעטצטען ווינטער, און טאנכע האבען ניט געמאכט קיין נוטען איינדרוק אויף דער געזעלשאַפט, ווייל זיא זיינען אויסגעקומען אַקוראַט צווישען טאָג און נאַכט.

מיין טאנטע, איבערהויפט, האט געהאַט צו געבען א מיטאנ בייא טאַנער ליכט.

דאס געשפּרעך איבער דיזען אינהאַלט, האט אויסגעזעהען ניט אויפזעהרען, און עס האט מיך געעקעלט. וויא עס שיינט, האט קיין איינציגער דאמאלס ניט געוואוסט צו רעדען איבער א וויכטיגערן געגענשאַפּט.

איך האב געשווינען; און אפילו ווען איך וואָלט וועלען מהייל געהמען אין אַזא געשפּרעך, האב איך ניט געוואוסט וויא אזוי מען פּאנגט עס אן. יעדענפאַלס, ווען איך האב געזעהן פּאָריז בעלייבטעט בייא דער נאַכט, האט

עם אָננעפֿיללט מיין גאַנצע זעלע מיט א וואונש, צו נעניעסען אלע פּערנניגענעס וואס ליענען בעהאלטען הינטער דעם מאנטעל פון דער נאַכט.

וויא מען האט אויפגעגעבען דיא פּאַרשפּייזען, האבען זיך דיא שטימען פון דיא געסט געשטאַרקט, און מען האט אָננעפֿאַנגען צו רעדען איבער פּאַליטיק. איך בין געווען ערשטוינט צו הערען מיין מאנטע אויסשפרעכען מיינונגען. וואס עס אנבעלאַנגט דיא אַנדערע דאַמען, האב איך באלד איינגעזעהען, אז זייא זיינען גוט בעקאַנט מיט דער אָננעמיינער פּאַליטיק, און, וועהרענד דעם געשפרעך, האבען זייא אָנגערופען דיא פּראָמינענטע מענער בייא זייערע ערשטע געמען און געגעבען זעהר שארפע אורטהיילע איבער זייא.

געגענאיבער מיר, האט נאַשראַך פּערנומען זעהר א ברייטען פּלאַטץ, רעדענדיג זעהר הויך, אָהנע זיך צו אונטערברעכען ביים עסען און טרינקען.

דאס אלעס האט מיך זעהר וועניג אינטערעסירט, און צו זאגען דיא וואַהר הייט, האב איך אויך פּיעלעס ניט פּערשטאַנען. דאס אינטערעסאַנטעסטע איז אָבער געווען, וואס איך האב ערפּאַהרען, אז דיא דאַמע וואס איז געבען מיר געזעסען און וואס נאַשראַך האט געופען בערטהע, איז געווען טאַקי מאדאם נאַשראַך אליין.

זיא איז געווען זעהר שען, וויא איך האב שוין פריהער געזאגט, און וויסענדיג, אז זיא איז א פּעהרייאטעטע פרוי, האב איך מיך געשפּירט בער קוועמער.

איך האב אייניגע מאל, ביז דאמאלס געהערט, אז אין יאַפּאַן איז אַ מאָדע, דאס מיידלעך קענען אלעס טהון ביז צו דער חתונה און נאך דער חתונה זיינען זייא אָבגעשפּאַרט בלויז פיר זייערע מענער; אין פּאַרזי וועדער, קענען מיידלעך זעהר וועניג אויפטהן פאַר דער חתונה. נאָר נאך דער חתונה, איז אלעס פרייא.

אלזא, צו א פּעהרייאטעטע פרוי אין פּאַרזי, קען מען האבען א בעסערן צוטריט.

בערטהע'ס אויערן, האבען איבער מיר געמאַכט זעהר א טיעפען איינדרוק. דיא אויערן זיינען געווען קליין, רונד און אירע שענהע קאַפּ-האאר, האבען זיך דאָרט אַרום געקריזעלט. איהר האַלדזנאַקען, בעדעקט מיט צערוואָרפענע האאר, האט מיך זעהר בעאונרוהיגט און איך האב מיך געשפּירט שטאַרק אויפגערעגט. דאס, לויט וויא איך ווייס יעמאַט, איז דיא אורזאַכע וואס פּיעלע מענער שפּירען זיך שרעקליך אויפגערעגט, ווען זייא ערבליקען א שענהעם פרויען האַלדזנאַקען.

בייא געוויסע בעוועגונגען פון איהר קערפער, האב איך בעמערקט, וויא איהר אָבערער טהייל קערפער, האט זיך בעוואויגען מיט דער געמיטהליכקייט פון א קאמין, און איהר ברוסט האט אזוי שטארק אַרויס געשטעקט, אז איך האב געשפירט דאס בלוט זיך אויפוארעמענדיג אין מיר.

וואס עס אנבעלאנגט איהר געזיכט, איז עס ניט געווען לויט נאך מיין געד שטאַק; אָבער זיא איז ניט געווען אבישטויסענר. זיא האט געשפראָכען איבער פּאָליטיק, נאך פיעל מעהר וויא דיא אנדערע.

פלוצלינג האב איך מיך ארום געזעהען, אז איך זימץ וויא א דומער קערל, נכייך וויא איך וואָלט נאר ניט געקענט רעדען.

איך האב מיר דאמאלס זעלבסט געמאכט פאָרוויפע, אז אזעלכער וויא איך, קען ארום געהען יאָהרען לאנג אין פּאַרזי, און קיינמאל ניט וויסען פון קיין פרויען־ליעבע.

איך בין געוואָרען מעהר העפליך און קאוואליר־מעסיג. "מאדאם", האב איך געזאגט, וויכט איהר פיעללייכט דאס זאָלץ? אָה, אָדער נאר דעם וויין?"

איך האב מיך בעמיהט צו לעזען יעדען וואונש פון איהרע הענד־בעוועגונגען אָדער בליק מיט דיא אויגען.

זיא האט צו מיר געשמייעלט אזוי זיס און אזוי פערפיהרעריש, אז מיר האט זיך געדאַכט.. אָבער וואס ניטצט יעטצט צו שילדערן מייע דאמאליגע געד דאַנקען? דער לעזער וועט שוין באַד אַלעס ערפאהרען.

בערטהע איז געווען זעהר ליעבענסווירדיג און זיא האט אויך געזוכט מיך צו פּעראינטערסירען.

"וויא עס שיינט", האט זיא בעמערקט, "אינטערעסירט אייך נאר ניט קיין פּאָליטיק. אָבער וואס זאָל מען טהן? א מענש טוז דאָך רעדען. ווען עס איז נישטאָ איבער וואס צו פלוידערן, רעדט מען איבער פּאָליטיק. איבריגענס, איהר וועט ערפאהרען, אז היינטיגע צייטען, איז יעדער בעשעפמיגט נאָר מיט פּאָד ליטיק."

דאן האט זיא געוועקסעלט דעם אינהאַלט פון אונזער געשפרעך. נאָשטאָד האט איהר אין קורצען מיטגעטהיילט אַלעס איבער מיר. "איז נאָמערווילל א שעהנער געגענד?" האט זיא געפרעגט. "מיין מאן האט מיך אמאל געוואָלט אהן אַרויס געהמען צו זיין אָנקעל, לעמזטען זומער. אָבער איך האב מורא געהאט, און מיך געמאכט קראַנק."

„דיא תבואה־פעלדער, אין זומער צייט, זיינען זעהר שעהן.“ האב איך בער מערקט, „עס זיינען אויך דאָ העררליכע לאַנגעס.“

„גענוג! גענוג! דאס איז שוין גענוג!“ האט זיא אויסגעשריען. „מעהר דארף איך ניט וויסען. עס איז געוויס א שרעקליכע געגענד! איך בין ניט פון דיעזע וואס ווערען בענייסטערט פון גרינע פעלדער און בלומען־לאַנגעס. בייא מיר איז דאס א טויטע און פוסטע געגענד, מיט דיעזעלבע הויכע און ניעדריגע בוימער און מיט דיעזעלבע גראָדפעלדער וואס פאסט פאר קיה.“

איך האב איהר געוואָלט ערקלערען, אז דיא פרייע נאָטור איז אלעס אין דער וועלט און דאָרט געפינט מען דיא ריינע און וואהרע שעהנהייט, אָבער זיא האט מיך ניט געלאָזען רעדען און האט שוין אָנגעפאנגען צו בעשפרעכען מיט א צווייטען סאָן, א געזעטץ איבער העכערע בילדונג וואס איז אריין געבראכט געוואָרען אין פארלאמענט.

דאס געשפרעך האט זיך ענדליך געוועקסעלט אויף טהעאטער. ווען זיא האט זיך אָנגעלעהנט אויפ'ן מיטש אום צו בעענטפערן א פראגע אויף יענער זייט מיט, האט זיך איהר האלו נאך מעהר אויסגעצויגען און איך האב בעסער געקענט זעהען איהר אלבאסטער־נאקען. וועלכעס האט אין מיר ערוועקט איין אונרוהיגעס געפיהל.

נאך זייענדיג אין לע באַקעט, און זיטצענדיג פאר מיר אליין, האב איך פיעלע מאל געטרויסט איבער א געליעבטע מיט שעהנע האאר; נאָר איך האב מיר יענע פאָרנעשטעלט, אלס לאנגזאם און רהיג אין איהרע בעוועגונגען, וועהרענד בערטהע איז געווען אזוי ריהרענדיג וויא א קאטיץ.

ווען מען האט אויפגעגעבען דעם צושפייז, האב איך שוין מעהר ניט געקענט אויסהאלטען פאָר אויפגענג, און איך האב אָנגעהויבען צו פאנגטאָרען. איך האב מיר פאָרנעשטעלט, אז מיין ציעל, צו האבען א געליעבטע, איז יעטצט עררייכט, נאָר מיין ערשטער טריט מוז זיין, איך זאָל אוועק געהמען בערטהען ערגיץ אויף א זייט און איהר געבען א קוש אויפ'ן האלונאקען. זיא וועט זיך דאן אומווענדען צו מיר, און אויף איהרע שעהנע ליפען, וועט לייענען א זיסער שטייכעלע. דאן וועלען מיר זיך אוועק זעצען; דאס תיכּוּם, איך וועל זיטצען און זיא וועט זיין אויף מיין שויס.

פּלוצלינג האב איך אויך געשפירט איהר ווייכען קערפער זיך צוריקענדיג צו מיר. איך האב געמיינט, אז איך זענר טישטען.

„זייט אזוי גוט,“ האט זיא געזאגט אין א רודינדיגען טאָן, „און דערלאָנגט מיר דעם מעלער מיט דיא באַנבאָגנס. נאָדן עסען מוז איך געניצען זיסעס.“
 עס האט זיך מיר געדאַכט, אז אין איהרע אויגען ליגעט א צערטליכער בליק פול מיט ליבען. דאָן האב איך געשפירט איין אונגעווערעס פערנגענען, ווען איהר נאָקעמער אַרעם האט בעריהרט מיין האַנד
 „איך בין אזוי וויא א קינד,“ האט זיא געזאָגט קייענדיג דיא באַנבאָגנס. „איך

ליעב זעהר זיסע זאכען. האט איהר אויך לייעב זיסע זאכען?“
 איהרע איינפאַכע ווערטער האבען מיך שטאַרק בענייסטערט, און איך האב געשפירט, אז איך בין פאַזיטיוו פערליעבט אין איהר. ווען איך האב אויפגעהויבען מיין סאָפּ, האב איך דערזעהען נאָיטראָדן, וועלכער האט געקוסט צו מיר, וועהרענד איך האב גערעדט מיט זיין פרוי. ער האט אויסגעזעהען זעהר מונטער, און גער שמייעלט צו מיר ערמונטערענד.

אַבער זיין שמייעל, האט מיך אונטערדעסען אביסעל אָבגעקיהלט. ווירקליך, וויא גרויס דער לומפ זאָל ליגען אין א מענשען, ווילט זיך דאָך ניט, ווען דער מאַן איז פריינדליך און לייעבענסווירדיג, מען זאָל דענקען ניט אַנשטענדיג איבער זיין פרוי. עפעס בעטראַכט מען דאמאלס דיא פרוי פון אזא סאָן, וויא א שוועטערין אָדער נאר וויא א שוועסטער.

אונטערדעסען האט עס געהאלטען ביים ענדע פון דעם מיטאג. קיין זאך האט מיך אויסעראַרענטליך איבעראשט, מיט דער אויסנאָהמע פון בערטהעין, וועלכע האט אויף מיר געטאַכט א טיעפטן איינדרוק.

מיין טאַנטע האט זיך בעקלאָגט, אז עס איז צו הייס, און דער עולם האט דאָן וויעדער אָנגעפאַנגען צו דערען איבער פאָליטיק. דאָן איז מען איבערגעגאַנגען צו דער שיינדיגע פון דעם וועטער; מאַנכע האבען געשפראַכען דעם פרייהייט, און געקומען צום בעשלוס, אז עסען גוטע זאכען, מען מען נאָר אין ווינטער.

דאָן זיינען מיר אלע אריין אין קליינעם זאלאָן אום צו טרינקען שוואַרצען קאַפּע.

ערשט נאכדעם האט אָנגעפאַנגען צו קומען געזעלשאַפּט. דיא דרייא גרויסע זאלאָנען און דאס ייִפּוּזעדיגסטע, זיינען פול געוואָרען, איך האב מיך אוועק געזעטצט אין א ווינטעל וויא א צווייטער.

מיין טאַנטע איז צוגעקומען און מיר געזאָגט:

„געה ניט אוועק, געאָרג. זיין פרוי קומט באלד. ער האט פערטפראַכען, אז ער וועט קומען זיא אָבנעהמען, ווייל ער איז נאָך ניט אוועק געפאָהרען.“

זיא האט געמיינט מאדאם נעישאָן. אָבער איך האב קוים געקענט הערען וואס זיא האט צו מיר געזאגט. ניט ווייט פון מיר זיינען געשטאנען צווייא יונגע לייט, וועלכע האבען עפעס גערעדט וואס. האט מיך געמאכט וויא אויפשפרינגען פון מיין פלאטץ.

זייא זיינען געשטאנען אויף דיא שפיטץ פינגער נעבען דעם גרעסערן זאלאָן, און צור צייט וואס פעליקס בודען, מיין אַלטער שול־סקאמעראַד, איז ערשיענען און זיך פערנייגט פאר מאדאם נאָשאַד, האט דער ניערדיגער פון דיא צווייא בעמערקט :

„אזוי? ער האלט זיך נאך אימער מיט איהר?“

„יא,“ האט געענטפערט דער העכערער, „דאס איז א פעסטע ליעבע. איך רעכען, אז עס וועט דויערן דעם נאנצען ווינטער. עס איז דאס ערשטע מאל וואס בערטהע האלט זיך אזוי לאנג אן אין א חברה־מאָן.“

קוין גרויסען שמערץ האב איך ניט געפיהלט, אָבער איך האב געשפירט וויא מיין זעלבסט־ליעבע איז פערוואונדעט געוואָרען. ער, פעליקס בודען, ער האט יא געקענט עררייכען צו האבען א געליעבטע? און איך, בין נאך ווירקליך אזא שלים־מול?

וואס האט זיא געמיינט, ווען זיא האט מיר געזאגט אזוי צערמליך, אז זיא ליעבט זיסע זאכען? זעלבסט־פערשטענדליך, דאס נאכדעם וויא פעליקס בודען איז מיין בעסטער פריינד, האב איך ניט בעאבזיכטיגט צו קריכען אויף פרעמדע קברים דאָרט וואו ער איז פערמישט.

אָבער ווארום זאָל ער יא האבען א געליעבטע און איך ניט? מיט וואס איז ער דאס שעהנער אָדער ליעבענסווירדיגער וויא איך? צום טייפעל! מען דאָרף זיך זעהען צו איילען, זאָנסט איז עס ניט ווערטה וואס מען איז אין פאָרז!

וועהרענד דעם, האב איך בעמערקט, וויא נאָשאַד, ערבליקענדיג פעליקס־ן, איז צו איהם צוגעלאָפען און איהם גערייכט ביידע הענד אויסעראַרענטליך פריינדליך. ער האט איהם ברידערליך אָנגעקלאַפט אויף דער פלייצע און זיין געזיכט האט גע־שטראַהלט מיט פערנניגען.

וואס איז דאס? איז עס מעגליך, אז דער מאָן זעלבסט ערמוטהיגט זיין פרויס געליעבטען? יא, יא, עס איז ווירקליך אזוי, און דער מאָן ווייס עס, כל־זמון פרעמדע זיינען דערמיט בעקאנט.

וואס האט בעדייטעט נאָשאַרד־ס פריינדליכער בליק צו מיר, ווען איך האב מיך אונטערהאקטען מיט זיין פרוי? פיעללייכט איז ער נאָד פון דער מיינונג, אז

דין ויחייב דארף שוין וועקסלען דעם געליעבטען, און מיך נעהמען אנשטאם פעליקסין?

צום טייעל ! עס איז דאך פארוי, און אלעס איז מעגליך !
איך בין געווען פערזיירט.

„אך ! דא ביסטו !“ האט פעליקס אויסגעשריען מיך ערבליקענדיג, „איך בין אהער געקומען ברוי צוליעב דיר... ווילסטו איך זאל דיר העלפען זיך אויסקוקען אין דיא זאלאָגען ? דוא ביסט נאך גאר א אינגעל, און אונערפאהרען אין דעם גרויסען פארזער תהום !“

מיר האבען זיך אונז געשטעלט געבען דער טהיר, און איז מיר האט געברענגט דער וואונד איהם צו פרעגען וויא לאנג ער איז שוין פערליעבט אין מאדאם גאָשאַרד, און אויך ערפאהרען עפעס איבער דיא אויפגעהוונגען פון א געליעבטען ; אבער איך האב ניט געוואוסט וויא אָנצופאָנגען אזא געשפרעך אָדער שטעלען אזא פראגע.

וועהרענד איך האב געזוכט א געלעגענהייט מיט איהם צו רעדען דארעבער, האב איך איהם דערווייל געפרעגט איבער אונזעהליגע אנדערע פערזאָנען, וואס האבען מיך אבסאָלוט גאר ניט אינטערעסירט ; ער האט מיר אָנגערופען זייערע נעמען און מיר געגעבען א קורצע, אָבער אויספיהרליכע ערקלערונג איבער יעדען איינעם.

קיין וואונדער ; פעליקס איז געבוירען געוואָרען אין פארוי, און ער האט בלויז פערבראכט צוויי יאָהר אין גימנאזיום פון קאען, וועהרענד זיין פאטער איז געווען פרעפעקט פון קאלוואדאָס. ער האט אזא בעדארפט יעדען קעגען.

מיר האט עס אויסגעזעהען, אז פעליקס רעדט אביסעל צו פיעל, און איז ניט גענוג פאָרויכטיג. ווען איך האב איהם געפרעגט איבער מאנכע פרויען, האט זיך בעווייזען א געהוימיגספאָלער שמייכלעך אויף זיינע ליפען, בשעת ער האט מיר געגעבען איין אויבערפלעכליכע ערקלערונג איבער זיא.

„דוא ערווארטסט צו זעהען מאדאם געזשאַן ?“ האט ער פלוצלינג געפרעגט.

„ווער זאָנסטו ?“ האב איך געפרעגט האלב פערנעסענדיג און דעם נאמען.

„איך מיין צו דער וואס דוא קוקסט יעמט.“

איך האב דאמאלס געבליקט צו מאדאם גאָשאַרד, און הערענדיג וואס ער האט מיר געזאָגט, האב איך שנעל געפרעגט :

„מאדאם נעױשאַן? אַךְ! וואו איז זיא?“

„דײַנעז ברונעטע דאַמע, דאָרט געגענאיבער דעם ברייטען שמוהל, וועלכע
רעדט מיט דער בלאַנדינע.“
ריכטיג, נעבען מאדאם נאָשראָד, דיא בלאַנדינע, איז געשטאנען אין אנדערע
דאַמע, א העררכיכע ברונעטקע, און מיט איהר זעהר מונטער געשפראַכען, רעדענדיג
נאנץ הויך.

„איז דאס מאדאם נעױשאַן?“ האב איך געפרעגט בעוואונדערענדיג.
איך האב זיא גוט בעמראכט. מאדאם נעױשאַן האט געהאט א דונקלע פאַרב
אויף איהר געזיכט, און דאס האט זיך נאך בעסער דערקענט, וועהרענד זיא איז
געשטאנען מיט איהרע קיל־שווארצע האאר נעבען דער בלאַנדער בערטעהע. אָבער
א מערקווירדיגע שעהנהייט איז זיא געווען.
איהרע אויגען האבען געגלענצט מיט לעבען און מונטערקייט. איהר קליינע
נאָז, איהר שעהנעם מויל, איהרע אויסגעפיללטע רונדע באַקען און איהר פולער
בוים, האבען פאַרגעשטעלט דיא לעבענסווירדיגקייט, אנציהונג און סימ־
פאַטישעס.

דאס איז געווען דער ערשמער איינדרוק וואס זיא האט איבער מיר געמאַכט.
נאָר בליקענדיג ווייטער צו איהר, האב איך מיך איבערצייגט, אז זיא איז נאך לעב־
האפטער און פיעל מונטערער וויא בערטעהע. זיא האט געלאכט, וויא מען זאָגט,
פערפיהרעריש און פון דעם גאַנצען הארצען.

„קענסטו מאַנסיע נעױשאַן?“ האט מיך פעליקס געפרעגט.

„איך? ניין. מיין טאַנטע וויל מיך פאר איהם פאַרשטעלען.“

„איך האב געמיינט, אז דוא קענסט איהם.“

„ניין. ווארום פרענסטו?“

„ווייל ער איז איין אינטערעסאַנטע פערזאָן.“

„אין וועלכען בעציהונג?“

„ער איז א נול, א גאר ניט, א טויגעניכטס, און קען אפילו ניט א קאַפּ דעם
עק פערבינדען. מיט איינעם וואָרט, ער איז א פאַלקאָמענער אייזעל. ער איז איינער
פון דיא פאַליטישע מאַשינען וואס דרעהען זיך אין אלע זייטען, אָהנע צו וויסען וואו
זייא זיינען. ער האט קיין איינציגע אידעע, איבער וועלכער ער זאָל וויסען, אז דאס
איז זיין ווילען. וואו ער געפינט זיך, קען מען מיט איהם אימער מאַכען וואס דיא
פאַרגעזעצטע ווילען.“

„און זיין פרוי?“ האב איך געפרעגט.

„זיין פרוי ? פרעג נאר ניט; דאָרט איז זיאַ וואָ איז דיאָ ליבענמווירדיג קייט זעכסט... ווען דואַ ווילסט עפעס פון איהם אַרויס קריענען, דאַרפסטו איהר נאָר שענקען אויפּמערקזאַמקייט, און דאַן קענסטו שוין אפילו אָבקויפּען זיין גאַנצע נשמה פאַר אַ גראַשען.“

פעליקס, וואָ מיר האָט געשיינט, האָט ניט געוואָלט מעהר רעדען איבער מאַדאַם נעזשאַן. אָבער, אין אַלגעמיינעם, האָט ער מיר געגעבען צו פּערשטעהען, אַז מאַדאַם נעזשאַן, מיט איהר שאַרפּזינ און נאָך עפעס, האָט געמאַכט אַ פּער מעגען פיר איהר מאַן, און זיאַ איז נאָך אימער דיעיעניגע וואָס זאָגט פיר דעם וואָלוין פון דער פאַמיליע.

צולעצט האָט ער בעמערקט :

„גאַנץ פאַרזי זאגט, אַז זיאַ האָט גאַנצע רענימענטען מיט געליעכטע.“

דאָס האָט מיר ניט איבערראַשט און איך האָב געפרעגט :

„און וואָס איז מיט דער בלאַנדיגע ?“

„דיאָ בלאַנדיגע,“ האָט ער געענטפּערט גלייכנילטיג, „איז מאַדאַם

נאַשראָד.“

„זיאַ איז אַ פיינע בחור'טע,“ האָב איך געזאגט.

„געוויס איז זיאַ אַ פיינע פרויענצוטער, אַ שענההייט !“ האָט ער גער

ענטפּערט.

ער האָט געוואָלט ווערען ערנסט, אָבער ער האָט ניט געקענט. אונווילענדיג, האָב איך בעמערקט, וואָ דער שטייכעל דרענגט זיך אויף זיין געזיכט. מיר האָט זיך זאָגט אויך געדאַכט, אַז ער בליקט צו מיר מיט אַביסעכע פּעראַכטונג אָדער האָס.

דיאָ צוויי דאַמען, וואָ עס שיינט, האָבען בעמערקט, אַז מיר רעדען איבער זיאַ, און זיאַ האָבען שטאַרק געלאַכט.

דערווייל איז צוגעקומען איין אנדערע דאַמע און אַוועק גערופּען פעליקס'ן. איך בין געבליבען אליין.

איך האָב שוין ניט געקענט אַרונטער געהען מינע אויגען פון מאַדאַם נאַשראָד און מאַדאַם נעזשאַן. ביידע זייגען געווען וואונדער שענההייטען, אָבער מאַדאַם נעזשאַן, איז געווען אַנגענעהמער און לעבהאַמער. זיאַ האָט איבער מיר געמאַכט אַ בעסערן איינדרוק.

איך האָב מיר געטראַכט, דאָס ווען עס איז מיר באַשערט צו האָבען אַ

געלעבטע אין פארוי, דאן ווינש איך מיר קיין שעהנערע און קיין בעסערע וויא דיא
ברונעטקע, מאדאם נעזשאָן.

מיין טאנטע איז נאך אמאל צוגעקומען און מיר איינגערמט :

„מאָנסיע נעזשאָן איז נאר קיין מענש גיט ; ער האט געזאגט, אז ער קומט,
און ער איז נישטאָ. ער איז אימער אזוי... איבריגענס, איז עס נאך קיין צוועלף
אוהר, און זיין פרוי ווארט נאך אויף איהם ; פיעללייכט וועט ער ער-
שיינען.“

איך בין ארום גענאנגען איבער דעם שפייזע-צימער און זיך אָבגעשטעלט בייא
דער טהיר פון דעם מיטעלסטען זאלאָן. אויף דיעזער ארט בין איך אויסגעקומען
הינטער דיא צווייא דאָמען. פארבייגעהענדיג, האב איך געהערט, וויא בערטהע
האט גערופען איהר פריינדין, מאדאם נעזשאָן, מיט דעם נאמען, לואיז.

„א שעהנער נאמען, לואיז,“ האב איך מיר געטראכט.

זיא האט געטראנגען א קלייד וואס האט בעדעקט א היבשען טהייל פון איהר
האלז, אָבער דאָך האט זיך אויך ארויס געזעהען א ווייסער פאס פון איהר האלז,
וואס איז בעדעקט געוואָרען, טהיילווייז, פון איהרע קויל-שוואַרצע האאר.

דיעזער קליינער ווייסער פאס הויט, האט איבער מיר מעהר איינדרוק גע-
מאכט, וויא בערטהע'ס נאנצער נאָקעטער האלז.

דאן האב איך אָנגעפאנגען ביידע צו פערנלייכען, אָבער עס איז שווער
געווען צו קומען צו א בעשלוס. ביידע זיינען געווען בעצויבערענדיג, און יעדע איינע
האט געהאט פערשיעדענע אנציהונגען.

אויף דיעזער ארט האב איך מיר אויפגעזוכט א פערבאָרגענעס ווינקעל און
גיט אַרונטער גענומען דיא אויגען פון ביידע דאָמען.

וועהרענדיג דעם האט מיך מיין טאנטע געזוכט איבעראַל.

עס איז שוין געווען איינס אוהר.

„ענדליך, האב איך דיך געפונען,“ האט דיא טאנטע געזאגט צוקומענדיג.
„דוא האסט געוועקסעלט דיא טהירען. פריהער ביסטו דאָרט געשטאנען, יעטצט
דאָ. וויא עס שיינט, וועט שוין נעזשאָן גיט קומען. ער איז א געוואַלטיגער
פאָטריאָט, און יעדען אבענדי פון פערנניגען, אָפּפערט ער פיר דאס לאַנד...
איבריגענס, האב איך בעשלאָסען, דיך פאַרצושטעלען פאר זיין פרוי איידער זיא
געטט אוועק, אָבער מערק עס דיר, דוא זאָלסט איהר שענקען דיא גרעסטע אויפ-
טערקאָמקייט, עס איז זעהר וויכטיג פיר דיין שפעטערע קאַריערע.“

אָהנע צו וואַרמען אויף מיין ענטפער, האט מיך דיא גרעפין אָנגענומען און מיך צוגעפיהרט פאר מאדאם געזשאָן און מיך פאָרגעשטעלט, איהר זאָגענדיג מיין נאמען און בעשעפטיגונג אין איין פראַזע.

איך בין געשטאַנען וויא א דומער דאָרפס־יונג און ניט געוואוסט וואס איך זאָל זאגען.

לואיז האט געווארט מיט א זיסען שטייכעלע אויף איהרע ליפען, וואהרשיינליך צו הערען פון מיר דיא ווערטער, אז עס פרייט מיך איהר בעקאנטשאפט, נאָר זעהענדיג אז איך בין א גהמטה אָהן לשון, האט זיא זיך אליין פאר מיר געניינט.

מיר האט עס אויסגעזעהן, אז מאדאם נאָשראָד, דאס זייסט, בערטהע, האט פון מיר חוק געמאַכט.

דאן האבען זיך ביידע דאמען אָנגעווענדעט און אוועק שפאַצירט. אריין קומענדיג אין קאָרידאָר, וואו דיא קליידער זיינען געווען, האבען זיא אויסגעבראַכען אין א ווילדעס געלעכטער, ניט אבטענדיג דארויף וואס איך בין געווען נאָהענט גענוג צו הערען און אויך פערשטעהען, אז זיא לאכען פון מיר און פון מיין דומער בענעהמונג.

„אזוי, אזוי,“ האב איך מיר געטראכט, „אָט דאס זיינען דיא פאָרווער דאָמען! וואס איך האב געהערט איבער זיא, איז ריכטיג גענוג. ווען א יונגער מאן קען ניט אזוי גוט ערקלערען קיעבע און זיא שטייכלען, געהמען זיא איהם נאך אויף חוק.“

איך האב געזיפצט. אָבער איך בין אויף זיא ניט געווען אין כעס. ווער האט דאס געקענט בעז ווערען אויף אזעלכע שעהנהייטען?

זיא האבען זיך אָנעקליידעט. און דיא מענער, וועלכע זיינען געשטאַנען אין קאָרידאָר, האבען פאר זיא פלאטין געמאַכט און זיך פערניינט זעהר העפליך, וועהרענד זיא זיינען פארבייא געגאַנגען.

פעליקס איז שוין אויף געווען אָנגעצויגען, אין איך בין נאך אימער געשטאַנען וויא געלעהמט ניט וויסענדיג וואס איך זאָל טהון.

„וואס שטעהסטו?“ האט ער מיך פרובלינג געפרעגט.

איך האב וויעדער ניט געוואוסט וואס צו ענטפערן.

„וויילסטו דאָ געכטיגען?“ האט ער וויטער געפרעגט.

„ניין.“

„דאן ציה זיך אָן און קום.“

„איך האב מיך אָנגעצויגען, אַרויס אויף דער נאַס, און ער האט מיר אָנגעד
באַטען א פלאַטין אין זיין דראָשקע.

דיא פרישע לופט האט מיך אביסעל געבראַכט צו מיין פערשטאַנד און איך
האב געוואָלט זיין אליין.

איך האב מיך ענטשולדיגט פאַר פעליקס'ען און בין אַוועק, שפאַצירענדיג
דורך דיא רוחיגע און איינזאַמע שטראַסען.

איך האב געשפירט נלייך וויא עס וואָלט מיך געפּרעסעטעט. עפעס האט
מיך געפּייניגט בייא מיין האַרצען און איך האב ניט פערשטאַנען וואס דאס בעד
דייטעט.

„איז דאס מעגליך,“ האב איך מיך געפרענט נאך א האַלבע שמונדע שפאַ
צירען, „אז אין מיר ערוועקט זיך א ליעבע ?“

איך האב מיר דיא פראגע ניט געקענט בעענטפערן און איך האב ווייטער
שפאַצירט.

2.

איך האב דיא דאַמען וויעדער געזעהען, בייא דער ערעפנונג פון דיא זאַלאַך
בעלער. דער אמת איז, אז איך בין נאָר געקומען, ווייל איך האב געוואוסט, אז זייא
וועלען דאָרט זיין.

ניין, ניט דיא קונסט־בילדער האבען מיך אינטערעסירט אין דיא זאַלאַנען,
וויא איך האב בעהויפטעט.

גאנץ פריה בין איך געווען עפען פריהשטיק מיט פעליקס'ן, אין דעם רעסטאָ
דאַנט פון שאַטפֿעליזעט, און נאכדעם זיינען מיר אַוועק אין זאַלאַן.

זייט דעם אבענד, בייא מיין טאנמע, דיא גרעפין, האב איך זעהר פיעל געד
דענקט און געקלערט. אָבער דיא וואהרהייט איז, אנשטאט דאס אַלעס זאָל מיך
אויפקלערען, זעה איך יעטצט אַרויס, אז איך בין נאך פערקראַכען אין א גרעסערער
באַטען.

„וואס פאַר א מערכווירדיגע וועלט פאַרזי איז ו!“ האב איך מיר געטראכט.
„דאַכט זיך אזוי פיין אָבגעפּוצט, פאלירט, שעהן און גלענצענד פון דרויסען, און
דאָך, אינוועני, וויא געמיין און פערדאָרבען ! זייא האבען רעכט געהאט, ווען זייא
האבען בעהויפטעט, אז דיא פאַרזייער דאַמען, אייגע וויא דיא אַנדערע, זיינען אויס
געלאסען. איך האב שוין גענוג געזעהען, אום מיך צו איבערצייגען דאָ
רעבער...“

וועהרענד דיעזע געדאנקען, האב איך ווייטער געקלערט, אז דאס איז, אין אלגעמיינעם, א מיאוסע וועלט.

ווירקליך, נאך אלעמען, בין איך א פראנצויז, און פארוי איז דער מיטערפונקט פון מיין פאלק, פון מיין נאציאָן און פון מיין שטאַל. און דיעזעס פארזי, דיא בלוטע פון דער געזעלשאפט, איז אזוי אבשייליך און געמיין.

וויא איהר קענט זיך מערקען פון דעם וואס איך האב אייך ביז יעצט דער צעהלט, בין איך אפילו ניט קיין גרויסער מאָראַליסט מיט זיידענע זאַקען. איך טראָג זאָנאר זיידענע זאַקען, אָבער אין מאָראַל פעהלט מיר זעהר פיעל, וויא עס איז דער פאל מיט פיעלע אנדערע פון מיין קלאַסע. אָבער דאָך, בין איך א מאַן, דער קעניג פון דער טעפפונג; א מאַן, וואס האט שטורירט פילאָזאָפיע, זיך איינגעקוקט אין מאַנכע געהיימיסע דער נאטור, און איך ווייס גאַנץ גוט, אז אויסגעלאַסענדייט, איז ניט צום ריהמען.

דאן, האב איך מיר געטראכט, אז איך קען דאָך ניט אייביג פערבלייבען א בחור; איך וועל אויך חתונה האבען, און נאך געהמען פיעללייכט א מיידעל פון פארוי און מוזען מיט איהר לעבען אין פארוי. היינט וואס וועט זיין פון מיין פרוי? אויך אזעלכע וואס איך האב בעגעגענט - א פארויער דאָמע!

„אבשייליך, געמיין און ניעדערטעכטיג!“

איך בין געווארטיג אייפערזוכטיג געוואָרען איבער מיין פרוי, וועלכע איך האב נאך גאר ניט געקענט.

יעצט, ווען איך בין שוין אויסגעניכטערט, און מיין ערפאָהרונג האט מיך עפעס אויסגעלערענט, בליק איך צוריק מיט א שוידער צו מייענע דאמאליגע געדאנקען.

הערט נאָר אויס: איך האב געוואָלט האבען א גזליעכטע; א שעהגע, ליעבענסווירדיגע און אנציהענדע פרוי - ניט מיין פרוי, זאָנדיגן יענעם פרוי; ניא אוועק געהמען פון איהר מאן פיר מיר, דאס איז געווען גאַנץ עהרליך און שעה. דאָגעגען וויעדער, האב איך געוואָלט האבען איין עהרליכע און אנשטענדיגע פרוי, וועלכע זאָל קיינע געליעכטע בעיימיצען.

וויא געפעלט אייך אַזאָ אזא מאַן? זיינען אויך אנדערע מענער אזוי?

איבערהויפט, האט מיך שטאַרק פערדראָסען, ווארום אין מיין סאנטימ'ס הוין קומען אריין אזעלכע פרויענצייטער. איך האב, וויא עס שיינט, געוואָלט האבען איין עהרליכע משפחה, אָבער דיא נאָגע וועלט האט געמעגט זיין מערדאָרבען, אום מיט דיעזער פערדאָרבענדייט מיר צו פערשאַפען פערניגענען.

איך האב אָגעפאָנגען מיר איבערדענקען יעדע פרוי וואס איך האב געזעהן און בעגענט. איך בין געווען פעסט איבערצייגט, פון זייער פרייהייט, מונטערקייט, געזעכטער און אלגעמיינע בענעהמונג, אז מוטער, מאַכטער, שנור און שוויגער מוטער — אלעס, אלעס האט זיך געדעהט ארום איין ראָד פון פערדאָרבענהייט, און אין געהיים אָדער אין דער עפענטליכקייט, האט יעדע איינע בעטראָגען איהר מאַן.

רעדענדיג מיט פעליקס'ן איבער דיעזער אַרט געזעלשאַפט וואס איך האב כעגענט, האט ער מיר געזאגט, אז איבעראל, ניט נאָר בייאַ מיין מאַמע, קומען דיעזעלבע פערזאָגען מיט דיזעלבע אייגענשאַפטען.

ער האט אַנזאָ אַזעלכע גענומען דעם רעסט געדאַנק פון מיר, ווען איך האב געקלערט, אז פיעללייכט האב איך נאָך ניט אַרעס געזעהן, און נאָר בייאַ מיין מאַמע ערשיינען אַזעלכע צווייפּעלשאַפטע כאַראַקטערע.

”עס זיינען פּערהאַנדען,“ האט פעליקס געזאגט, ”מאכע פרויען, דאס הייסט, דיא ווירטהגען פון פיינע זאָלָאָנס, וואס זיינען ניט גאַנץ צופריעדען פון דיא צו פּרעהליכע דאַמען. דאס איז דערפאַר, ווייל זייא ווילען ניט זייערע טעכטער, זיהן, אָדער מענער זאָלען זיך פון זייא עפעס אָבלערנען. אָבער עס איז אונמעגליך זייא זאָלען זיך גראָב בענעהמען גענען דיא פּרעהליכע נקבות און זייא זאנען, זייא זאָלען ניט קומען. ווען זייא זאָלען עס וואַגען צו טהון, דאַן וואָלטען זייא אַרייס גערופען דיא גרעסטע שגאה גענע זיך און יעדער וואָלט פון זייא געלאַכט.“

מינע ערשטע מאָראַלישע געפיהלע, זיינען אונטערדרינגען גאַלד פּערשוואַונדען, און אלעס וואס עס איז מיר איבערגעבליעבען, איז געווען דיא ברענגענדיגע תּאֹת אַזע אַויך אנטהייל צו געהמען אין דיזעע פּערגניגענס.

איך האב געוואָהנט אין א פּאָאר צימערן פון דער לאַפיט שטראַסע. פּיער מעג דורכאנאָנד, האב איך ניט געקענט ערוואַכען, אָהנע צו דענקען פאַר'ן עפענען דיא אויגען און נאָך דעם, איבער בערטהען און לואיז'ן.

מיין בעסטענדיגעס טראַכטען איבער זייערע געזיכטער, קערפּערס און פּאָר שטעלונגען, האט מיך געפיהרט דערצו, וואס איך האב ניט געקענט וויסען גענוי וועכע מיר געפּעלט אמבעסטען.

איבריגענס זיינען זייא ביידע געווען גענוג שעהן, און פאַר מיר איז עס געווען גאַנץ גלייך, וועלכע עס זאָל זיין, אבי צו האבען א געליעבטע.

נאכדענקענדיג בין איך אָבער געקומען צום בעשלוס, אז בערטהען איז ניט צום פּערגעבען, זיא האט א געליעבטען, פעליקס'ן. איך האב געחערט פון א פּאָאר

ליימע, אין יענעם ערשטען אבענד, אז פעליקס איז פאָזיטיוו איהר געליעבטער, און וואס פאַר איין אינטערעסע האבען זיין דען געהאט צו זאגען א לייענען. מסתמא אז מען קלינגט, איז א יום־טוב. אונפאַרטייאישע מענשען וועלען דאָך ניט ארויס ברענגען קיין שלעכטען גאמען איבער איין אנשטענדיגע פרוי !

דאס האט מיך ניט בעקומערט ; אין געגענטהייל, דאס האט מיך געפרייט, ווייל איך האב אין דעם געזעהן דיא זיבערע מעגליכקייט, אויף צו קריענען א געד לייעמען. פעליקס איז ניט געווען אזא שעהנער וויא איך, און ווען ער האט געקענט געפינען א געליעבטע, וועל איך געוויס טרעפען.

לייענענדיג אין בעט, אונטער דער ווארעמער און ווייכער דעק, האב איך מיר פאַרגעשטעלט א שעהנע דאמע אין איהר נאקעסקייט, און אזוי טרוימענדיג, אין א גליקליכער נאכבלעסיגקייט, האב איך געקענט פערברענגען שמונדען־לאנג.

דיא פאַרשטעלונגען פון דיא דאמען, זיינען ניט געווען בעשטימט. היינט האב איך מיר פאַרגעשטעלט איינע, מאַרגען איין אנדערע און שפעטער א דריטע. איך האב מיר ניט געוואָלט אָבקלייבען נראדע דיעזע אָדער יענע אליין פיר אימער. איך האב מיר געוואָלט לאָזען פלאַמץ צום וועהלען, וועכט עס וועט מיר אמבעסטען געבעלען.

בערמוזע און לואיז, האבען אונטערדעסען זיך מיר מעהר פאַרגעשטעלט וויא אנדערע, וואהרשיינליך, ווייל איך בין מיט זיין בעמער בעקאנט געוואָרען און זיין זיינען אויך געווען דיא שענסטע. איינע פון זיין סאָרוועכע, וואָלט איך אָקצעפירט.

ענדליך בין איך געקומען צו דער איבערצייטונג, אז דיא זייט איז געקומען, ווען איך מוז וועהלען, ווייל עס לאזט זיך ניט ווארטען. און דיעזע וואס איך וועל מיר אויסוועהלען, זאָל בלייבען דער ציעל פון מינע שטרעבונגען.

ווען איך בין אריין געקומען צום ערשטען מאל אין צימער פון דער בילדער־נאַרענע, בין איך געווען ערשטוינט פון דער נרויסער מאַסע מענשען וואס איך האב דאָרט געטראָפּען.

„צום טייפּעל“ האט פעליקס געמורמעלט, „מיר זיינען שוין געקומען אביסעל צו שפעט. עס איז געפאַקט, און מיר וועלען זיך קענען קוים דורכשטופען.“

עס איז געווען א פּערשיעדענעס און פּערמישטעס פּובליקום : קינסטלער, רייכע מענער און גלאַט געוועלשאַפטס־פּערזאָנען. צווישען דיא אָפּגעטראַגענע פּאַלמאַס און עכטערע אריבער־דעק, האט מען אויך געקענט זעהען דיא מחייערסטע

קליידער פון דער לעטצטער מאָדע, און דאָסען אין זייער קאָשעמיר, פּערלען, דיאָמאָנטען, נאָרד און בריליאַנטען.

דיאָמאָנטען פון דיאָמאָנטען פון דיאָמאָנטען, זייער פּרייער אױפּטריט און זייערע מונטערע געלעכטערס, האָבען מיך אונטערהייער געפּרייט. זייער זייערע גענאָנגען פון בילד צו בילד, געלאַכט, געפּליידערט און געשפּרונגען וויא זייערע ציגען.

פעליקס האָט מיר פון ווייטען געצייגט א דאָסען און זיא בעצייכענט אלס דיא גרעפּין דאָ...; זיא איז גענאָנגען מיט איבשע צווייא טעכטער, איינע פון א יאָהר זעכצען, און דיא אַנדערע פון א יאָהר אַכטצען. אלע דרייא האָבען אױסגעזעהען זעהר שעהן, און דיא מוטער האָט ניט אױסגעקוקט פּיעל עלטער אַלס דיא טעכטער. מיר איז פּאַרנעקומען, אז זייא וואָלמען געווען א פּראַכטפּאָלער מאָדעל פיר א קינסטלער-מאלער, איבערהויפּט, ווען זייא זאָלען געמאלען ווערען נאָטירליך, אָהן דיא קליידער.

פעליקס איז אריין אין דיא צימערן, לינקס, וואו גרויסע קאָרידאָרען האָבען זיך געצויגען, און וואו דיא מאַסע מענשען איז ניט געווען אזוי גרויס. א ווייכעס ליכט איז אַרונטער געפּאַלען פון דיא גלעזערנע סטעליעס, און קאָלירטע שטראַהלען האָבען זיך דורכגעבראַכען פון דיא לאַנגע פּאַראַענגען; אָבער דער פּיינער שטויב וואס איז פּעראַוראכט געוואָרען פון דיא טויזענדער בעוועגענדע פּיס, האָט זיך אױף אָבגעשפּיעגעלט אין דייעזע שטראַהלען, וויא א דינער ווייסער רויך.

איך האָב בעמערקט, אז דיא פּרויען האָבען געמוזט זיין זעהר שעהן אום בייצושטעהען דיא שטאַרקע ליכט, וואס האָט איינגעדרונגען טיעף אין דיא געזיכטער און דערזעהלט ווער עס איז שטאַרקער און ווער עס איז שוואַכער גע- פּוּדערט.

ווען אזא ליכט וואָלט געמאַכט געוואָרען אין איין אַנדערן זאָלען, וואָלמען זיך פּיעלע דאָסען בעלידיגט און בעהויפטעט, אז מען טהוט עס מיט דער אַבזיכט אום צו שטודירען זייערע געזיכטער. דאָ וויעדער, האָט מען ניט געקענט האָבען אזא פּעראַכט, ווייל יעדער האָט געוואוסט, אז מען מיינט נאָר בעסער צו בעלייכטען דיא פּערשיעדענע בילדער.

עס האָט אָנגעפּאַנגען צו ווערען זעהר הייס. פּליכעוואַטע הערען, האַלמענדיג זייערע הוטען אין דיא הענד, זייער אַרום גענאָנגען בלאָזענדיג און פּאַכענדיג; מאַנכע האָבען זיך געווישט דעם שווייס פון דיא געזיכטער, נאָר פּיעלע דאָסען האָבען זיך מורא געהאַט דאָס צו ערקויבען, ווייל עס וואָלט געמאַכט א תל פון זייער געפּוּדערטע הויט.

„ועה נאך זעה זי“ וואס פעליקס אויסגעשריען, „אָט זיינען זיך דאָרט!“

איך האב אויפגעהויבען מינע אויגען צו זעהן וואס ער ווייזט מיר, און איך האב אנפאנגס ערבליקט א נרויסע מאסע דאמען, פון פערשידענע עלטערס: יונג, אלט, מיטעלייערינג; שעהן, מיאוס און מיטעלמעסיג. אָבער אלע זיינען געווען געד קליידעט אין דיא קליידער פון דער לעטצטער מאָדע.

עפעס האט זיך מיר געדאכט, אז צוויי דאמען איבערהויפט, געזענדיג צוזאמען, האבען בעדארפט צוציהען מיין גרעסטע אויבמעקואַסקייט; אָבער איך האב מעהר ניט געזעהן וויא זייער רוקען מיט לאַנגע און דיקע צעפ נאכהענגען, און דאן זיינען זיך פערשוואנדען געוואָרען.

פעליקס האט דערווייל אָועס געקוקט אין איין אנדערע זייט, און אויסגעזעהנדיג צו פערנעמען אז זיך אינטערעסירען מיט עפעס א קונסט־בילד, האט ער זיך געד דרענגט פאָרווערטס.

איך בין נאכגעגאנגען און ניט געשפראַכען א וואָרט.

ענדליך האבען מיר זיך בעגעגענט מיט דיא דאמען.

זיך זיינען עס געווען!

„אָד!“ האט פעליקס אויסגעשריען, „וואס פאר א גליקליכע בעגעגונג!“

דאן האט ער זיך טיעף פערניינט.

דיא דאמען האבען זיך אויך פערניינט און געשמייכלט.

מאדאם געזשאַן, דאס הייסט, לואיז, האט אויפגעהויבען איהרע שוואַרצע אויגען צו מיר, און מיר צוגעוואָרען אזא קאכטען בליק, אז עס האט מיך געד טירערט.

מאדאם נאַשראָד וועדער, האט נאך אימער אויסגעזעהן פריינדליך.

אָבער מאדאם געזשאַן'ס בליק, איז פאר מיר געווען וויא א דונער־שלאג;

אין איהרע אויגען איז געלעגען א וועלט מיט לעבליכקייט און דאָך עפעס גיפטיגעס און בייזעס.

„וואס האט זי צו מיר? וואס האב איך איהר געמאָהן?“ האב איך מיך

געפרעגט. „בין איך ווירקליך אזא שליס־מזל וואס אלע שעהנע דאמען מוזען מיך פערראכטען?“

זיא האט געטראָגען אויף איהר קאָפ א קליינעם הוט פון געלבען סאַטין בעד

פּרעז מיט גרינע צווייגלעך און ווייסע קייסעלעך. איהר קלייד, נאגן איינפאָך און גוט געפאַסט. איז געווען פון דונקלער ברוינער זייד בעדעקט מיט שטרוק־קאָליר

סאטין, — דאס אלעס, אַבוואַהל איינפאַך, איז געווען פול געשמאק און עס האט איהר בעסער געפאסט וויא אירגענד וועלכעס אנדערעס קלייד אין דער וועלט. אָבער, איבער דיעזע אייגענעלייטען, האב איך ערשט שפעטער געדענקט; פון דעם ערשטען בליק איז לואיז פאר מיר ערשיענען וויא א געטטיק, וואס פאלט ארונטער פון א גאלדענעם וואַלקען און ווערט נאכהער אייגענהייט אין שטראהלען פון רעגענבויגען קאָליר.

וויא מיך האט דאס געפרעסטעט און געדריקט ביים הארצען!
פעליקס האט דערוויל אָנגעפאנגען צו פליידערן.
„שוין אלעס געזעהען?“ האט בערטהע געפרעגט.

„עס איז נישטאָ וואס צו זעהען,“ האט פעליקס געזאגט, „קײן נייעס; עס איז דיעזעלבע בילדער פון פארײַאָהרען און פון פאר צווייאַ יאָהרען. אלטע! אלטע! אלט!“

„דומהייטען!“ האט בערטהע פראָטעסטירט, „קונסט בלייבט קונסט, און קונסט קען קיינמאל ניט אלט ווערען.“
דערבייאַ האט זיך אומגעווענדעט און צייגענדיג איהר א בילד האט זי געזאגט:

„זעה נאָר, ווירקליך, דיעזעס. מייסטערװערק. לואיז האט עס אויסגעפונען. דאס קלייד איז דיא פאָלקאָמענהייט אײן! עס איז עהנליך צום קלייד וואס מאדאם ראַשעטייל האט לעמזטענס געטראגען ביים באלל אין עליזע“
„יאה, יאה,“ האט לואיז געמורמעלט. „עס איז איין עהנליכעס קלייד, אָבער דיא פאלדען אין פראַנט, זיינען דאָ דאָפּעל, און זעהט נאָר וויא קונסטפאָל דער מאלער האט אלעס ארויס געבראַכט.“

זייאַ האבען זיך נאך אמאל גוט צוגעקוקט צום בילד. עס האט פאָרנע שטעלט א דאָמע אין איהר צימער, שטעהענדיג אין פראַנט פון א פייער־פלאַטץ אָדער אויווען, און לעזענדיג א בריעף. לויט נאך מיינער אנויכט, האב איך ניט געפונען קיין גרויסע קונסט אין דיעזען בילד, אָבער איך האב דענאך מקנא געווען דעם מאלער, וואס ער איז אזוי גליקליך, ווען קואיזעס שעהנע ליפען קענען איהם ריחטען.

„און וואו איז ער?“ האט בערטהע פלוצלינג געפרעגט. „ער האלט אונז אין איין פערלירען בייא יעדע 10 שריט. ער איז שוין וויעדער, ערניץ צוריק געבליעבען.“

זיאַ האט געשפראַכען איבער איהר מאַן.

„נאָשראָד שטעהט דאָרט געגענאיבער,“ האט פעליקס געענטפערט רוחי,
 זעהנדיג דערווייל יעדען איינעם. „זעהט, ער שטעהט און בעטראכט דאס בילד
 וויא קריסטוס אין אויסגעשלאגען אויף א דעמבענעם צלם.“

וועהרענד דעם, האט זיך נאָשראָד אָבגעווענדעט און מיט דיא הענד אויף זיין
 רוקען, האט ער אָנגעפאנגען צו שפאצירען ווייטער, בליקענדיג גלייכצייטיג אויף דיא
 בילדער.

ווען ער האט אונז ערבליקט, איז ער צוגעקומען, אונז גערייכט דיא הענד,
 און געואנט גאנץ מונטער:

„האט איהר בעמערקט? דאָרט, אויף יענעם בילד, איז אָבגעמאלען
 קריסטוס, און דער מאלער האט איהם געגעבען זעהר א פרוסע און רעליגיעזע
 סיענע.“

דיא דאמען, וויא עס שיינט, האבען זיך פיעל מעהר פּעראינטערעסירט מיט
 בילדער פון פרויען מיט שעהנע קליידער, אלס מיט קריסטוס. זיא האבען ניט
 געוואלט אויסהערען אונזער נעשפרעך און געגאנגען פאראויס. מיר און נאָשראָד,
 ויינען נאכגעגאנגען.

דיא געגענווארט פון א מאן פון דיא דאמען, האט אונז שוין געגעבען דאס
 פאָלקאמענע רעכט זיא צו בעגלייטען.

מיר האבען געשפראָכען פון מאַנסיע געזשאָן, און פעליקס האט בעהויפטעט,
 דאס ער וועט געוויס קומען, ווען ער זאָל נאָר פּערטיג ווערען מיט זיין פּאָליטישער
 אַרבייט, ווייל ער מוז אָנצייגען וואס דיא רעניערונג סאכט מיט געוויסע וויכטיגע
 פראגען.

נאָשראָד האט דאן אָנגעפאנגען צו ווערען אונגעהייער פריינדליך צו מיר און
 מיך געפרעגט אונזעהליגע פראגען.

פעליקס האט געשמייכלט און מיך עמליכע מאל געצויגען ביים אַרבעל;
 איך האב אָבער ניט פּערשטאנען וואס פעליקס מיינט דערמיט.

אונטערדעסען האט פעליקס געזעהען, אז מיר ביידע ווינען שטארק פּערטיעפט
 אין געשפּרעך, און זיך בעדיענענדיג מיט דיעזער געלעגענהייט, איז ער אַוועק פון
 געבען אונז און שפאצירט מיט דיא דאמען.

איך האב נאטירליך אויפגעפאסט צו הערען וואס נאָשראָד רעדט צו מיר,
 אָבער איך האב מיך אויך אונטערגעהערט צו דעם געשפּרעך אין פּראָג.

„דאן געהט איהר אין ווארעמערהעצטער הייטע אבענד?“ האט מאַרס
 געזשאָן געואנט.

"יא, איך האב גענומען א לאָזשע," האט בערטהע געענטפערט. "זיין זאגען, אז מען שפיעלט א מערקווירדיגע פיעסע... איך וועל דיך מיטגעהמען, לואיז. קום ווירקליך; איך מיינ גאנץ ערנסט."

דאן ווייטער:

"מיר זיינען שוין באלד צו ענדע פון סעזאן. דיעזע ערעפנונג פון דיא זאלאָגען, איז שוין דאס לעטצטע וואס קען זיין."

"אָבער דוא פערנעסט נאר אן דיא רייסעס, (פערד-לויערייא)." .

"יא, ווירקליך, איך האב פערגעסען! איך וועל בעזוכען דיא רייסעס אין מאזאָ-לאַפיט. מען האט מיר געזאגט, אז עס איז זעהר שעהן דאָרט."

וועהרענד דיעזער גאנצער צייט, האט גאָשראָד צו מיר אלץ געשפראַכען איבער לע באַקעט, און מיר דערזעהלט, גלייך וויא איך וואָלט דאָרט זיין א פרעמדער, אז עס איז א העררליכער פלאַטיג, און מיין פאטער, מיט זיין פלייס, האט נאך פערדאָפעלט דעם פרייז פון דעם גרונד-אייגענטהום. איך האב פערד-שטאָגען, אז גאָשראָד איז א גרויסער שמייכלער.

אָבער איך האב איהם ניט געקענט אויסהערען; פאַר מיר האט נאָר עקד זיסטירט לואיז, וועלכע האט מיך אויפגעקאָכט בייא יעדען טאָג פון איהר שטימע.

איהר ווייסער האַלז, אונטער איהרע שוואַרצע לאַקען, איז געווען אזוי צארט וויא פון א קינד. אין אלגעמיינעם אָבער, האט זיא אין זיך געהאט דעם שריט וויא פון א מאן, וועלכעס האט מיך אַביסעל בעאנווהיגט.

דאן האט זיא זיך א פאאר מאל אומגעווענדעט און מיר צוגעוואָרפען איהר דורכדרינגענדען בליק. איך בין נאכגעגאנגען וויא א נאכטוואַנדלער.

איך קען ניט בעשטימט וויסען וויפיעל שטונדען עס האט געדויערט זייא נאכצוגעהען. דערצו בין איך נאך געווען האלב פערמאטערט פון גאָשראָדיס פלוידערייען און געבלענדעט פון דיא לאַנגע רייהען סאלערייא בעלייכטעט פון דיא שטאַרקע שטראַהלען.

איך עראינער מיך בלוז, אז אונגעפעהר צו ענדע, האב איך געשפירט, אז עס קריצט מיר צווישען דיא צייהען דער שטויב וואס איך האב איינגעאטהעמט. איך בין געווען שרעקליך מיעד, נאָר דיא דאַמען זיינען געווען פריש ביז צו ענדע. אום זעקס אוהר, האט מיך פעליקס אוועק גענומען עסען.

"איך דאַנק דיר," האט ער צו מיר פלוצלינג געזאגט.

"וואס איז נייעס? ווארום?" האב איך געפרעגט נאנץ ערשטוינט.

„אה, דערפאר, האט ער געזאגט שמיכלענדיג, ווייל דוא האסט ניט פראָד בירט צו ערקערען ליעבע צו מאַדאם נאַטראָד עס שיינט אלזאָ, אז דיר געפעלט דיא ברונעטקע.“

מיט טיין בעסטען ווילען, האב איך מיך ניט געקענט צוריק האַלטען פון רויט ווערען.

ער האט דאן געזאגט אין א פערטריענדען טאָן :

„מיך קימער, ניט דייע געהיימיסע. אין געגענטהיל, דוא האסט וואָהר־שיינליך גוט בעמערקט, אז איך שטעה נאָכן פון ווייסען. איך גלויב, אז יעדער מענטש מוז זעלבסט דורכטאָכען זיין קעהר־צייט אין לעבע.“

ער האט שוין מעהר גוט געלאַכט, וויא זיין טבע איז געווען. ער איז געווען ערנסט און פריינדליך.

גיבט עס אירגענד א צווייפעל, אז איך בין אויפֿן ריכטיגען וועג ?

פאַסענדיג מוטא, האב איך געפרעגט :

„דאן דענקסטו, אז זיא קען מיך ליעבען?“

„איך !“ האט ער געענטפערט, „איך ווייס נאר ניט ! אַכטאָלוס נאר ניט. טהו וויא דוא פערשטעהסט ; וויא דיר געפעלט. דוא וועסט שוין זעהען וואס עס וועט ווערען.“

עפעס האט זיך מיר אפילו געדאַכט, אז איך האב בעמערקט א קאָמישען שמיכלעלע אויף דייע ליפּען, אָבער איך האב מיר דערפון נאר ניט געמאַכט.

איך האב גלויב געפירט, אז איך בין אויפֿן ריכטיגען וועג, און יעדער צווייפעל איז פערשוואונדען.

פעליקס האט דאן פאַרטגעזעטצט זיין געשפרעך אין דעם געווענהליכען טאָן און בעמערקט :

„עס וועט מיך ניט וואונדערן, דאס נאַטראָד אליין זאָל וועלען דוא זאָלסט דיך פערליעבטן אין זיין ווייב.“

איך האב אויף איהם אויסגעלאָצט טיינע אויגען.

„אה !“ האט ער ווייטער געזאגט, „דוא קענסט איהם נאר ניט, און דוא פערשטעהסט אויך ניט ווארום ער איז אזוי פריינדליך צו דיר. זיין אַנקעליס אוינפלוס אין דיין דיסטריקט, פאנגט אן אלץ מעהר שוואַכער צו ווערען. נאטירליך־אונטער זאָלכע אוימשטענדען, וואָלסטו איהם זעהר צוניין געטומען. דוא וואָסט געקענט ווירקען איבער דיין פאטער, און דיין פאטער וואָלט שוין דאס איבריגע

נעטהאן... צום טייפעל! וויא דוא סוקסט מיך און איך האב נעטיינט, אז דוא פערשטעהסט שוין אלעס, אירף וויא ווייט דוא וואָקסט איהם געקענט העלפען. מיך האט ער שוין קראנק געמאכט."

"אָבער דאס איז דאָך אבשיליך!" האב איך אויסגעשריען.

"ווארום אבשיליך?" האט ער געפרעגט מיט אזא קאלטבליטיגקייט, אז איך האב גאר ניט געקענט אויסגעפינען אירב ער שפאסט. "ווען א פרוי מוז שוין יא האבען פריינדע אָדער געליעבטע, דאן איז גאנץ גוט, ווען דיעזע פריינדע קענען עפעס גוטצען ברענגען דעם מאן."

ווען מיר האבען זיך אויפגעהויבען פון דעם טיש, האט פעליקס געשפראָכען איבער נעהע בעזוכען דאס וואַריעטע־טהעאטער.

איך האב געזעהן דיא פיעסע נאך מיט צווייא אבענדע פריהער, און אָבוואָהל דאס האט מיך ניט אינטערעסירט, האב איך דעננאך בעהויפטעט, אז איך וויל זעהר מיטגעהען זעהען וואס דאס איז.

עס איז געווען א גרויסארטיגער אבענד! דיא דאָמען אין זעהר לאָזשע, זיינען אויסגעקומען אקוראט געבען אונג. אומווענדענדיג מיין קאָפּ, האב איך געקענט זעהען דאס גאנצע געזיכט פון לואיזין, וויא זיא האט אויסגעדריקט איהר פער גייענען, הערענדיג דיא וויטצען פון דיא אַקטיאָרען. מיט צווייא אבענדע פריהער, האט מען בעדארפט דינגען א פאאר סאָלדאטען מיך צו קיצלען בייא דיעזע וויטצען, נאָר יעטצט, האב איך זיא גערעכענט פאר זעהר גוט.

געוויס האט עס געמוזט אזוי זיין, כל־זמן זיא האבען אונטערהאלטען לואיזין.

לואיזין האט געלאָבט אזוי הויך, אז איך האב עטליכע מאל געוואָלט אויס־שפרעכען איבער איהר א מיינונג, אז זיא איז אַ פאָלקאָמענע אויסגעלאָסענע, לויט נאך דעם געלעכטער. אָבער איך האב מיך שוין געשפירט צו פיעל צוגעצויגען צו איהר, אום איך זאָל מיר אויף אזוי פיעל ערלויבען צו בעשולדיגען דיעזע, וועכע איך פערגעטער.

ווען אונזערע אויגען האבען זיך בעגעגענט, וועהרענד זיא האט געהאלטען אין לאָכען, האט זיא איהר בליק ניט אָבגעווענדעט פון מיר. איהרע אויגען זיינען געווען דאמאלס שטארק געעפענט, גלענצענדיג און פול מיט עפעס אזוי פיעל לעבען, ליעבע און גענוס, אז איך האב געשפירט דעם ציטער פון פערגייענען.

איך האב מיר געטראַכט, אז דיעזע דרייא שטונדען וואס איך האב פער־

בראכט און איהר געזעלשאפט, האבען שוין פאָזיטיוו בעדארפט מיך נעחנמער ברענגען צו מיין ציעל.

צווישען דיא אקטען, זיינען מיר געגאנגען ווינשען „נומען אבער“ און זיך פערנייגט פאר דיא דאמען. דיא לאָזשע איז געווען דונקעל, איך האב גאר ניט געזעהען. אָבער איך האב געפיהלט לואיזין געבען מיר. א בעוועגונג פון איהר קערפער, האט אויסגעשפרייט איהר ברויטעס קלייד און דאס האט בעדעקט מיינע קניען. איך האב דאמאלס געשפירט גלייך וויא איך וואָלט אריין געקראַכען אין א וואַרעמער וואַנע, און א זיסער גענוס וואָלט זיך צוגאָסען איבער אלע מיינע גליעדער.

3.

צערן טעג זיינען פאָראַיבער. פעליקס איז פערשוואַנדען געוואָרען, גלייך וויא דיא ערר וואָלט איהם איינגעשלונגען. אָהן איהם בין איך געווען היכבלאָז, און איך האב ניט געפונען קיין איינציגע אורזאָבע מיך צו דערנענטערן צו מאַדאם געזשאַן.

אָבער אָהן איהר קען איך ניט זיין: איך מוז וועניגסטענס צו טהון האבען מיט עפעס וואס איז איהר נוגע: צו דיעזען צוועק האב איך געסויפט 5 אָדער 6 צייטונגען יעדע טאָג, וואו איך האב געלעזען אַרטיקלען איבער איהר מאַן'ס פאָד ליטישע מוזעינגקייט.

ער האט אנטהייל גענומען אין זעהר א וויכטיגער דעבאטע און האט אָנגער האַלטען א רעדע, וועלכע האט ארויס גערופען א גרויסע אויפרוהר.

צו איין אנדערער צייט, וואָלט מיך זיין רעדע גענודעט אויף'ן האַרצען: יעטצט אָבער האט עס מיך שטארק פעראינטערעסירט. מיר האט זיך געדאכט, אז צווישן יעדער פראַזע, זעה איך לואיזיעס שוואַרצע צעפ און ווייסען האַלן.

איך בין נאך אזוי ווייט געגאנגען, דאס איך האב געפיהרט א געשפרעך מיט איין אונבעקאנטען הערר איבער מאַנסיע געזשאַן און איך האב איהם זעהר ווארעם פערטהיידגט.

דאן האבען אָנעפאנגען צו קומען גימטיגע אנגריפע, איבער מאַנסיע געזשאַן, און דיא צייטונגען, און דאס האט מיך זעהר געערגערט.

איך האב אנפאנגט ניט געקענט בעגרייפען וואס פאר א געפיהל דאס איז; דאָכט זיך און געגענטהייל, מיך האט נאר בעדארפט פרייען וואס געזשאַן איז ניט

נשא חן ביא דער וועלט, ווייל דאס וואָלט מיך פּיעללייכט געבראכט געהנטער צו מיין ציער, דאס הייסט, לואיז זאָל אנערקענען מיין טאלענט, און מיך שנעלער ליבען. אָבער דיא וואַהרהייט איז, אז איך בין א מענש וואס קען אימער שעטצען יענעס'ס ווערטא.

עס איז אמת, מאָנסיע נעיושאָן איז א דומקאָפּ, און ווען ניט לואיז, דאָן וואָלט פון איהם נאר ניט געוואָרען. נאָר דיא טהאטזאכע, אז זיא, לואיז, איז זיין בער שיטצערין און איהם איז געלונגען צו בעזיטצען אזא שאַמין, האט ביא מיר ארויס גערופען רעספעקט.

וועהרענ דיא צעהן טעג פון אונגעדולד און ארום וואַנדערן וויא א פּערריקטער איבער דיא גאסען, האב איך פינף אָדער זעקס מאל בעזוכט מיין טאנטע, מיט דער אבזיכט צו האבען דיא גערעגענהייט, דאָרט צו טרעפען לואיזין.

אין דערזעלבער צייט האב איך מיך אביסעל צוקריענט מיט מיין טאנטע ביא דעם לעטצטען וויזיט, און איך האב געמיינט, אז איך וועל זיא שוין מעהר ניט קענען בעזוכען. דיא אורזאכע דערפון איז פּאָלגענדע: זיא האט זיך איינגעבילדעט, אז איך מוז קריענען א דיפּלאָמאטישע שטעלע דורך מאָנסיע נעיושאָן'ס איינפלוס. זיא האט גערעכענט, אז דאס וועט מיך זעהר גליקליך מאכען, און זיא איז געווען אויסעראָרענטליך ערשמוניט, ווען איך האב מיך דערפון ענטזאנט.

אַלס אורזאכע דאפּיר, האב איך אָנגעגעבען, אז מיינע פּאָליטישע מיינונגען זיינען גראַדע געגען דיעזער פּאַרטייא.

„דומהייטען 1“ האט זיא אויסגעשריען שטאַרק בעליידיגט. „אין א דיפּלאָ מאט לענט ניט קיין פּאָליטישע מיינונג אָדער א פּאָליטישע איבערציינונג. ער איז וויא א ווינט־מיהל: ווען דער ווינט בלאָזט פון נאָרד, געהען דיא רעדער פון דיעזער זייט, ווען ער בלאָזט פון זיד, געהען זיא פון דער אנדערער זייט. דוא וועסט מיר דאָך ניט איינרעדען, אז דוא ביסט מיט דיעזען סוד ניט פּערטרויעמ!“

זיא האט געהאט רעכט, איך האב עס געוואוסט, אָבער עס איז מיר דאָך אונמעגליך געווען צו אקצעפטירען אזא פּאַסטען.

איך האב ניט געקענט אָננעהמען אזא אַמט, וואס וואָלט מיך ארויס געפיהרט פון פּאַרזי, אום ניט צו זעהען לואיזין.

„דוא ביסט נאָך א אינגעל 1“ האט מיין טאנטע געזאגט רעכט בען ווערענדיג „ווען עס האַנדעלט זיך אום דיפּלאָמאטיע, וועסטו זעהען א רעפּובליקאנער פּער טרעטען דיא מאַנאַרכיע, א מאַנאַרכיסט פּערטרעמען דיא רעפּובליק און קיינער פּרעגט ניט קיין קשיות.“

„אָנער איך קען ניט,“ האב איך געשטאמעלט. „פיעללייכט שפעטער ווען איך וועל עלטער ווערען, וועל איך אזוי האנדלען, פאָרלויפֿיג אין עס מיר אונר מעגליך.“

„דוא ביסט א דומקאָפּ!“ האט זיא אויסגעשריען ערבימערט. „דוא האסט פון מיר געמאכט א נאר. איך האב שוין גערעדט מיט מאַנסיע געוואָן דאָרעבער, און יעצט...“

מיט מיין בעסטען ווילען, האב איך געוואָלט געפֿעלען ווערען מיין טאנטע, וועלכע האט געזוכט מיין טובה. אָבער איך האב ניט געקענט פֿונעלן בייא מיר צו פֿערלאָזען לואיזן, דערפֿאר ווייל זיא וויל פֿאר מיר אויסוויקען א פֿאָסטען.

איהר מענט פון מיר לאַכען וויפיעל איהר ווילט, איך וועל דערפֿון ניט וויסען, ווייל איך שמעה ניט דערבייא. אָבער דיא וואהרהייט איז, אז איך האב מיר פֿאָר געשטעלט אזעלכע זאכען, וואס נאָר א קראנקע פֿאָנטאזיע קען שאַפען.

איך בין געווען בייא מיר פֿאָלקאמען איבערצייגט, אז לואיז האט בעמערקט מיין אויפֿרעגונג וועהרענד איהר קלייד האט בעדעקט מייע קניען; און איך האב דערפֿון געארטהייכט, אז מיין געגענווארט איז איהר ניט אונאָנגענעהם, נאכדעם זיא האט דאס קלייד באלד ניט צוריק געשלעפט.

איך האב אין דעם געזעהען א תאוה־ערמונטערונג פון איהר זייט, און דאס שטודירענדיג גאנץ נומ, בין איך געקומען צו דער איבערצייגונג, אז דאס איז עפעס מעהר וויא אפילו א קאָקעטקע קען זיך ערלויבען.

דיעזע זיינען געווען מייע אויפֿריכטיגע געפיהלע, און איך דערזעהל זיא עפענטליך, אלס אין אַרט מתורה זיין זיך פֿאר דער וועלט און פֿאר מיין געוויסען.

פיעלע מענער, ווען זיא זאָלען נאָר מודה זיין אויף אלע זייערע געפיהלע, וואָלטען זיא אויך געזאגט, אז מענטשן און געזעלשאַפטען וועקסלען זיך, נאָר דיא פֿרויען־נאמור בלייבט דיזעלכע. ווען א פֿרוי ליעבט, דיאן גיבט זיא זיך אליין איבער אָדער זיא לאָזט זיך מען זאָל מיט איהר טהון וואס מען וויל.

יא, דיזעזע מענער וואָלטען אויך נאך ווייטער דערזעהלט, אז א פֿרוי אָבוואָהל עס ליעגט ניט אין איהר נאמור צו רעדען מיט'ן מיזל און אויסדריקען אין ווערטער איהרע געפיהלע, רעדט אָבער פֿאר איהר דער גאַנצער קערפער, איהרע אויגען, איהר מיזל, איהרע בליקען און הענד.

איך מיין דערמיט נאָר צו בעצייכענען דיזעז פרויען, וועלכע זיינען פער-
היראטעט, וועלכע ערשיינען אין דער הויכער געזעלשאַפּט און זיין קענען זיך ניט
צווי לייכט פּעראַטעהען.

איהר וועט אמאל הערען דערצעהלען פון מענער, אז אזעלכע פרויען זיינען זעהר
לייכט צו קריענען, אָבער מען מוז נאָר פּערשטעהען וויא צו זיין צו צוקומען, וויא
צו מאכען דעם ריכטיגען איינדרוק און שפּיעלען דיא ראָלע פון א געדאַנקען
לעזער.

איך האב נאָר דאס בעמערקט, אום צו צייגען, אז איך בין ניט געווען אין
מינדעסטען צווייפּעל, דאס צווישען מיר און לואיזן האבען דיא געפילע שוין גע-
שפּראַכען, אָבוואָס דיא ליפּען האבען נאָך ניט געוואנט ארויס צו ברענגען א
וואָרט. נאָך מעהר, דאס זיין האט מיך נאכץ גוט פּערשטאַנען, און נאָר אונזער
גוטע ערציהונג פאָרדערט אביסעל מעהר צייט און געדולד ביז מיר זאָלען קענען
אויסגיסען אונזערע געפיהלע אין א לעבעדיגער אומאַרמונג. איהר קלייד אויף מייע
קליען, איז געווען מעהר וויא א דייטליכע אויפפאָרדערונג, און אלעס איז געווען גע-
שפּאַסען פיר א ליבענדער צוקונפּט.

שפעטער, האב איך אין מייע מאַרטערענדע געדאַנקען, אָנגעפאַנגען צו
צווייפּלען. סטייטש לואיז, דאס אייסט, מאַדאם נעזשאַן, איינע פון דיא שענסטע
און איינפלוסרייכסטע פּערזאָנען, מיט א גרויסאַרטיגער ערציהונג, זאָל דאס קענען
טהוהן, איז מיר געוואָרען אונגעגרייפליך. דאס האט מעהר געפאַסט פאר יענע
דאַמען, וועלכע קענען פּערקויפּען זייער ליבע פאר געלט.

„איך בין א דומקאָפּ! אין אייזעל!“ האב איך צו מיר אליין געזאגט.
„דאס קען ניט מעגליך זיין איבער לואיזן, ווען זיין זאָל אפילו זיין וויא שטאַרק
פּערקויבט אין מיר! זיין איז א פּאַרזענער דאַמע, זיין האט וואהרשיינליך געליעבטע,
אָבער צו בעהויפּטען, אז זיין קען געהען אזוי פּרעך צום ציעל פון איהר ליבע, איז
מיר אונגעגליך! אָהנע צווייפּעל, אז זיין האט בעסערע אויסוועגען וויא אזוי זיין
זאָל איהרע הערצענסגעפיהלע ברענגען צור פּערוויקליכונג.“

גאַטירליך, איז מיר נאר ניט איינגעפאַלען, אז עס קענען געבען דאַמען, וואס
זאָלען זיין פרייא אין זייערע בענעהמונגען, און נאָך אלעמען, אנשטענדיג און מאַך
ראליש איך האב געוועהן אין יעדער פּאַרזענער דאַמע, איינע וואס איז אימשטאַנדע
בייא אירגענד א געלעגענהייט צו האבען ניט נאָר איין געליעבטען, זאָנדרן אויף
מעהרערע. אלעס וואס מיך האט נאָר צוריק געהאַלטען איז געווען, דאס איך האב
געמאַכט איין אונטערשיעד צווישען דיזעז דאַמען; איך האב זיין איינגעטהיילט

אין צוויי קלאסען : אין קלאסע וואס האט קיין ערציהונג גענאָסען, און ווען זיא האט חשק צו א געליעבטען, קוקט זיא ניט אויף צערעמאָניען; דיא צווייטע קלאסע וויעדער, וועלכע פערשטעהט וויא צו אונטערדריקען איהרע געפיהלע, און וועט ניט צייגען דעם מאן קיין ערמונטערונג, ביז ער זעלכסט מאכט עס ניר פאר איהר קלאר און דייטליך.

צייטענווייז וויעדער, איז מיר לואיז פאָרגעקומען גאנץ אונערקלערליך, און זיא פלעגט גענצליך פערשווינדען פון מיין פאנטאזיע. איך האב אין איין צייט געד צווייפעלט, אויב איך בין געוועען פינף מינוטען אין דער לאַזשע פון טהעאטער נעבען איהר, און געפיהלט איהר לעבעדיגען און ווארעמען קערפער אזוי נאָהענט צו מיר.

דאן האב איך געשפירט א פערצווייפלונג און טרויער, און איך האב שוין איינמאל געוואלט צוריק פאָהרען אהיים, נאך לע באַקעט, און זיך אָבשטימען פאר דאָר גאנצער וועלט.

אונטערדעסען האב איך געברענט מיט פערלאַנגען זיא צו זעהן און איך האב מיר קיין עצה ניט געקענט געפינען צו ערפיכען מיין וואונש. דאן איז מיר איינגעד פאלען א גרויסע אידעע : איך זאל אוועק געהען אין דער דעפוטירטער-קאמער; דאָרט וועל איך פיעללייכט הערען מאַנסיע געיושאַן שפרעכען, און פיעללייכט וועט אויך זיין לואיז דערבייא.

איך בין ערשיענען און ערפאָהרען, אז ער דאָרף ווירקליך אָבגהאלטען א רעדע, נאָר ער איז גאר ניט געקומען. מען האט בעהויפטעט, אז וויכטיגע אַנגעלעגענען היימען האבען איהם צוריק געהאלטען אין סענאט.

אום דאָך עפעס בעלוינט צו ווערען פאר מיין פערצווייפלונג, האב איך געהאט דאס גליק צו זעהען מאדאם גאָשראָד אין דער פראַנט רייהע פון דיא גאלעריע זיטצען. צום בעדויערן, איז לואיז ניט געווען מיט איהר.

ארויס געהענדיג, האב איך מיך אַבויכטליך בעגעגענט מיט בערטהעין. זיא האט מיך זעהר פריינדליך בעגריסט. עס שיינט, אז פעליקס האט מיט איהר געשפראַכען איבער מיר.

„וואס איז דאס?“ האט זיא געפרעגט, „זייט איהר לעטצטענס ניט געווען אין פאָרז?“

דויען פראַגע האט מיך געטראַפען וויא א בליטץ. וויא? איך? וועלכער האט דורכגעמאַסטען אלע גאַסען פון פאָרז, וועלכער האט זיך געצייגט איבערזאל, זאל נאר יעמער בעשולדיגט ווערען אין ניט זיין אין פאָרז?

איך האב איהר אויפ'ן פלאטין ניט געקענט ענטפערן, און זיא האט בעגריפען מיין פערלענענהייט.

„איך האב נאָר געפרעגט,“ האט זיא ווייטער געזאגט, „ווייל מע האט אייך אויף קיין פלאטין געזעהען. דער לעטצטער אונטערהאלט בייא דעם מיניסטער, איז געווען ערהאבען, און דאן איז געווען א וואונדערבארע אויסשטעלונג פון פערד...“

אזוי וויא איך האב נאך אימער אויסגעזעהען זעהר פערצווייפעלט, האט זיא אָנגעפאנגען צו לאכען.

„אלאָ,“ האט זיא פאָרטגעזעצט וועלענדיג אַזעס געהען, „צום ווערערזעהען ביז מאָרגען. איך וויל האָפּען, אז איהר וועט זיך שוין אַרויס וויען.“

וויא אַ דומער קערל האב איך געשאַקעלט מיט'ן קאָפּ „יא“, און איך האב מיך געשראָקען פיעללייכט וועט זיא נאך אמאל לאכען.

זיא האט זיך אומגעווענדעט און מיר צוגעוואָרפען אַ כיטרען בליק.

„קומט, קומט,“ האט זיא ווידערהאַלט גאַנץ שטיל און אין א פערטרויכען טאָן, וויא א פריינד וואס האט פאָרבערייטעט עפעס איין איבערראַשונג.

דאן האט זיא געמאַכט מיט דער האַנד און איז אַוועק.

איך האב איהר געוואָלט נאכלויפּען און זיא אויספרעגן, אָבער זיא האט זיך שנעל אָבגעווענדעט און איז פערשוואונדען געוואָרען.

איך בין געבליעבען שטעהען נאכדענקענדיג, און איך האב מיך געשימפּט פאַר מיין אונערפאַהרענהייט.

איך בין געווען נאַטירליך בערייט צו געהען אפּיכו צום טייפּעל, אַבי איך זאָל קענען זעהען לואיז'ן. אָבער וואו איז דער טייפּעל ? וואוהין זאָל איך געהען ?

„יא,“ האב איך מיר געטראַכט, „דאס איז געווען א בעשטעלונג; פּאַזיטיוו אזוי, אָבער וואס זאָל איך בעגרייפּען דאַרונטער ? האט לואיז שוין מיט איהר געד שפּראַכען ? האט איהר לואיז פיעללייכט פערטרויעט, וויא דער שטענער איז צווישען פרויען, דיא געהיימניסע פון איהר הערצען ?“

מיין קאָפּ האט מיר געטומעלט און איך האב געטיינט, אז איך ווער פער ריקט. איך האב געשפּירט דיא גרעסטע שאַנדע פאַר מיר זעלבסט, דערפאַר וואס איך האב אפילו ניט אָנגעהויבען צו וויסען וואס עס געהט פאַר אין געזעלשאַפט, דאַמיט איך זאָל מיך קענען בעטהייליגען.

אבער בין איך אַוועק געלאָפּען צו פעליקס'ן, טראַכטענדיג, אז איך מוז

איינמאל פאר אלעמאל איז א פערטרויעמען און איהם בעמען
ער זאל מיר אלעס ערקלערען.

אָבער פערדיקס איז ניט געווען צו הויז.

דאן, ניט וויסענדיג וואס פריהער צו טהון, האב איך מיך גענומען לעזען
צייטונגען, זוכענדיג איבערהויפט דיעזע בלעטער, וואס זיינען געלעזען געוואָרען אַמ
מייסמען פון דער הויכער קלאַסע. דאס האב איך געטהאָן מיט דער אַבזיכט אום
אויסצוגעפינען, פון דיא אַנאָנסען פיר מאָרנען, וואס פאַר אַ פּלאַטץ דאס קען זיין
וואו דיא הויכע קלאַסע געוועלשאַפט וועט זיך צוזאַמען קומען.

מיין פערווירדונג האט זיך נאך פערנעסערט; עס זיינען געווען אונזעהליגע
אונטערזעלעס — איין אויסשטעללונג פון בילדער פון דער אַלמער שולע מאלערס,
א וואָלטהעמיגער באַזאַר אין אַ גרויסען סלובֿזאַלאַן, אַ מוזיקאלישער רעליגיעזער
אַבענד אין דער קירכע פון טענטקלאַטהילד, דיא פאַרשטעללונג פון נייע מאָדעס
אין דאַמען קליידער, צווייא קאָנצערטען, און דאַרונטער אויך וויא א יונגע און זעהר
שעהנע דאַמע גיבט אויף דיעזע וועלט און ווערט א נאָנע. דאס אַלעס איז אויסער
דיא פערדיוועטערדיגען אין פערשיעדענע געגענדער.

וויא האב איך געקענט, אַ דאַרפֿס־מאַן, געהען אַן טרעפּען, וואו לואיז קען
גראַדע זיין? אוא רעמוענעש איז מיר אונטענליך געווען צו ערסלערען.

איך האב פערשיטאָנען, אז דער מנהג פאַרדערט, דאס איך זאל בעזוכען
איינעם פון דיעזע פּלעטצער, אָבער, מיין גאַט! וועלכער קען דאס זיין? וויא
אזוי זאל איך דאס וויסען?

ענדליך, אום ניט צו פערברענגען א גאַנצען טאַג אומזיסט און זיך נאך
מאַרטען מיט אונגעוועלד, האב איך בעשלאָסען, אז איך מוז האַנדלען וויא דער
קאַרטען־שפּיעלער, טרעפּען אָדער פּעהלען. איך מוז אויסוועהלען איינעם פון דיעזע
פּלעטצער און אהין געהען.

דערבייא איז מיר איינגעפאַלען, אז איך האב געהערט אונטער דיא דאַמען
רעדענדיג איבער דיא דייטשען אין מייזאַן־לאַפיטמ, און עס איז מיר איינגעפאַלען,
אז דאס איז דער פּלאַטץ וואוהין איך מוז געהען; מיין בעשלוס אין געפאַסט
געוואָרען, און מיין ציעל איז געלענען אין בעזוכען מייזאַן־לאַפיטמ.

זאָ שטעק וויא איך האב געפאַסט דעם בעשלוס, האב איך מיך בעדייטענד
בערוהיגט.

דיא פאַרזען פאַרשטענדט, זיינען, אָהנע צוויימעל זעהר שטען און אַנגע

געהט.

איך האב ניט געוואוסט וואו מייזאךלאפימט געפינט זיך; נאך אזוי וויא דער וועג ליענט אויף א מענשען'ס צונג, האב איך באלד אהן געמראָפּען.

דיא שעהנע הייזער, געבויעט אויף בערגלעך, געבען דיא ברעגעס פון דעם טייך סעיף, האבען מיך בעצויבערמ. עס איז דאן געווען דיא ערשטע טעג פון דעם מאָנאט מאי; דיא עפעל־בוימער, וועלכע האבען נאך וואס אָנגעפאנגען צו בליהען, זיינען געווען בעדעקט מיט ווייסע קוויטען, און ארום זיין זיינען געשטאנען הייבט אייבער־בוימער מיט גרינגעקרוינטע צווייגען.

אנפאנגס האב איך ניט געוואָלט פרענען וואו דער פלאטין פון דיא רייסעס איז, און איך האב געוואנדערט אָהנע ציעל און אָהנע ריכטונג, טרוימענדיג אין דער שטילער געגענד פון רוהיגעס גליק.

איך האב געזעהען מאסען דאמען אָנקומען, אָבער דאָרונטער האב איך דיעזע, וואס איך האב געזוכט, ניט געקענט געפינען.

דאן האב איך מיך פערבלאָנדזעט צווישען אַ טיעפעס געביש, וואס האט געוואקסען ווילד און לויט נאך נאטור'ס רעגלען, אָהן געקיינסטעלטע מענשען־הענד.

מיט אַ פופציג טריט ווייטער, געגענאיבער מיר, האב איך געזעהען אַ גרופע מענשען, זיך דערנעהנטערן; מיין הארץ האט מיר אָנגעפאנגען שטארק צו קל פֿון — איך האב דערקענט לואיז'ן מיט בערמעזין. נאָשראָך און פעליקס, נאך אימער צוזאמען, זיינען נאכגעגאנגען מיט עטליכע שריט ווייטער.

דאס אלעס האט מיך אזוי דערפרייט און איבעררעזשט, אז איך האב נאר ניט געוואוסט וואס עס טהוט זיך מיט מיר, און ווען איך עראינער מיך יעצט, מוז איך רויט ווערען פאר שאַנדע.

זיין זעהענדיג, האב איך מיך באלד אניעדער געוואָרפען צווישען דיא בוימלעך און זיך בעהאלטען. עס האט מיר אויסגעזעהן, דאס אויב מען וועט מיך ער־בליסען, וועל איך מוזען ערשיינען זעהר לעכערליך, און איך האב מיך ניט געוואָלט אַרויס וויינען.

ווען לואיז איז פארבייא געגאנגען, האט דער זויס פון איהר קלייד בעריהרט דאס געביש וואו איך בין געלעגען בעהאלטען. דאן האט איך גלייך איינגעזעהען, אז איך בין זעהר דום, ווייל איך בין געווען זיכער, אז איך וועל עס ניט אויסהאלטען צו ליעגען פערבאָרגען, און פריהער אָדער שפעטער, וועל איך מיך דאָך מוזען אַרויס צייגען.

אָהנע פיעל צו טראכטען, האב איך מיר באַלד אויפגעהויבען און אָננעפאָנגען פֿרעבער צו געהען דאס פעלד, דאָמיט, ווען זיין וועלען זיך אומקעהרען מיט יענעם ווען, זאָל איך זיין ענטקענען קומען.

דאס גראַדע איז ניט געווען אזוי שלעכט אויסגעזעענע, דען איך האב מיך געמאכט פערטראַכט, און זיין זינען מיר ענטקענען געקומען אויף אזא אַרט, אז עס האט אויסגעזעהען, דאס איך האב קיין אהנונג געהאט איבער זיין.

„הורדאָ 1“ האט גאָרשאַד אויסגעשריען טונטער מיך ערבליקענדיג, אָט איז ער דאָ 1

איך האב אויפגעהויבען דעם קאָפּ, דאָן זיך שנעל פערנייגט און געשפיעלט ריאַר ראַלע פון איין איבערראַשטען וואס האט זיין ניט ערוואַרטעט.

זיין האבען געלאַכט, גערעדט, געפרעגט און מיר גערייכט דיא הענד. נאָר צעליקס האט עפעס געהיימניספאָל געשטייבעלט, וועהרענד גערטהע האט צו מיר געגעבען א לייכטען פינגעל מיט איין אויג, וואס האט אויסגעזעהען וויא א וואונק.

מיר האבען דאָן אלע צוזאמען שפאצירט.

אָהנע צו וויסען וויא אזוי דאס איז געשעהען, האב איך מיך פלוצלינג געזעהן שפאצירענדיג מיט בערומהעץ הינטער דער געזעלשאַפט.

„אזוי, איהר זייט דאָך געקומען?“ האט זיא געפרעגט מתמער און אין א שטילען טאָן.

און, אָהנע מיר צו געבען א געלעגענהייט עפעס צו זאגען, האט זיא אָנגעד פאָנגען :

„בייא מיין וואָרט, מאַנסיע, איהר זייט ווירקליך א נייע זאך אין פאָרז - אונשולדיג, וויא א קינד.“

זיא האט נאך געפליידערט און געלאַכט, און איך האב געשפירט, אז זיא יז פאָזיטיוו פערטרויעט מיט א געהיימניס פון לואיז'ן, און זיא איז פאָלקסאָמען איינפערשטאנען דערמיט מיך צו זעהען אלס דער געליעבטער פון איהר פריינדיג.

פלוצלינג איז פעליקס צוגעקומען און געפרעגט :

„וואס איז דאס וואס איהר לאַכט אזוי?“

„מאָנסיע דע וואָזשאַלד“, האט זיא גענטפערט גאָנץ רהויג, „האט מיר יערצהלט א געשיכטע איבער איין ענגלישע פאָמיליע, און דאס איז זעהר אָמיש.“

נאשראָד האט וויעדער אָנגענומען פעליקס'ן בייא דער האַנד און איהם אָועק געפיהרט, נלייך וויא ער וואָלט וועלען ער זאָל ניט שטערען מין אונטערהאכט מיט זין פרוי.

אין א פאאר טעקונדען אַרום, איז אויך לואיז צוגעקומען, און אויך בין נע בלעבען אין מיטען, צווישען בערטהע'ן און לואיז.

אויף דיעזער אַרט האב אויך פערבראכט א העררליכע שטונדע פון פער גניגען, שפאצירענדיג אין שאטען פון דיא בויער, בייא דיא ברענעס פון דער סעין.

לואיז האט געטראגען א קלייד פון העלכע זייד, און איהר זונען-שירם, געדעקט פון אינוועניט מיט שטארק רייטער זייד, האט אָבגעשלאגען אויף איהר שעהנעס געזיכט א צארטעס און ווארעמעס ליכט, וואס האט זיא פאָרגעשמעלט אין מייע אויגען, אלס נאך שעהנער וויא א געטטיג.

דאס פרייע פעלד האט זיא נאך געמאכט מונטערער וויא אימער; זיא האט געלאכט הויך און מיר זעהר אָפט געקוקט אין געזיכט מיט איהרע דורכדרינגענדע שווארצע אויגען.

בערטהע האט אויסגעזעהען עפעס וויא א פערמיטלערין אין וועלען צוזאמען ברענגען מיך מיט לואיז'ן אלס ענגער און פעסטער.

„אך, מאַנסיעו!“ האט בערטהע אויסגעשריען. „איהר זייט עפעס נאר קיין קאזואליער ניט. זעהט איהר ניט, אז מאַראם געזושאָן איז מערד? ווארום גיכט איהר ניט אייער ארעם זיא זאָל זיך קענען אָנשפארען?“

אָהנע ווייטער צו רעדען, האב אויך לואיז'ן געגעבען מיין אַרעם, אויף וועלכען זיא האט זיך באלד אָנגעלעהנט. דיא לאַסט פון איהר קערפער, האט אין מיר ארויס גערופען א פערנגיעגענדע זיסקייט.

בערטהע איז דאן צוגעגאנגען צו איהר מאן, און פליקס האט זיך אויף אָב געווענדעט ווייטער, דאמיט, וויא עס שיינט, אויך זאָל בלייבען גאנץ אליין מיט לואיז'ן.

דער וועג האט געפיהרט אויף א בערגע און מיר האבען שפאצירט נאנץ לאנגזאם. אונטען האט געפלאָסען דיא סעין, צווישען ברייטע פעדער, וועלכע האבען אויסגעזעהען וויא ריעזען גרויסע גרינע דעקען אויסגעשפרייט געבען דעם זילבערנעם וואסער.

פון ווייטען האט זיך געזעהען א לאנגע און שמאלע אינטעל, מערבונדען מיט

דער סעין דורך צווייא בריקען, איבער וועלכע באהענע זיינען געלאָפּען און געד
שטורמט.

ווייט אַוועק איבער דעם וואַסער, האט זיך אויסגעברייטעט איין אונגעהייערע
גרויסע לאַנקע, און לאנגע שוואַרצע פּאַסען, פון פּעראַקערטע פעלדער, האבען געד
גרייכט ביז צום וואַלעריאן בארג. דאָן האבען זיך געזעהען גרויע געביידען וואס
האבען אָבענטונקט זייערע דעכער אין דער בלויקייט פון הימעל און אין אַ ים פון
זונען־שטראַהלען.

איבער אַלעמען, וואס עס האט מיך געריהרט צו טרערען, איז געווען דער
זיסער גערוד פון פרייהלינג וואס האט זיך געדערענגט פון איבעראַל, פון דעם גרינעם
גראָז, פון דיא בלומען און פון דיא בוימער.

וויא העררליך דיא ריינע און שטילע נאַטור איז!

„פּאָהרט איהר צוריק באלד נאך לע באַקעט?“ האט לואיז פּלוצלינג געד
פרענט.

איך האב ניט געוואוסט וואס איך דארף ענטפערן אויף דיעזער פּראַגע, און
איך האב געמורמעלט: „ניין.“

„אָך!“ האט זיא געזאגט בעדויערענד, „דאס טהוט מיר לייד; מיר פּאָהרען
פון דאָנען אַוועק געכסטע וואָך נאך לע מוראָ, מיין מאַן'ס גוט; דאס ליענט
אונגעפּעהר 5 מיילען פון אייך. מיין מאַן האט מיר געזאגט, אז ער האט בעשלאָסען
אייך איינצולארען צו אונז.“

איך האב געשטאַמעלט, און ניט וויסענדיג וויא אזוי גוט צו מאַכען מיין
פרייהעריגען פעהלער, האב איך געזאגט, אז עס איז מעגליך, דאס מיין פּאַטער זאָל
מיך צוריק רופען פריהער וויא איך האב ערוואַרטעט.

בייא דיעזע ווערטער האט זיך מיר געדאַכט, אז איהר ארעם דריקט זיך
פעסטער צו מיינעם.

„וואס זאָל דאס בעדייטען?“ האב איך מיך געפרענט אין מיינע געדאַנקען.

„איז עס מעגליך, אז זיא מאַכט מיט מיר א בעשטעלונג?“

געשטיצט דאָרויף, אז דיא פּאַריזער דאַמען מוזען האבען געליעבטע, געשטיצט
דאָרויף אז איך בין א נאַנץ שעהנער יונגעראַן, און ביענדיג אויף אלע צושטענערען
וואס האבען געפיהרט צו א פּעראייניגונג מיט לואיז'ן, האב איך אָנגעפּאַנגען מיר
פּאַרצושטעלען פּערשיעדענע פּאַנטאָזיען פון ליעבע און גענוס, וואס איך וועל קענען
האבען וואָהנענדיג עטליכע וואָכען געבען לואיז'ן, וואו איך זאָל קענען צוזאַמען מיט
איהר טרויער אונטער דיא הויכע און גרינע בוימער.

„יא, יא,“ האב איך מיר געטראכט, „דאס איז עס, דאס מיינט יא. עס איז קיין צווייפעל, אז זיא האט זיך ענדליך אין מיר שטארק פערלעכט, און וויסענדיג אז איך בין אויפגעצויגען געוואָרען אויףן לאַנד און ליעב דיא פרייע נאַטור, האט זיא בעשלאַסען מיט מיר צו פערברענגען אין אזא גענענד.“

„איך מוז אייך אָנזידלען,“ האט זיא פלוזלינג געזאגט. אין דעם סאָן פון איהרע ווערטער, איז געלעגען א מערקווירדיגע מונטערקייט, אָבער אין דעם בליק פון איהרע אויגען, איז געלעגען א מוטערליכע צערטליכקייט. דאס האט מיר געגעבען מוטא צו רעדען.

„זידלען מיך?“ האב איך געפרעגט.

„יא.“

„ווארום דען?“

„אייער טאָנטע האט מיט מיר געשפראָכען איבער אייך. זיא האט מיר אַלעס דערצעהלט, און, וויא עס שיינט, ווילט איהר פון אונז נאר ניט עמפּפאנגען. מיר וועלען האבען דאס רעכט זיך צו געפינען בעליידיגט. אַלס אייער פריינדין, בעט איך אייך, איהר זאָלט מיר זאגען, וואָרום איהר ענטזאגט זיך?“

יעטצט האב איך שוין געשפירט דאס בלוט לויפענדיג אין מיין געזיכט. ווען איך וואָלט ניט געווען אזא שעהמעדיגער און וואָלט בעזעסען מעהר מוטא, וואָלט איך אויסגעשריען:

„איך ענטזאג מיך, וויל איך ליעב אייך!“

זיא האט אָבער געמאכט א בעוועגונג מיט איהר האַנד, גלייך וויא זיא וואָלט גאר ניט וועלען הערען וואס איך האב צו זאגען, און זיא האט פאָרטגעזעצט לאַכענדיג:

„ווען איהר זייט שטאַלץ און איהר ווילט ניט אָננעהמען קיין טובה פון קיינעם, דאן גלויב איך, וועט איהר זיין בערייט צו בעצאָהלען מיט א טובה פאר א טובה. מיר זיינען בערייט דאס פון אייך צו אַקצעפּטירען. איהר וויסט וואָהרשיינליך, אז מען דארף וועהלען א גענעראַל־ראַטא. מיין מאַן איז קאָנדידאַט פיר דיעזען אַמט, אָבער ער האט זעהר מורא, אז ער וועט דורכפאלען, און דאס, וויא איהר קענט זיך מערקען, וואָלט שטאַרק פערשלימערט זיין פאָליטישען צושטאַנד... ווילט איהר אונז העלפען?“

אך, וויא בעצויבערענד זיא איז דאמאלס געווען. נאטירליך איז מיר נאר ניט איינגעפאלען, אז זיא האט אירגענד וועלכע אינטערעסע אין איהר מאַן'ס קאָנדידאַטור; איך האב דאס בעטראַכט אַלס א קלוגען אויסרייד פון א געשייטער פרוי.

וועלכע האט געפונען א נוסען תירוץ וויא אזוי מיר ביידע זאלען זיך קענען בער גענענען.

„וואס איז דאס פאר א פראגע,“ האב איך געזאגט מיט מעהר מוטה, „געוויס וועל איך אייך העלפען!“

„און, זעהט איהר,“ האט זיא ווייטער געזאגט שמייכלענדיג פערפיהרעריש, „אז איהר וועט אויסוויסקען מיין מאן זאל ערוועהלט ווערען צו זיין אטמ, דאן איז עס צווישען אונז בעשלאסען, אז איך זאל אייך אונטערשטימען אין יעדער בער ציהונג און צו וואס איהר וועט בענטהינען.“

„אָבעמאכט 1“ האב איך אויסגעשריען.

„יא, אָבעמאכט 1“ האט זיא געענטפערט.

זיא האט אויסגעשטרעקט איהר קליינע און שעהנע האנד צו מיר, וועלכע איך האב גענומען אין מיינער און זיא צוגעדריקט. איך האב געפיהלט גלייך וויא ווארעמע זיר וואָלט געלענען אין מיין האנד.

מיר זיינען שוין לאנג געווען ווייט פון דיא בוימער; דיא זונן האט ארונטער געוואָרפען איהרע שמראהלען גראדע אויף דעם שפיטץ פון בארג, און מיר האבען ווייטער שפאצירט אין דער הימל, שטילשווייגענד.

אָבער נאָשראָך, דער אידוואָט, איז אריין געקומען אין מיטען און געשטרעט דיעזע שעהנע פאנטאזיע וואס האט אויפגעפלאקערט דאס בלוט אין מיינע אָדערן.

ער האט געהערט, אז מיר האבען געשפראָכען איבער דעם גענעראל־ראטה, און ער האט מיך שוין ניט געוואָלט אָבלאָזען מיט זיינע פרוידערייען. ער האט מיר דערזעהלט א געשיכטע איבער זיין אָנקעל, און האט געשפראָכען אזוי זייעל, אז איין וואָרט האט זיך ניט געקלעפט צום צווייטען.

דער סוף איז געווען, אז סוף דער נאנצער פלוידערייא, האט ער בכוח געוואָלט איך זאָל איהם פאָרשטעלען פאר מיין פאטער.

מיין געדוודיגער לעזער 1 זאָלאנג דוא האסט מיר שוין געשענסט אויפמערק־זאמקייט בון יעמטט, וועל איך זיך נאך בעטען, דוא זאָלסט אויסהערען א פאאר פון מיינע מיינונגען איבער פאָזיטיק.

וויסליך, איך גלויב, אז פון אזא מענטשען וויא איך בין, איז עס אינטערעסאנט צו הערען צו וואס פאר א בעשלוס איך בין געקומען.

וויא איך האב שוין אין אנפאנג בעמערקט, האב איך מיר איבערגעצויגען א מאסקע איבער מיין געזיכט, דאס הייסט, איך האב מיר געגעבען איין אנדערן נאמען.

דאמיט איך זאל ניט דארפן רויט ווערן פאר שאנדע פאר מייע אייגענע דומי הייטען. אלזא, דאס וואס איך געה דיר זאגען יעצט, איז א טהייל פון מייע בעד טראכטונגען אין לעבען.

איך קוק אויף דער פאליטיק — אָבער ענמשולדיג מיר לעזער — דוא וועסט באלד אלעס הערען. איך וויל בלויז בעמערקען, אז טראָטץ מייע אנויכטען, האנדלע איך ניט וויא איך דענק. עס זיינען פּערהאנדען פיעלע זאכען וואס מענשען, פון מין קלאַסע, זיינען געצוואונגען זיין צו פיהלען, אָבער סיינמאל ניט אַרויס צייגען.

שטעלט זיך פאָר : וואס פאַר א פנים וואָלט איך געהאט, ווען איך זאל געבען א שפּיט אויף דער פאליטיק און אלע פאליטיקער, און אַרויס טרעטען עפענטליך מיט איין ערקלערונג, אז דיא נאנצע געשיכטע איז איין עקעלאַפּטער שווינדעל? ווייסט איהר וואס עס וואָלט פון מיר געוואָרען? מען וואָלט מיך גערופען : „רעוואָלוציאָנער“, „אנאַרכיסט“, „סאָציאַליסט“, ניהיליסט“ און נאך א מין „איסט“. דאס וואָלט מיך רואינירט, און איך וואָלט מוזען שלאָגען שפרות מיט עלטער, קרובים, בעקאנטע און א גרויסעס פערמעגען.

מיט איינעם וואָרט : איך וואָלט מוזען ווערן א וואנאַבאָנד, ליענען אין דער ערד, פּרעדיגען און פּערשוואַרצען ווערן פאַר דער וואהרהייט.

יא, דאס וואָלט פיעללייכט געווען א יושר, און איך וואָלט דערמיט געווען איין עהרליכער מאן. אָבער ווער קען דאס געהען אזוי פיעל אָפּפּערן? פון מין זייט, ווייס איך, אז איך קען עס ניט טהון, און דערפאַר — יא, דערפאַר שפיעל איך דיא דאָלע פון א מאַסקירטען.

איך קען מיך עראינערן, וויא מיט א פאאר יאָחר צוריק, בין איך אריין אין איין עפענטליכעס הויז. איינע פון דיא דאָרטיגע פרוינצומער, אפילו ניט קיין מאַוסע, איז צו מיר צוגעקומען, און מיך אָנגעפאנגען צו גלעטען, קושען און שמייכלען, אז איך האב פאָזיטיוו געמיינט, דאס זיא לעבט מיך. נאך אלעמען, ווען זיא האט פון מיר אַרויס געקריגען דיא עטליכע פראַנקס און איך בין אַרויס פון יענער זייט טהור, האב איך געהערט וויא זיא האט בעמערקט :

„א שווערער פּגור! עס האט מיך אָבערפאַסט א שטיק געוונד ביז איך בין מיט איהם פערטיג געוואָרען. ער איז אזא שמוטיגער שופט, אז איך וואָלט איהם וועלען אָבגיטען מיט א נאכטראָפּ...“

אנפאנגס בין איך אויף איהר בען געוואָרען און איך האב געוואָלט צוריק לויפן דך מיט איהר אָבערזעכענען פאַר אזא בעלידיגונג איך האב מיך אָבער

איבערנעווענקט, אז עס איז נישטאָ מיט וועמען צו טהן האבען, און עס איז פיעל שענער פאר מיר, צו פערמיידען סקאנדאל.

איך בין צוועק, און נאכדעם וויא איך האב מיך בערוויגט, האב איך אָנע פאנגען אין מיינע געדאַנקען, צו שטודירען דיעזעס פרויענצימער פון א פסיכאָלאָג נישען שטאַנדפונקט. איך האב זיא פערגליכען צו דיא אונשולדיגע מיידלעך, צו דיא פרומע פרויען; מיט איינעם וואָרט, צו מיין אייגענער מוטער, און מיך געפרענט: „וויא איז דאס מעגליך, דאס א פרויענצימער זאָל קענען אזוי טיעף זינקען?“

איך בין דאן געקומען צום בעשלוס, אז נאָר דיא גרעסטע ערניערדיגונגען האבען דיא אונגליקליכע געקענט ברענגען צו אזא שמופע.

אזא פרויענצימער, זעלבסטפערשטענדליך, ווערט פון דער גאַנצער וועלט, בעטראכטעט אלס דיא נעמייגהייט זעלבסט, און קיין אנשטענדיגער מענש זוכט צו פּרערקעהרען מיט אַזעלכער, מעהר וויא עס איז נעטהיג.

אלזא, אזא באַדראַקטער בעלאַנגט צו א ניעדריגער און געזונקענע פּרז — און וואס איז א פאָליטיקער?

איך ווייס גאַנץ גוט, אז פאר דיעזע ווערטער וועלען מיך א סך פאָליטיקער שימפּפּען. אָבער וואס קימערט דאס מיך? הינטער דיא פלייצעס קענט איהר אפילו דעם קייזער אַרויס שטעלען דיא צונג. כל־זמן מען ווייס ניט ווער דאס שרייבט, קימערט מיך ניט.

א פאָליטיקער! ווייסט איהר וואס א פאָליטיקער איז? אום צו עררייכען א פאָליטישען ציעל, וועט דער פאָליטיקער שמויכרען, גלעטען און קושען זיין ערנסטען פיינד, דעם שמוציגסטען אויסווארף! אום צו עררייכען א פאָליטישען ציעל, וועט דער פאָליטיקער זאָגען אכציג טויזענד ליגענס, זיך שטעלען מיטן קאָפּ אַרונטער און מיט דיא פיס אַרויף; פלוידערן, לאַכען, וויינען און זיך וואַרפען אין דער ערד — דאס אלעס איז שעהן, גוט, וואויל און גאַנץ טאַקטמעסיג, ווייל דיא פאָר ליטיק פאָרדערט עס!

און דאָן, זעהט וויא מען בעטראכט דעם פאָליטיקער אין געזעלשאפט און וויא מען בעטראכט יענע אונגליקליכע פּרז! נאך מיינער אנויכט, איז דער פאָליטיקער נאך ניעדריגער און געמינער.

גלויבט איהר ניט, מיינע לעזער, אז אונזער געזעלשאפט איז אביסעלע צו געפּרילט?

יעצט האב איך מיר אביסעל אַרונטער גערעדט פון הארצען, און איך געה ווייטער. איך האב דאס אַלעס דערזעהלט געליעבט מיין פריינד גאַשראָה, וועלכער

איז א מיכמינער פאליטיקער, און קען נאך פיעל בעסער דיא קונסט וויא יענע אונד גליקליכע פרוי.

מיר קעהרען צוריק צו נאָשראָד'ס פלוידערייא און שמייכלערייא, וועלכער האט מיך געוואָלט אריין קריעגען אלס זיין אנהענגער, אָדער, איך זאָל איהם העלפען צו זיינע פאליטישע צוועקען.

זעהט איהר, איך גלויב, דאס א מענש וויא נאָשראָד, אום זיין פאליטישען ציעל צו עררייכען, איז ער אימשטאנדע צו פערקופען זיין פאטער, זיין מוטער, זיין געלעבטע פרוי און אויך זיינע קינדער, אבי צו צוקומען אהין וואוהין זיין פאנטאזיע פיהרט איהם.

נאכדעם וויא ער האט אויסגעפלוידערט וואס ער האט געהאט אויף'ן הארצען, זיינען מיר גענרליך צוגעקומען אהין וואו דיא רייסעס האבען געדארפט שטאמט פירנען.

דיא דאמען האבען שטארק פערגניענען געהאט פון דעם אונטערהאלט. איך בין געשטאנען דיא נאנצע צייט הינטער לואיזין און אלץ געקוקט אויף איהר ווייסען און שעהנעם האלו.

דאן האבען מיר געהאט א הערליכע צייט אהיים געהענדיג, ווען א רעגען האט אונז פערכאפט.

דאס גרינע גראָז פון דיא פעלדער, אונטער דעם רעגען, איז אויך געוואָרען פיעל שעהנער און אנגענעהמער; דיא בלינזער האבען ארויס געשטויסען פון זיך איין אנגענעהמען גערוך, און מיר האט זיך געדאכט, צו איך עפיר דעם פארבום פון ליעבע.

לואיז האט באַלד צוגעטאכט איהרע אויגען, ערטיערעט פון נאטור'ס הערר ליכטייט.

„געדענקט אונזער אַבמאך,“ האט זיא צו מיר געזאגט בייא דער סטאציאָן, וועהרענד איך האב איהר געהאַלען איינשטייגען אין א דראַטקע וואס האט אויף איהר געוואָרט. „געדענקט מאַנסיע! איהר וועט דאָך זיין אין לע מוראָ אין א פאאר וואָכען ארום, ניט וואהר?“

איך האב געדריקט דיא האַנד וואס זיא האט מיר גערייכט. אָבער, לויט וויא מיר שיינט, האב איך זיא צו שטארק גערריקט, דען איך האב בעמערקט צום ערשטען מאל, אז זיא האט מיר צוגעוואָרפען עפעס איין אונזפריעדענעם בליק און אויף איהרע ליפען האט זיך געוועזען א בעזע פריגע.

אבער בערטהע האט אויסגעזעהען מיך נאך מעהר צו ערמוטהיגען, אום איד זאל ווייטער וואגען. פעניקס איז געשטאנען פון ווייטען און אויף זיין טורל האט זיך נאך אמאל אָבערשפיעגעלט דער געהיימיספאלער שמיכעל, וועהרענד נאָשראָד האט מיר אָנגעקלאפט אין דער פלייצע און געשריען:

„אין לע כוּרָאָ אַרְוָא, וועהרענד דיא נעכסטע 14 טעג. געדענקט סאָנסיע דע וואָזשלאַד... מיר וועלען אלע דאָרט זיין.“

נאָשראָד'ן האב איד געהאַסט, און איד האב מיר געמראַכט, אַז דער טייפּעל זאל איהם געהען.

4.

איד געדענק ניט וויא אזוי איד האב אמאל ערגיץ געלעזען, אז „דיא וואַהר-הייט אליין איז ניט גאנץ אינטערעסאַנט, דאס וויכטיגע אָבער איז, דיא אַרבייט צו געפינען דיא וואַהרהייט.“

מיד קומט עס פאָר גראַדע וויא דעם יענער: דער בראַמען פון האָזער־פּלייש איז פּיעל וועניגער געשטאַק, וויא דיא יאָנד צו זעהען דעם האָז און איהם ער-שיכען.

וואס פאַר א ווערט וואָלט בייא אונז, שוויינישע מענער, געהאט א שעהנער און צארטער פרויען־קערפער, ווען ער זאל אונז אָנקומען אַהן מיט? מען האט מיר דערזעהלט, אַז דער מאָהאמעדאָנער, דאס הייסט דער רייכער, וועכער האט א הארעם פול מיט דיא שטענסטע פרויענציימער, שפירט אבסאָלוט ניט דיא וויינהייט פון געפיהל צו דער פרוי אַלס מיט־מענש, אַלס סאַטער־אָדער פרוי־דין. ער ווייס בכוּף אַז דיא פרוי, ווען זיא וויל יא אָדער ניט, מוז זיא שטעהען צו זיין פער־פּינגט, און ער האט א רעכט מיט איהר צו טהן וואס ער וויל.

בייא אזעלכע מענשען, איז דיא פרוי אבסאָלוט קיין מענש; זיא איז אַ טין ווערקצייג מיר בעקוועמליכקייט, מיר כוסט, פערנייענען און האות.

דער רייכער מאָהאמעדאָנער שפירט קיינמאל ניט קיין מאַנגעל אין א שעהנער פרוי. ווען ער וויל האבען איינע, דאַן קריענט ער זיא, און דערצו, ווייס ער נאך, אַז זיא איז בלוז זיינע — גראַדע וויא זיין ראָק, שטיוועל און הוט. ווען דיא פרוי ווערט איהם נמאס, וואָן שטייסט ער זיא אוועק, וויא ער טהוט מיט זיין אַלטען ראָק.

מיט אונז אייראָפּעער וואָלט איד געווען דערזעלכער פאַל, נאָר צווייא זאכען האַלטען אונז צוריק. ערשטענס קענען מיר ניט אָבקראַפּען עטליכע פּרשען, בכּוּף מיר

אונז אליין, און צווייטענס, איז עס ניט וויא אונטער דיא מאָהאמעדאנער, דיא פרויען זאָלען טראָגען צונערדעקסע געזיכטער מיר זאָלען זייא ניט זעהען. בייא אונז טראגען זייא דאס געזיכט פרייא און אָפען, און, וויא רופט מען דאס, דער יצירתע ווארפט זיך אונז שטענדיג אין אויג.

דערפאר וויעדער, ווען מיר דערזעהען א פרויענציעמער און זיא נעפעלט אונז, פערשטארקערט זיך נאכהער דיא לוסט מיט דעם קאמפף. וואס מעהר מיר קעמפפען זיא צו עררייכען, און וואס מעהר זיא וויל זיך צו אונז ניט איבערגעבען, אלץ שטארקער ווערט דער חשק, און ווען מיר עררייכען זיא, דאן איז זיא בייא אונז טהייער.

עס געבען זעהר שעהנע פרויענציעמער אין דיא עפענטליכע היזער, און, ווען מיר זאלען ניט וויסען ווער זייא זיינען, וואָלטען מיר זיך אן זייא נאנץ לייכט געקענט פערליעבען. אָבער אזוי וויא דיא ליעבע פון אזא פרויענציעמער קען מען קריענען פאר געלד, שטעקען מיר זיך צופריעדען בלויז מיט דעם קורצען מאָמענט פערנגיגענען וואס זיא קען אונז פערשאפען.

איך האב דאס אלעס נאָר אָנגעשילדערט, אום צו בעווייזען, ווארום מענער וועלען זיך ווארפען מיט א געוואלטיגער ענערגיע דורכצופיהרען א ליעבעס קאמפף גראדע דאָרט, וואו ער צייגט זיך אס שווערסטען. זייא קעמפפען און שטרעבען צו זייער ציעל, אונגעזאכטעם דאָרויף וואס ער איז מאַנכעס מאל גיעמאָלט צום עררייכען.

ווען איך האב צוריק געקעהרט פון לע מוראָ, איז מיין געהירן פול געווען מיט טונזענדער ווידערשפרעכענדע געדאנקען. איך האב אליין ניט געוואוסט וואו איך בין אין דער וועלט. איך האב מיך דאן אוועק געזעטצט איבערצודענקען אלע איינצעלהייטען און שטודירען יעדע קלייניגקייט וואס איז פאָרגעגאנגען צווישען מיר און לואיז, וועהרענד איך האב פערבראכט מיט איהר א טאָג.

איך האב געוואָלט דערנרייכען א טאָלק וויא עס האלט צווישען מיר און איהר.

אָבוואָהל לע מוראָ איז בכיז פּינף מיילען ווייט פון לע באַקעט, בין איך אונטערדעסען ניט בעקאנט געווען מיט דער געגענד.

אונזערע יאָנדוועלדער און פעלדער, ליעגען געגענאיבער נאָמערויל, און אזוי וויא דיעזע געגענד קענט לינקס, איז מיר ניט אויסגעקומען צו בעזוכען לע מוראָ און איך בין דאָרט געווען א פרעמדער. ווען איך פלעג געהען אויף דער יאָנד, האב איך גיעמאָלט בעזוכט פרעמדע פעלדער.

אונטערדעסען, האב איך איינגעזעהען, אז לע מורא, איז א פראכטפאלע געגענד. רעכטס הויבט זיך אויף א מעכטיגער בארג מיט גרויע פעלזען, בעוואקסען ארום מיט גרינעס גראז און קאלירטע בלומען. אונטען, אין טהאל, ציהט זיך א לאנגער שאַסע-וועג, בעוואקסען פון ביידע זייטען מיט ברייטע וואלנוס-בויער. ווען מען שמעהט אויף'ן שפיטץ בארג, זעהט מען פאר זיך ליענען לע מורא אין דער פארטע פון א קליינער פאנאראמא.

דער פאלאסט פון דיא נעיושאַנס, איז א פיערעקיגע געביידע, געבויעט צור צייט און נאך דעם סטיל פון דעם זיעבעצעהנטען יאהרהונדערט, און מאכט זעהר א נוטען איינפירוק אויף דעם פרישען בעזוכער. נעבען דעם ברייטעם זיך אויס א פראכטפאלער גארטען וואס גרענעצט זיך מיט ברייטע לאַנקעס, און ווייט, צום ענדע, ליענט א וועלדעל, וועלכעס איז אזוי דיק בעוואקסען, אז אפילו דער שפאציר-וועג איז אויך פערשטעלט מיט צווייגען.

ווען איך בין אהין אָנגעקומען רייטענדיג, זיינען מיר ענטקענען געלאָפען צווייא גרויסע הינט, וועלכע האבען אויסגעהאווקעט א „וילקאָמען.“

נעבען וועג, ביים גארטען, האב איך בעמערקט א ווייסע פיגור. עס איז געווען לואיז, געקליידעט אין א העללעם קלייד מיט א שטרויהוט. זיא איז ניט צוגעגאנגען זיא זאל מיך עמפאָנגען. זיא איז בלויז געבלעבען שמעהען אונבער-וועגליך, און שמייכלענדיג זיס און ליעבליך, האט זיא מיך אָנגעקוקט. עס איז געווען דאן, 9 אוהר מאָרגענס.

„אָד! וויא שעהן פון אייך!“ האט זיא ענדליך אויסגעשריען „איהר, וועניגסטענס, וויא עס שיינט, שמעהט אויף גאנץ פריה. זעהט איהר, איך בין דיא איינציגע דאָ אין שלאָס, וואס איז אויפגעשטאנען אזוי פריה.“

איך האב איהר געמאכט א קאָמפלימענט דאָרעבער, און דאָן האט זיא פאָרטגעזעצט לאַבענדיג:

„זעהט איהר, איך בין דאָ ערשט זייט דיא לעצטע פינף טעג. איך קען אויפ-שמעהען גלייך מיט דיא היהנער דיא ערשטע עטליכע פריהמאָרגענס. אָבער וויא דיא ערשטע וואָך געהט פאָראיבער, פאנג איך הייערער אָן פויל צו ווערען, און פאר 10 קען איך שוין ניט אַרונטער קריכען פון בעט, גראדע וויא אין פאָרו. אָבער היינט פריה, וויא איהר זעהט, בין איך נאך אימער א דאָרפס-מיידעל, וואס קען אויפשמעהען פריה.“

זייט איך האב זיא געקענט, האב איך זיא נאך ניט געזעהען אזוי שעהן און בעזויבערענד. אין איהר איילעניש, צו פערלאָזען איהר שלאָף-צימער, האט

זיא נאבלעסיג פערבונדען איהרע האאר אויף'ן קאפ, ארויף געוואָרפען אויף זיך דאס ערשטע קליידעל וואס זיא האט ערבליקט, און, פריש וויא א רויז, מיט איהרע אויגען טרויעריש פון שלאָף, האט זיא אייסגעזעהען וויא א יונגעס קינד. קליינע לאָקען מיט צולאָזענע האאר, האבען געפלאַטערט איבער איהר האַלו.

איך האב געסענט זעהען איהרע ארעמס, נאָקעט ביז צו דיא עללענבויענעס, ווען דעע לייכטער ווינד האט אוועק געבאָזען איהרע אָפענע אַרבעל.

„איהר ווייסט ניט וואוהין איך בין געגאנגען?“ האט זיא ווייטער געזאגט. „הערט אלזאָ, איך בין ארויס צו זעהען א ווענטעל מאָרגעןבלומען וואס ברייטעט זיך אויס דאָרט איבער יענעם בוים; מען בעהויפטעט, אז דאס איז א וואונדער בארע זאך גאנץ פריה, איידער דיא זונן שליעסט צו דיא אָפענע ברומען. יא, דער גערטנער האט מיר דאס דערזעהלט; און, אזוי וויא איך האב געכטען ניט געקענט זעהען דיא מאָרגעןבלומען, בין איך היינט געקומען... קומט ווען איהר וויקט, בעד גלייטעט מיך.“

איך האב געברענגט מיט פערלאנגען איהר צו געבען מיין ארעם, אָבער איך האב געזעהען, אז דאס וועט זיין זעהר לעכערליך פון מיין זייט. זיא איז געלאָפע פאָראויס וויא א שטיפענדע קליינע מיידעלע וואס יאָגט זיך נאָך א זומער פייגעלע.

צוקומענדיג צום בוים, האט זיא ארויס געלאָזען א געשרייא פון בעוואונדער רונג. ווירקליך, א גאנצע וואנט מאָרגעןבלומען איז אַרומטער געהאַנגען פון אויבען, און יעדע בלום בעזונדער, רויטע, בלויע און ווייסע, איז געווען בעדעקט מיט גלענצענדע טהויטראָפען. דאס אלעס האט אויסגעזעהען אזוי שעהן און אזוי העררליך, אז מיר האט זיך אין יענעם מאָמענט געדאַכט, אז איך געפין זיך ערניץ וואו אין א צויבערלאַנד.

לואיז האט געקלאפט מיט דיא הענד, וויא א קינד, אויס פערנגיעגען, און אויסגעשריען:

„דאס איז דיא בעלוינגט פיר דיעזע וואס שמעהען אויף גאנץ פריה!“

דאן האט זיך זיך אוועק געזעטצט אויף א באַנק געבען בוים און איך האב מיר גענומען דיא פרייהייט זיך צו זעטצען געבען איהר, נאכדעם וויא איך האב געזעהען, אז זיא האט צוזאמען גענומען איהר קלייד און פאר מיר געמאַכט פלאַטיץ.

איך בין געווען זעהר אייפגערגנט, און עס איז מיר איינגעפאלען, אז יעמט
 איז דיא צייט, ווען איך דארף מעהר קיין אויגענבליק פערלירען מיט מין ליעבעס
 ערקלערונג. איך האב געשפירט, אז עס וויקט זיך מיר זיא אומארמען און אָב
 פרעסען א קוש אויף איהר האלז.

איך האב געשפירט, אז דאס איז דער איינציגער וועג איהר צו ערקלערען מין
 ליעבע, גראדע וויא יענער סובללייטנאנט האט ערשטירמט בייא נאכט דאס צימער
 און דיא טונענד פון א קאמערדימיידעל.

אין אלע מיינע גליעדער האט געברענגט דער וואגש אזוי צו טהון, און דאס
 איז געווען דיא איינציגע אידעע וואס האט מיך בעהערשיט; מיט איינעם וואָרט,
 איך האב געשפירט, אז אָבפרעסען א קוש אויף איהר האלז, איז מיינע א קערפער
 ליכע נויטהווענדיגקייט.

איך ווייס ניט אויב לואיז האט פערשטאנען וואס פאָר א שטורם עס געהט
 פאָר אין מיר; זיא האט זיך ניט אויפגעהויבען.

אזוי וויא איך האב אָנגעהויבען צו זאמלען מין מוטא אום דורכצופיהרען מין
 פלאַן. האט זיא מיר פלוצלינג צוגעוואָרפען איין ערנסטען בליק, וועלכער האט מיך
 גענצליך ענטוואַפנט. דאן האט זיא געזאגט:

„פריהער, פאר אלעמען, לאָמיר רעדען וועגען אונזערע געשעפטען. הא, וויא
 זאגט איהר?“

איך האב געשפירט א רוישען אין מיינע אויערן און איך האב מיך געמוט
 שטאַרק אנטרענגען אום צו הערען וואס זיא האט צו זאגען.

אונטער דעם בוים, איז געווען טונקעל און אויך עטוואס קיחל. דיא זונג מיט
 איהרט שטראלען האט דורכגעבראָכען צווישען דיא מאָרגען־ברומען און ארויס גע
 בראַכט וויא דינע נאָלדענע פאַמען; אויף לואיז'ס ווייסעס קלייד, האט עס אויס
 געזעהען, גלייך וויא נאָרדענע פליעגען וואָלמען ארום געטאנצט.

„אזאָ, וויא ווייס שטעהען מיר שוין?“ האט זיא געפרעגט מיט דעם מאָן
 פון א פערטרויעמען קאמערדי.

איך האב ניט געהאט קיין אנדערע ברירה, און איך האב געמוט פערטרייבען
 פון מיר דיא געדאַנקען פון קוישען איהר האלז, און איך בין געצוואונגען געווען
 צו רעדען דאָרעבער וואס האט אויסגעזעהען זיא מעהר צו פעראינטערע
 טירען.

דיא פאָליטיק!

יא, זיא האט געוואלט וויסען איבער דעם פאָליטישען צושטאנד. איך האב איהר אלץ געמוזט דערצעהלען, אז איך האב מיר אליין פריהער אלעס איבערנעט דענקט וויא אזוי איך זאָל קענען ניטצליך זיין פאר איהר מאן בייא דיא וואהלען, און דאן, אז איך האב געשפראַכען מיט מיין פאטער, און איך האב אין איהם בער מערקט א גרויסע אונצופריעדענהייט.

מיין פאטער, זייט דיא לעטצטע 10 יאָהר, האט ער זיך ערקלערט אלס דער גרעסטער שונא פון דער נייער אָרדנונג, און ער האט מיר שטרענגס פערבאָטען אירגענד ווערען אנטהייל צו געהען אין דער אונטערשטימונג פון דער רעפובליק. ער האט מיר געגעבען צו ערקלערען, אז אזא מענטש וויא איך בין, מוז מיך אָפּפערן מיר מיין פאטערלאַנד, און ניט קוקען דארויף וואס מיין אָפּגערונג זעהט אויס וויא האָבונגסלאָז.

„נאָר בייא אונזער לעטצטעס געשפּרעך,“ האב איך פאָרטגעזעטצט, „האב איך אויסגעפונען, אז ער איז אביסעל געענדערט געוואָרען. מיר דאַכט, אז מיין טאטע האט צו איהם געשפראַכען איבער איהר אידעע, אז עס איז געהינג איך זאָל אנטהייל געהען אין דער דיפּלאָמאטיע. יא, אזוי גלויב איך אז עס געווען, און טאַקי, נאָר א פרויענליכער האט איהם געקענט ענדערן.“

וועהרענד איך האב געשפראַכען, האט לואיז מיך אויסגעהערט און גער שמייכלעט. צום שלום האט זיא בעמערקט:

„איך האב געשפראַכען מיט מאַנסיע דע וואזשלאר.“

„מיט מיין פאטער?“

„יא.“

„וואו?“

„אָה, מיט דרייא טעג צוריק האב איך איהם בעגעגענט, דורך א צופאַל, און

מיר האבען געשפראַכען.“

„איבער וואס?“ האב איך געפרעגט אונגערולדיג.

„איבער דיא וואהלען.“

„און וואס האט ער געזאגט?“

„אלעס איז אין בעסטער אָרדנונג. פערלאַזט דיך אויף מיר. איהר וויסט

דאָך וואהרשיינגליך, אז דיא וואהלען מיר דעם גענערעל־דראַמא, וועלען שטאַטסינדען

געכסטען זונטאג?“

„דאס ווייס איך.“

„בלאָז, מיט אייער פאטער'ס זילמע...“

„וויא? האט ער אייך פערשפראכען זיין חילפֿען?“ האב איך ערשטוינט

געפרענט.

**„וואס קימערט דאס אייך? ווען איך זאג אייך, אז אזוי איז עס, דאן זאלט
איהר מיר גרויבען. אלזא, מיט אייער פאטער׳ס חילפֿען, איז מיין מאַן׳ס ערפֿאלג
געזיכערט.“**

„איז מאַנסיע געוושאָן דאָ?“ האב איך געפרענט צענערענד.

„יא,“ האט זיא געענטפערט. „ער איז נעכטען אבענד אהער געקומען...“

אַבער איהר קענט איהם יעצט ניט זעהען, ווייל ער איז אַוועק גאנגן פריה נאך
גאַמערוויל אום דאָרט צו עסען פריהשטיק מיט זיינעם א פריינד, א נומס־געזימזער,
וועלכער האט א גרויסען איינפלוס אין דער נאַכבאַרשאַפֿט.“

זיא האט זיך אויפגעהויבען.

איך בין נאך געבליעבען זימצען און זיך דערמאָהנט אן מיין פריהערניגען בער
שלוס איהר צו געבען א קוש אויפֿן האַלד. עס האט מיר הערצליך באַנג געמאָגן
ווארום איך האב מיין פלאן ניט דורכגעפיהרט.

עס האט מיר אויסגעזעהען, אז איך וועל ניעמאלס מעהר האבען אזא נומע
געלעגענהייט, צו זימצען מיט איהר אין שאמען פון א גרויסען בוים אין א קלארען
פריהמאָרגען, ווען זיא איז נאָך וואס אַרויס פון בעט און איז נאך אפילו ניט געווען
רעכט געקליידעט.

„אַבער,“ האב איך מיר געטראַכט, „איך בין א דומקאָפּ!“

איך בין געווען זיכער, דאס ווילן איך זאָל דאמאלס פאלען צו איהרע פיס
אויף דעם סטויב־דעקטען גראָז, וועל איך פון איהר העכסטענס אַרויס רופען א
געלעכטער.

אַך! וויא איך האב מיר דאמאלס געוואָלט געבען א פאטש!

זעהנדיג סײַ אַנדערן אויסזעהן האב איך בעשלאָסען אַבצורואַרטען אויף

אין אַנדערע געלעגענהייט.

איך האב געוואָלט אנמאנען א געשפרעך, וואס זאָל זיין איין אַנזעהערעניש
פון מיינע ליעבעס־געפיהלע, אַבער גראַדע וויא דער שטן, איז גאַשראָד דאמאלס
ערשינען.

איך האב איהם ערבליקט פון ווימען שפּאַנענדיג מיט זיינע ביידע פיס אויף

דעם שטאלען און אויסגע־רעטענעם וועג.

וויא ער האט דערזעהן לואיזן מיט מיר צוזאמען, איז ער געבליעבען שטעקן,

און אויף זיין געזיכט האט זיך בעוועגען א גרויסער שטייבעלע.

אָבער דיא מיענע האט זיך שנעל געוועקסעלט, און ער האט אויסגעבראַכען
 אין א גאַנצער אנשפראכע פון לויבען און ריהמען לואיזין פיר איהר העלדענטהאפט
 וואס זיא האט געקענט אויפשטעהען אזוי פריה.

ער וויעדער, גאָשראָד, איז דאמאלס גאָר וואס אויפגעשטאַנען.

„און בערטהע?״ האט לואיז געפרעגט, „וואו איז זיא? האט זיא געהאט א
 גוטע גאַכט?״

דיעזע ווערטער האבען מיך שטארק אויפגערעגט און ערשטוינט. ערשמענס
 האב איך מיך געוואונדערט, וויא עס קומט צו לואיזין אזא שפראכע, און דאן האט
 מיך שטארק פערדראָסען אויף איהר מאַן, סאָנסייע געזיכט, וועלכער איז דאָרט
 געווען לעטצטע גאַכט.

איך בין געווען שרעקליך אויפגערויכט.

„איך ווייס ווירקליך ניט,״ האט גאָשראָד געענטפערט אויף איהר פראַגע,
 „איך האב נאך בערטהעין גאר ניט געזעהען.“

גאָשראָד האט אונטערדעסען בעמערקט מיין ערשטוינטעס געזיכט, און ער
 האט מיר ערקלערט:

„פערשטעהט איהר,״ האט ער געזאגט, „מיין פרוי האט געכמען, דעם
 גאַנצען טאָג, געהאט א שרעקליכען קאָפֿשטערין, איך קען זיא שוין, זיא האט א
 טבע צו זאגען, דאס ווען יעמאַנד קומט זיא בעזוכען אויף דעם צווייטען פריה
 מאָרגען, אז זיא וועט נאך אמאל האבען א גאַנצען טאָג קאָפֿשטערצען. דערפאַר
 האב איך זיא נאך ניט געזעהען.“

אויף מיין געזיכט האט זיך וויעדער אויסגעדריקט ערשטוינטען.

גאָשראָד האט מיך פערשטאַנען, און זיך געאייגלט ווייטער צו ער
 קלערען:

„מיר האבען דאָ צווייא צימערן, עס איז אימער זעהר בעקוועם און איבער
 הויפט אין זומער אויף'ן לאַנד.“

אָהנע איהם ווייטער צו פרעגען, האט ער בלויז געמאַכט א קורצע פרוזע און
 בעמערקט גוטמיטהיג:

„מיין פרוי איבערהויפט, האט אימער ליעב צו שלאָפען אליין.“

און ער? וואס זאגט ער? ער איז דאָך א מאַן?

זיך אָבווענדענדיג אביסעל, האב איך מיר ניט געקענט העכען און אויספירן
 צויגען מיט דיא אַקסלען און געפורטעלט:

„איך פערשטעה ניט.“

מיר האבען אָנעפאנגען אַרײַבער צו געהען דעם וועג, און איך האב מיך דערמאָהנט און זעהר פּיעלע געשיכטען וואס איך האב געהערט דערצעהלען איבער דעם לעבען פון אזעלכע מענטשן אויף'ן לאַנד אין א פּאלאסט.

„ווער ווייס,“ האב איך מיר געטראַכט „אַלעס איז דאָך מעגליך, זאָגאר דאס בערטהע זאָל האבען א געליעבטען בייא זיך אין צימער בייא דער נאַכט, און דער מאָן זאָל גאר ניט טאָרען אַרײַן געהען זעהן וואס דאָרט טהוט זיך.“

אונטערדעסען האב איך געהאט דאס גרעסטע פּערנניגענען פון דער אידעע, וויא דאס זעהט אויס, צו זיטצען מיט א שעהנער געליעבטע אין שאמען פון אלטע בויער; וויא העררליך דאס איז אַרויס צו געהען באַרוויס, ביינאַכט פון צימער, דורכלויפען אין דער דונקעלהייט א לאַנגען און דונקלען קאָרידאָר און צוקומענדיג צו א טהיר, וועלכע שטעהט אביסעל אָפּען, זיך אַרײַן באַפען און... וויא שעהן עס איז צו געניעסען פּערבאַטענע פּרוכט!

יונג, שעהן, לעבליך און רייצענד זיין, דאס איז דיא וועלט, דאס איז דאס לעבען! דיא טרוקענע מאַראַל און דיא אויסגעוועפטע דרשות, זיינען גוט פאַר אַרטע ווייבער און פאַר מענער אָהן צייהן מיט ציטערענדע הענד. אָבער מיר, דיא שעהנע יונגענד, דאַרפען לעבען, לעבען און געניעסען.

דער דייטשער דיכטער איז ווירקליך ניט געווען קיין נאַר, ער האט

געזאגט:

„ווער עס לעבט ניכט וויין, ווייב, געזאגט.

דער בלייבט אין נאַר זיין לעבען לאַנג!“

דיא דייטשען זיינען אפילו ניט אימער קיין פּראַקטישע מענטשן, אָבער דאָך באַפּט זיך בייא וויא אַרויס אמאל א פאַרר קלוגע ווערטער וואס שטימען מיט דיא אידעען פון אונז, ערפּאהרענע פּראַנציזען.

אַז איך האב רעכט געהאט מיט מיין פּאַנטאַזיע, האט מיך דיא ווירקליכקייט באַלד איבערצייגט, ווען פון ווייטען איז ערשינען בערטהע מיט מיין פּריינד פּעליקס. זיא זיינען נאַר וואס אַרויס פון דעם קאָרידאָר, און ביידע זיינען גענאנגען פּער-טראַכט, בעסער געזאגט, מער און פּערטאַטערט אונגעאַכטעט דאַרויף וואס זיא האבען געשלאָפּען א גאַנצע נאַכט.

„קיין צווייפּעל,“ האב איך מיר געטראַכט, „זייא האבען פּערבראַכט צוזאַמען דיא נאַכט און גענאָסען פון דעם לעבעס־כעכער וויפּיעל זייא האבען געוואָלט. דער

דומקאָפּ נאָשראָך האט וועהרענד דעם נעשנאָרכט אין זיין צימער. מיט אזוי..."

"ביסט דוא חלילה ניט קראַנק?" איז לואיז צוגענאָנגען פּרענענדיג איהר פריינדן מיט איין אויסדרוק פון צערטליכקייט.

"איך דאַנקע, ניין. אָבער דוא ווייסט, דיא אבוועקסלונג ווירקט איבער מיר אונגעוויינער און צושריפט אלע מיינע גערווען... דאן, בייא טאנעס־אנברוך האבען דיא פייגעלעך אזוי געשריען, אז זייא האבען געקענט אויפוועקען א מויטען."

איך האב גערייכט פעליקסין דיא האַנד.

גראַדע דאמאלס האב איך בעמערקט וויא דיא צווייא דאַמען האבען גער וועקסעלט א שטייכעלע איינע מיט אַנאַנדער. נאָשראָך, שטעהענדיג אביסעל פון ווייטען, האט אָננעהויבען לייכט צו פייפען. מיר האט זיך געדאַכט, אז לואיז ווייס פון אלעס וואס עס געהט פאָר אונטער איהר דאַך.

"וויא איז דאס מעגליך עס זאָל אַנדערש זיין?" האב איך מיר געטראכט. "זיא קען בערטעהען גאנץ גוט; זיא ווייס אויך פון איהרע לעבעס־געוויימניסע, און בייא נאכט, וועהרענד זיא איז ניט געשלאָפען מיט איהר מאן, האט זיא געוויס געהערט דיא טריט איבער דעם קאָרידאָר, געהענדיג צו איין אָפטנער טהיר פון וואַנגען ליטעב און גענוס האט אַרויס געאַטהעמט... אָך! איך דומקאָפּ! ווארום האב איך ניט אָבערפּרעסט מיינע ליפען אויף לואיז'עס האַלז וועהרענד מיר זיינען געזעסען אונטער דעם בוים?"

איך האב שוין זאָנאך אָנגעפאַנגען אויסצורעכענען דורך וואס פאר א זייט איך זאָל קענען אריין געהען אין שלאָס, ווען איך זאָל ערשיינען בייא דער נאכט. עס האט זיך מיר פאָרגעשטעלט דיא צייט, ווען לואיז וועט זיין מיינע, און איך וועל זיא קענען בעזימען, ווען איך וועל נאָר ווינשען. בליקענדיג צום קאָרידאָר, האב איך בעמערקט נעבען דער טהיר א ניעדריגעס פענסטער, און דאס איז מיר איינגער פאלען אלס איין אויסגעצייכענטער איינגאַנג פיר א געליעבטען, ווען דיא שמערען פינקלען אַרונטער געהיימיספּאַל פון דעם הימעל.

אום 11 אוהר האבען מיר אלע געזעסען פריהשטיק. נאָרין פריהשטיק, איז דער דיקער נאָשראָך געגאַנגען כאַפּען א דרעמעל.

אירדער ער איז געגאַנגען שלאָפען, האט ער פאר מיר פערטרויעט אלע זיינע פאָקטישע געהיימיסע, און מיר דערזעהלט, אז ער האט שטאַרק מורא, דאס בייא דיא נעכסטע וואַהלען, וועט ער מוזען דורכפאלען.

„איך ווילן דיא אורזאכע“ האט ער געזאגט. „דאס איז דערפאר, ווייל איך האב צו וועניג געארבייט. איך האב בעדארפן פערברענגען וועניגסטענס דרייא וואכען אום צו זאמלען שטימען. אָבער איך קען ניט; איך בין ניט וויא אנדערע, און עס איז מיר אונגעלייך צו קריבען איבעראל.“ נאכדעם וויא איך האב בעזוכט מיין אָנקעל, בין איך בלויז אַרײַבער געקומען אהער, נאך לע מוראָ, ניט מעהר וויא אום צו צייגען דיא אייגנאָהנער, אז איך בין פריינדליך מיט מאַנסיע געזשאָן; דאס איז דיא איינציגע זאך וואס איך האב געקענט טהון, מעהר איז מיר אונז מעגליך.“

איך האב איינגעזעהען, אז ער וויל זעהר איך זאָל איהם איינלאדען צו מיין פאטער, און מיין פאטער זאָל איהם אויך טהון א טובה. אָבער דאס אונגליק איז געווען, וואס איך האב ניט געליעבט קיין בלאָגדיגעס, און איך האב דערפאר מיט איהם ניט געקענט סיפּאטאזירען.

איך האב צוגעבראכט זעהר א פרעהליכען נאכמיטאג מיט דיא דאמען און מיט פעליקס'ן. דאס לעבען אין א פאלאסט אויפ'ן קאָנר פון פאַריזער דאמען, זיער שטיפען און לאכען אין דער שטילער און טרוימערישער געגענד, זעהט אויס וויא א לעבען אין דער ציבערדונעלט.

דיא דאמען, נאכלעסטו אָבער נעט געקליידעט, מיט זייערע צארטע הוימען וואס האבען זיך געשפּיענעלט דיא גאנצע צייט אין דיא זונען־שמראַהלען און פרייע לופט, ערשיינען דאָ וויא דיא עטטיגען. זייערע קליינע פיסלעך, איינגעפאסט אין פיינע שיכלעך, שפאצירען איבער דעם גראָן און פערפלאַנטערן זיך אין דיא בלומען, און זייערע געלעכטערס מישען זיך אויס מיט דעם צוויטשערן פון דיא פייגעלעך.

דיא פאַריזער שטרענגע עטיקעט פּערשווינדעט; מען לעבט, מען מאַנצט און מען שפּרינגט, און מען זעהט אויס צו שוועבען אין דעם פאַרפומען גערוך פון דיא בלומען און צו רוהען אויף נאטור'ס ווייכען בוים.

זיטצענדיג אויפ'ן גאנג און טרינקענדיג דעם קאַפע, האבען דיא דאמען מיך אַביסעל איבערראשט. ווירקליך, איך, אויפגעצויגען אין דער פראָוויץ, אונטער פרויען וואס וינען רעליגיעז און בעזוכען אזוי אָפט דיא קירכע — פאר אזא מענטשען צוזאָ וויא איך, איז דאס געווען אַביסעל איין איבערראשונג צו זעהן וויא לואיז האט גענומען א ציגאַרעטע צווישען איהרע ווייסע פינגער, אָנגערײַבען אַ שוועבעלע, פּערריכערט און ארויס געלאָזען פון צווישען איהרע ריטע ליפּען אַ לאנגען בלויזען ריך. בערטהע וויעדער, האט זיך בעדיענט מיט אזא גראָבער שפּראַכע, גראַרע וויא זיא וואָלט געבוירען געוואָרען אין דעם.

שפעטער זיינען ביידע פערשוואונדען געוואָרען מיט זייערע רוישענדע קליידער, לאַכענדיג פון ווייטען אזוי מונטער און אויפגענענד, אז איך האב מיר ניט געקענט העלפען צו שפירען וויא עס האט מיך אָנגעהויבען שטארק צו קיצלען.

איך דערזעהל נאָר דאס אַלעס, דאמיט איהר זאָלט פערשטעהען, אז איך האב בעשלאַסען, דאס עס איז שוין ניט ווייט דערצו, ווען איך זאָל לואיזין האבען געבען מיר, און דיא נאכט ווען מיר זאָלען פערברענגען אונטער פיער אויגען, איז גאנץ גאָהענט.

מיר האט זיך געדאַכט, אז בערטהע טהיילט מיט, לואיזין איבער דער לעמטער נאכט, און לואיז דערזעהלט איהר וויא לאַנגזאַם און שעהמעדיג איך בין מיט מיניע ליבעס־ערקלערונגען, און דערפון האבען זייא ביידע געלאכט.

פעליקס איז וועהרענד דעם געזעסען און גערויכט אַ סיגאַר אָהנע זיך צו בער קימערן וואס עס געהט פאָר אַרום איהם. וועניגסטענס האט זיך מיר אזוי געדאַכט.

איך האב בעמערקט, וויא ער האט צייטגענוויזן מיר צוגעוואָרפען אַ בער דייטענדען שטייכעלע, און דאן האט ער וויעדער געבליקט צום רויך פון זיין ציגאַר.

מיט אַ האַלבע שטונדע שפעטער, האב איך ערקלערט, אז איך דאַרף שוין אַוועק געהען.

לואיז האט באַלד אויסגעשריען :

„וואס ! געהען ? אָה נין, מיין פריינד, איהר וועט ניט געהען. איהר מוזט מיט אונז עסען נאכטמאהל... מיין מאן וועט געוויס צוריק קומען, איהר וועט ענדליך האבען דיא געלענעהייט איהם צו זעהען. איך מוז אייך פאַר איהם פאַרשטעלען. צו ווארטען אַ גאַנצען טאָג און איהם דאָך ניט זעהען, איז ווירקליך אונאַנגענעהם.“

איך האב איהר ערקלערט, אז מיין פאטער ערוואַרטעט מיך געוויס צו הויז.

„דאס מאכט ניט,“ האט לואיז געזאגט. „איער פאטער ווייס, אז איהר זייט שוין אַ היבשעס קינד און איהר וועט ניט פערלירען געהען.“

„אָבער מיר האבען אַ ספעציעלען נאכטמאהל אין לע באַקעט.“

„ספעציעל, נאַרשיקייטען. דאָ איז אויך ספעציעל.“

„איך מיין,“ האב איך ווייטער געזאגט, „דיא וואָהל־דירעקטאָרען און דיא

דיסטריקט־פאליטיקער וועלען דאָרט זיין, און אזוי וויא איך האב אייך פּערשפּראַך
כען, דאָן..."

"אַה יא, אָה יא ו!" האט זיא אויסגעשריען, "איהר האט דעכט! געהט
ווירקליך שנעל אהיים... און, מערקט עס אייך, איהר זאָרט אַלעס מעגליכע
אַנווענדען. איך בעט אייך איהר זאָלט עס טהון. ווען אייער ארבייט וועט געלונגען,
דאָן קומט צו מיר און עמפּפּאָננט אייער גוט־פּערדריענטע בעלויבונג."
מיר האט עס אויסגעזעהען, אז זיא איז רויט געוואָרען בייא דיא לעמצמע
ווערטער. וואס פאר א בעלויבונג האט זיא געמיינט?

האט זיא דערמיט בלויז געמיינט דעם דיפּלאָמאַטישען פּאָסטען וואס מיין
טאַנטע האט מיר פּאָרנעשלאָגען און מיין פאטער האט דערצו איינגעשטימט?
ניין, דאס האב איך ניט געוואָלט אַקצעפּטירען; מיר האט זיך געדאַכט, אז איך
האב בעמערקט א גאַנץ אַנדערע בעדייטונג אין איהרע ווערטער.

איך עראינער מיך יעצט אן דער לעהרע פון לעבען. וואס מעהר מען לעבט,
און ווען מען האט אביסעל שכל, מוז מען עפעס לערנען. איך עראינער מיך יעצט
אן א געשיכטע וואס האט פאסירט בייא אונז אין דאָרף, וועהרענד איך בין געווען
אַ אינגעל פון א יאָהר אַכט. מינע א טאַנטע, גרעפּין פּאָן ל., א פרוי פון א יאָהר
זעכציג, איז געווען אימער זעהר א רעליגיעזע פרוי. פון וויא ווייט איך קען מיך ער
אינערן, איז זיא אויך געווען איין עהרליכע. איהר ווייסט דאָך שוין וואַהרשיינליך,
אז צו זיין רעליגיעז און עהרליך, זיינען צווייא פּערשיעדענע זאַכען.

אלזא, מיין גענאַנטע טאַנטע איז אויך געווען איין עהרליכע, און זיא האט
גאַנץ ערנסט געמיינט, אז יעדער איינער וואס גלויבט אין יעזוס קריסטוס, אין זיין
מוטער און אין דיא הייליגע פון דער קאַטאָלישער קירכע, איז ניט נאָר א גליקליכער
מענש אויף דיעזער וועלט, זאָנדערן אויף יענער וועלט וועט מען איהם מאַכען פאר
עפעס מעהר וויא א קייזער.

אין א ונטאג גאַנץ פריה איז מיין טאַנטע אויפגעשטאַנען צו געהען אין
קירכע. זיא האט ניט געוואָלט פּאָהרען, און זיא איז געגאַנגען צו פוס. איהר שוואכ
קייט האט פּעראורזאכט וואס עס האט געדויערט א היבשע צייט ביז זיא האט
געגרייכט דיא קירכע. אַנקומענדיג אהין, זיינען געשטאַנען מעהרערע מענשען אין
דרויסען.

מיין טאַנטע האט פּלוצלינג אויפגעהויבען דיא אויגען צום קרייץ פון דער

קירכע, און אויסגעשריען:
"געהט! זעהט זי!"

אלע האבען זיך אומגעקוקט און קיינער האט ניט בעמערקט קיין אויסער־
אַרענטליכעס.

„וואס זאָלען מיר זעהן?״ האט א יונגער בויער געפרענט.

„בלינדע אפיקורסים וואס איהר זייט!״ האט זיא נאך אמאל אויסגעשריען :
„זעהט איהר דען ניט וויא יעזום קריסטוס זימט אויפן קרייז?״

פיעלע אנוועזענדע האבען ערקלערט, אז זייא האבען ווירקליך געזעהן יעזום
קריסטוס. איך גרויב יעמט, נאטירליך, אז מאַכע האבען עס געזאגט אין שפאס
און אנדערע אום צוליעב צו טהון מיין טאנטע.

אַבער מיין טאנטע? וואס איז געווען מיט איהר?

איך בין פאָלקאָמען איבערצייגט, אז זיא האט ווירקליך געזעהן יעזום קריסטוס.
זיא האט געטרוימט בייא טאָג און בייא נאַכט דאָריבער; דאס האט געמאַכט אַ
שטארקען איינדרוק אויף איהר געהירן, און זיא האט געזעהן דאס בילד פון איהר
פאָטאָזיע. נין, זיא איז ניט געווען קיין שווינדלערין; זיא איז געווען איין עהרליכע
און פרומע פרוי.

אזוי האב איך אויך געזעהן א מינע אויף לואיזעס געזיכט, וואס האט מיר
דיימליך דערצעהלט, אז זיא מיינט מיך צו בעלוינען מיט איהר קערפער — מיט
איהר שעהנעם קערפער.

פיעלע וויסטלינגע האבען א טבע, זיך פאָרצושטעלען געוויסע פרויענציימער
צו וועלכע זייא קענען ניט גרייבען, און מיט זייערע געדאַנקען בעגעהן זייא דיא
שמוציגסטע פערברעכען, זיך פאָרשטעלענדיג, אז זייא בעגעהן א ווירקליכע
טהאַט.

וויא מעכטיג דער איינפלוס פון איינבילדונג איז אויף דעם מענשען! איך
בין געווען פאָלקאָמען צופריעדען מיט דעם צושטאַנד, און איך האב מיר געטראַכט,
אז איך האב פיעל מעהר אויסגעווירקט מיט דייעזען בעזוך, וויא איך האב געקענט
ערווארטען.

ווען איך האב געהאַלטען אין אַוועק געהען, האב איך בעמערקט א לייכטע
דראָשקע צופאָהרענדיג צו דיא טרעפּען. איך האב געדענקט, אז דאס איז דער
מאָן, מאָנסיע געזשאָן, וואס האט צוריק געקעהרט פון זיין בעזוך. נאטירליך בין
איך געווען נייגעריג איהם צו זעהן, אָבער איך האב געהאט א טעות. עס איז ניט
געווען מאָנסיע געזשאָן.

אין דער דראָשקע זיינען געזעסען צווייא קינדער: א מיידעלע פון א יאָהר

פינה, און א אינגלע פון א יאהר פיער. מיט זיין איז געווען זייער קאמער-מעדיצין און בעגליימערין.

זיין האבען אויפגעהויבען זייערע הענטעלעך און געלאכט. דאן אזוי שנעל וויא מען האט זיין ארומער געשמעלט, האבען זיין אָנגעפאָנגען צו לופען צום הויז, און גרייכענדיג לואיזן, האבען זיין זיך אָנגעכאַפּט און איהר קלייד.

זיין האט ביידען אומאַרמט און זיין צערטליך געקושט. דאס האט מיך אזוי פּעראַינטערעסירט, דאס איך האב מיך אומגעווענדעט און געפרעגט :

„וועמעס זיינען דינע קינדער?“

„וועמעס קינדער?“ האט לואיז געזאגט לאַכענדיג, „מיינע וועמעס דען

זאָלע זיין זיין?“

איהרע וויא האט קינדער?

איך בין ניט אימשטאַנדע אויסצודריקען דעם שוידער וואס איז געלאָפּען איבער מיין ליב.

מיר האט עס אויסגעזעהען, גלייך וויא יעמאַנד וואָלט אויסגעשמעקט צווייא מעכמינע הענד און וויא אונזע געשעפט פון מיר. מיין גאַנצער טרוים האט געכאַפּט אַ שרעקליכען קראַפּ.

„איהרע קינדער וויא האב איך געמורמעלט צו מיר אליין.

קינדער? דאס איז א מערקווירדיגע שעפּונג פון דער נאַטור וויא

עס זיינען דאָ מענער און פרויען, וואס הייראַטמען ביידע אויס דער גרעסטער ליבע, און זיין פּערנעכטער זיך איינער דעם צווייטען. ווען עס געהען אָבער פאַראַיבער עטליכע יאָהר, און קיין קינדער זיינען נישטאָ, דאן פּערשווינדעט דיא ליבע און א גרויסע גלייכגילטיגקייט טרעטעט אירן. מאן און פרוי בעמראַכמען זיך וויא פּרעמדע, און דאס קען זיך נאכהער ענדיגען אין האט.

וויא דער פאַמירט עס, וואס אומשטענדען פיהרען צוואמען א מאן מיט א פרוי, וועלכע האבען זיך קיינמאל ניט געליעבט און זיין זיך איינער דעם אַנדערן ניט גערן. ווען קינדער ערשיינען אָבער, דאן פאנגט אן דער פאטער רחמנות צו האנגען אויף דער מוטער פון זיינע קינדער, און דיא מוטער דעספּעקטירט דעם פאטער פון זיין קינדער. עס ענדיגט זיך מייסטענטהיילס אין א פּעסער גענער זיינער ליבע.

דינען סוד אָבער, האב איך דאמאלס ניט געוואוסט וויא האב בלויז געשפּירט, אז דינע קינדער זיינען מיר ערשינען וויא אַ שמיץ אין הענט.

לואיז האט קינדער? דאס איז מיר איבערהויפט פאָרנעקומען קאַמיש.
לואיז, וועלכע קען וועקסלען איהרע געליעבטע וויא א יונגעס און רייכעס מעדכען
וועקסעלט איהרע העמדער — זיא זאָל האבען קינדער! וויא קומט עס צו
איהר?

אזעלכע פרויען, איז מיר פאָרנעקומען, קענען קיין קינדער ניט האבען.
דער איינדרוק פון דעם מאַמענט איז געווען אזוי שמאַרק אויף מיר, אז איך
האב מיך ניט געקענט צוריק האַלטען און האב געפרעגט:

„איהר האט קינדער?“

„נאַטירליך האב איך קינדער,“ האט זיא געענטפערט נאַנץ רוהיג. „איהר
זעחט דאָך. זייא זיינען היינט פריה אַוועק געפאָהרען זעהען זייער קוואַטערין, וועלכע
וואָהנט 5 מיילען פון דאַנען... יא, ערלויבט מיר זייא איך פאָרצושמעלען: דאס איז
דער קליינער סאַנסיע לוסיאַן נעיושאַן, און דאס איז מאַדמאַזעל מאַרגעריט
נעיושאַן.“

דיא צווייא קליינע חברה האבען צו מיר געשטייכעלט.

איך צווייפעל ניט, אז איך האב דאמאלס געמוזט אויסזעהן וויא א גרויסער
דומקאָפּ.

עס איז מיר אונמעגליך געווען זיך צו צוגעוועהנען צום געדאַנק, אז לואיז איז
א מוטער פון קינדער. אזא געדאַנק האט מיך אין נאַנצען ארונטער געפיהרט פון
מיין פאַנטאַזיע־וועג.

איך בין אַוועק מיט א פעררוישטען קאָפּ; איך האב נאר ניט געוואוסט וואו
איך בין אין דער וועלט. פאר מיינע אויגען איז געשטאַנען לואיז אין איהר מאַרגעך־
קלייד צוויישען דיא מאַרגעך־בלומען אונטער דעם בוים, און אויסגעזעהען א פרייע
געליעבטע, און דאַן האב איך זיא ערבליקט קושענדיג מאַרגעריטין און לוסיאַנען —
איהרע קינדער!

„עס איז קיין צווייפעל,“ האב איך צו מיר געמורמעלט, „אז דיא פאַרזיער

דאַמען זיינען צו מערקווירדיג, צו כימערע, צו שאַרף פאַר מיר דאָרפֿס־יונג.“

איך בין אַהיים געקומען און מיך אריין געוואָרען אין א סאָפּאַ, מיט דער
אידעע צו רוהען. איך האב אלעס אָבערלייגט אויף מאַרגען, אום איך זאָל אַלעס
ווייטער שמודירען.

8.

איך בין אויפגעשטאנען גאנץ פריה און ארויס אויף דער פרייער לופט.
דיא בלומען האבען אויסגעזעהען נאָר וואס צו ערוואַכען פון זייער נאכט
דרעמעל און זיך געוואַשען מיט טהוי פון זייער שלאָף.
דיא נאָטור, שטיל, רוהיג און ליעבליך, האט פערברייטעט א פאופוס-נערוף
איבער דער גאַנצער געגענד. ווען איך האב מיך אַוועק געזעצט אויף א באַנק, האב
איך געשפּירט, אַז מיר ווילט זיך שלאָפען.
איך האב וואַהרשיינליך געשלאָסען מיינע אויגען און אביסעל געדרעמעלט.
ווען איך האב ערוואַכט, איז דאס געווען פון דעם גערויש פון טריט געבען מיר.
עפענענדיג מיינע אויגען, האב איך ערבליקט אַנטאָאַנעמען, דיא צוואַנגיג
יעהריגע טאָכטער פון אונזער וואַלד-וועכטער.
„גוט מאַרגען, מאַנסיע“, האט זיא געזאגט אין א זיסער און מעקאָדישער
שפּראַך.
„גוט מאַרגען, אַנטאָאַנעט“, האב איך געענטפערט פריינדליך, ערבליסענדיג
איהר פרישעם געזיכט און פולען כּוועם וואס האט אַרויס געשטעקט פון איהר
העמד אָהן א קאָרעט.
„איך בין געקומען צו מאַנסיע“, האט זיא ווייטער געזאגט, „פרעגען אויב
דער פאטער זאָל פיר געכטמען דאָנערסטאג פאַרבערייטען דיא הינט און דיא בויערן
פיר דער יאָנד.“
„ניין, ניין, אַנטאָאַנעט“, האב איך געענטפערט, „איך וועל ניט געהען אויף
דער יאָנד, ווייל איך בין צו בעשעפטיגט.“
„איך דאַנק אייך, מאַנסיע“, האט זיא געזאגט ערפרייט, „מיין פאטער איז
יעצט זעהר טראַנק, און איהר וועט איהם ערשפארען א גרויסע אַרבייט. ער וואָלט
אליין אהער געקומען, נאָר ער איז צו שוואַך. דערפאַר האט ער מיך גע-
שיקט.“
איך בין צו דיעזער צייט שוין געשטאנען אויף מיינע פיס און בין צוגעגאַנגען
געהנטער צו איהר, אויסשמרעקענדיג מיין האַנד האב איך זיא געגלעט אויף איהר
כאַק וואס איז געווען אַזוי ווייך וויא זייד.
אַנטאָאַנעט האט זיך שנעל אָבגעווענדעט פון מיר.
„אַדע מאַנסיע!“ האט זיא געמורמעלט רויט ווערענדיג און זיך אָבגעווענדעט
אַוועק צו געהען.

איך בין שנעל צו איהר צונעלאָפען, און זיך אומקוקענדיג, אז קיינער און
נישטאָ, האב איך זיא אומארמט.

אין מיר האט דאמאלס אויפגעפלאמט דער וויכטלינג מיט זיין נאנצעם
פייער.

אנטאָאנעט איז געווען א קרעפטיגעס מעדכען, און זיא האט זיך פון מיר
אויסגעריסען.

אין איהר בליק איז געלעגען בעליידיגונג און פעראכטונג. אָהנע ווייטער צו
רעדן א וואָרט, איז זיא אַוועק און פערשוואונדען געוואָרען צווישען דיא
בויטער.

„וואס איז דאס?“ האב איך מיך געפרעגט, „ווארום ענטלופט זיא אַזוי?
בין איך ווירקליך אַזוי אבשטויסענדיג, אז איין איינפאכעס דאָרפסטעדכען זאָל מיט
מיר ניט וועלען פערקעהרען?“

נאכדענקענדיג, האב איך געמורמעלט צום שלום:

„אָבער זיא איז דאָך ניט קיין פאַרזער דאַמע...“

מיר קעהרען צוריק צום שטראָם פון מיין וויכטיגער שיכדערונג.

אָך! וואס פאַר א לעקציאָן דאס לעבען האט מיך געלערענט!
יעצט בין איך פאָלקשאַמען רוהיג, און איך בעמיהע מיך אלעס איבערצוגעבען
וויא עס איז געווען

אם זונטאג איז בעקאנט געוואָרען דער רעזולטאט פון דיא וואַהקען, מאַנסיע
געזושאָן איז ערוועהלט געוואָרען אלס גענעראל־ראטה.

ווען מען האט איבערגעזעהלט דיא שטימען, האט זיך יעדער איבערצייגט,
אז מאַנסיע געזושאָן, אָהן אונזער הילפע און אונטערשטימונג, וואָלט ער פאָזיטיוו
דורכגעפאלען און זיין געגנער וואָלט געזיגענט.

מיין פאטער האט געהאט א פערזענליכע אונטעררעדונג מיט מאַנסיע געזושאָן,
און ער האט מיר געגעבען צו פערשטעהען, אז דיא צייט איז געקומען, מיר זאָלען
אונטערשטימען אזא פערזאָן. אויסער דעם, האט מיין פאטער זעהר געוואָלט, אז
דער אנדערער קאנדידאט זאָל פערלירען.

מיין פאטער, וויא עס שיינט, האט געהאט א שווערען סאַמפּף מיט זיך אליין,
אום צו פועלן, ער זאָל קענען אנטהייל געהמען אין א געשעפט, וואס איז געגען זיין
איבערצייגונג.

„תער מיך אריס,“ האט ער צו מיר געזאגט. „דיא וואָהרהייט איז, אז דאס אלעס איז מיר נמאס. עס איז ניט קיין ריינע זאך, און מיך כאפט אן איין עקל זיך דערמיט צו בעשעפטיגען. אָבער וואס קען מען טהון? אלע זאגען מיר, אז עס עס איז נעטהיג איך זאָל זיך זעהען אריין בריינגען אין דער פאָליטישער וועלט, און דאן וועט פון דיין ווערען א לייט. ווען דאס איז דער פאל, דאן טהו וויא דוא פערשטעהסט. איך קען מיך צו גאר ניט מישען. עס איז גאנץ גענוג פאר מיר, ווען איך שמעה פון ווייטע. יא, איבריגענס, אפשר בין איך שוין צו אלט און פערשטעה ניט וואס דיא צייט פאָרדערט.“

מאָנאט און דיענסטאג האב איך געצענערט צו פאָהרען נאך לע מוראָ. „נאך וואס זאָל איך צהין פאָהרען?“ האב איך מיך געפרעגט. „וועלכע בעד לוינגט ערווארטע איך?“

איך האב מיר געטראַכט, אז נאך אלעמען, איז דאס ניט מעהר וויא א פאָד ליטישער פאָסטען וואס מאָנטיע געווישאָן קען פאר מיר אויסווירקען. דאן האב איך מיר פאָרגעשטעלט, אז לואיז מוז און דאָרף מיך עמפפאָנגען אלס איהר געלעבטען. אָבער, זאָ שנעל וויא איך האב מיך דערמאָהנט אן דיא קינדער, איז מיר פערזאָנען דער אַפטיט.

דאן האב איך אָנגעפאָנגען מיט מיר זעלבסט צו אַרומגעמיטערען, און אזוי געזאגט:

„עס איז אמת, לואיז האט קינדער; זיא איז א מוטער. אָבער איהרע קינדער קענען ניט ארויס ברענגען דיעזעלבע געפיהלע אין איהר האַרץ וויא אין איין אנדערע מוטער. ניין, זיא איז ניט קיין מוטער, און קען עס ניט זיין! זיא האט פיעללייכט גאר ניט געזעהען דיא קינדער, מעהר וויא איינמאל אָדער צוויי מאל אין מאָנאט, זייט זיא זיינען געבוירען געוואָרען. דעם רעסט פון דער צייט, האט זיא צוגעבראַכט אין דער הויכער געזעלשאַפנו, וואו זיא האט גענאָסען דאס לעבען ניט געדענקענדיג אפילו, אויב זיא האט גאר געבראַכט קינדער אויף דער וועלט.“

האט ניט יעדער, אין אונזער דיסטריקט, געהויפטעט, אז דיא פאָרזיער דאַמען, דיא פאָרזיער מוטערס, אָפּפערן קיינמאל ניט זייער פערנגיגענע צוליעב דיא קינדער? איז עס ניט איבעראַל בעקאנט, אז דיעזע פאָרזיער דאַמען געבען איבער זייערע קינדער צו דיא דיענסטען און אַמען אום זיך צו בעפרייען פון אַ לאַסט?

מיטוואַך דעם גאנצען מאָנ, ביז שפעט אין דער נאַכט, האב איך מיט מיר אַרומגעמיטערט און געטענה'עט, ביז איך האב מיר איינגערעדט, אז דיא קינדער

דיינען אבסאלוט קיין הינדערניס, און איך מעג נעהען צו מיין ארכייוס אונגער שטערט.

דאָנערסטאג פריה, בין איך אויפגעשטאנען, מיך פיין אויסגעפוצט, נוט אָנגער פארפומירט, און אום אכט אוהר בין איך אַוועק אום צו עמפפאנגען מיין לויז פון לואיזין, וועלכער האט געזאָלט בעשטעהען אין איהר ליבע.

מיין פלאַן איז געווען פאָלגענדער :

איך האב בעשטאָסען אָנצוקומען נאָך לע מוראָ נאָנץ פריה, וויא דאס ערשטע מאל, דאמיט איך זאָל וויעדער טרעפען לואיזין וויא זיא וועט נאָר ארויס פון בעט.

פאָהרענדיג אויף מיין פערד איבער דעם וועג, האב איך, וויא יעדער וויסטלינג, מיר פאָרנעשמעלט דעם גענוס פון דער געשלעכטליכער ליבע וואס איך וועל געניעסען מיט לואיזין.

דאס האט מיך אזוי בעשעפטיגט, דאס איך האב זאָנאר ניט בעמערקט דיא העררליכע נאָטור, וועלכע איך האב אימער אזוי געליעבט און בעוואונדערט. ווען איך האב מיך אַרום געקוקט, בין איך שוין געווען אין פראָנט פון דעם פאלאסט.

אנשטאט צו טרעפען לואיזין מיר ענטקענען געהען, וויא איך האב מיר פאָר געשמעלט, איז צוגעקומען א דיענער, און מיר געהאָלפֿען אַרונטער שטייגען. ער האט ביא מיר אַוועק גענומען דאס פערד, און דאן האט ער צוריק גער קעהרט.

אין מיין אונגערולד צו זעהען לואיזין, האב איך פערגעסען אן דער עטיקעטע און געפרעגט דעם דיענער :

„וואו איז דיא מאַדאם?“

„וועלכע מיינט איהר?“

„איך טיין מאַדאם געזשאָן.“

„זיא איז נאך אין איהר צימער.“

„אזוי שפעט?“

„אָה ניין, עס איז נאך פריה.“

„איז זיא נאך ניט אויפגעשטאנען?“

„ניין.“

דער דיענער האט אריסגעזעהען זיך צו וואונדערן איבער דער פרעכהייט פון מייע פראַגען, אָבער ער האט געשוויגען.

איך האב נאטירליך ערווארטעט, אז לואיז האט געוויס שוין אָנגעזאגט, דאס ווען איך וועל ערשיינען, זאָל מען עס איהר מודיע זיין.

אָבער דער דיענער האט אפילו ניט געזאגט, אז ער וועט מיך אנציינען.

„איך וועל דאן אויסווארטען“, האב איך בעמערקט.

„וויא איהר ווילט“, האט ער געענטפערט און איז צוועק.

איך האב געוואָרט גוטע צווייא שטונדען.

צו שיקרערן מיין אונגעדולד, בין איך ניט אימטשאַנדע. איך קען אויך ניט ערקלערען וויפיעלע מאל איך האב שפּאַצירט אַרום דיא בלומע־ביימען.

אכטונג געבענדיג מען זאָל ניט בעמערקען מיין אונגעדולד און אונאנשטענדיגע בענעהמונג, האב איך מיך פריהער אויסגעקוקט מען זאָל מיך ניט זעהען, און דאן האב איך אויפגעהויבען מיינע אויגען צום פענסטער פון ערשטען שטאָק און געקוקט, פיעללייכט וועל איך בעמערקען לואיז׳ן. דיא פּאַרהענגע זיינען אָבער געבליעבען אַרונטער געלאָזען און זיך ניט געריהרט פון פּלאַטץ.

ענדליך בין איך אזוי ערטיעדעט געוואָרען פון דיעזען אַרום שפּאַצירען, דאס איך האב מעהר ניט געקענט שמעהן; אויף מיינע פיס. איך האב מיך אומגעווענדעט און אַוועק אויפּוּכען דעם בוים מיט דיא מאָרנע־בלומען, וואו איך האב פּעבראַכט א קורצע צייט מיט לואיז׳ן.

דער הימעל איז בעדעקט געוואָרען מיט גרויע און דונקלע וואָלקען. דיא זון איז געלענען בעהאַלטען און קיינע נאָלדענע שטראַהלען האבען מעהר בעלייכטעט דעם פּלאַטץ.

זיך אַוועק זעמצענדיג דאָרט, איז עס געווען ביינאַהע פינסטער.

איך האב מיר וויעדער אַלעס איבערגעדענקט, און בעשלאָסען, אז איך טון איינמאל פאַר אַלעמאל ניט זיין קיין דומקאָפּ און דורכפיהרען מיין פּלאַן.

„צום טייעל ו!“ האב איך אויסגעשריען, „אז מען קען קיין פולווער ניט ישמעקען, געהט מען ניט אין דער מכחמה, און אז מען האט קיין טוטח ניט זיך צו ערקלערען אין לעבע, דאַרף מען קיין געליעבטע ניט זוכען ו!“

איך בין געווען בייא מיר פעסט איבערצייגט, דאס אין פאַל איך וועל נאך אמאל צענערן, דאן פּערליר איך לואיז׳ן פיר אימער.

איך האב מיך ערמוטהיגט, און איבערגעדענקט אלע איהרע בענעהמונגען געגען מיר, און געקומען צום בעשלוס, דאס איין אַנדערער אויף מיין פּלאַטץ, וואָלט שוין לאַנג געווען זיין ציעל עררייכט.

„איך בין א דאָרפס־יונג, און ניט מעהר ו' האב איך געמורמעלט רייבענדיג דעם שמערן.

אזא, מעהר סייענע צעגערונג; מען מוז געהן צו דער ארבייט און טהון אלעם גלאט און נוט. מײן פראָגראַם איז שוין געווען פערטיג.

איך האב בעשטימט, אז אזוי שנעל וויל איך וועל נאך אמאל זיין מיט איהר אליין, זאָל איך אָננעהמען איהרע הענד. איך וועל דאן שפיעלען דיא ראָלע פון א שעהמעדיגע, דאמיט, איך זאָל זיין ניט אויף איינמאל איבערראשען. פערטיג דערמיט, וועל איך מאכען א שנעלע ווענדונג, און אָבפּרעסען מיינע ליפען אויף איהר האַל. דאס איבריגע, נאטירליך, וועט שוין אליין קומען.

וויא א גענעראל וואס שטודירט דורך עטליכע מאל זיין קריענס־פלאַן און מאכט יעדעס מאל א פערבעסערונג, אזוי איז עס מיט מיר אויך געווען. איך האב אלעס געוואָלט מאכען דאס שטיקעל ארבייט בעסער און גלאטער, דאמיט איך זאָל ניט ערשיינען וויא קיין דומקאָפּ אין איהרע אויגען.

וועהרענד דיזעז פאנטאזיען, איז כוואו ערשיענען.

„וואו זייט איהר דאס? וואו האט איהר זיך בעהאַלטען?“ האט זיא געפרעגט מיט א מונטערער שטימע, מיך זוכענדיג אין דער דונקעלהייט. „אָך ו' דאָרט זייט איהר ו' איך נוף אייך שוין ארום איבער צעהן מינוטען... ענטשולדיגט מיר, וואס איהר האט בעדארפט אזוי לאַנג וואַרטען.“

איך האב געענטפערט עפעס וואס זיא האט ניט פערשטאנען.

„וואס זאגט איהר?“ האט זיא איבערגעפרעגט.

מיט אלע מיינע קרעפטען האב איך געווירקט מיך צו בערוהיגען און

געזאגט:

„צו וואַרטען אויף אייך, קען ניט זיין צו לאַנג, און מען קען ניט ווערען אונז

געדולדיג.“

זיא האט מיר צוגעוואָרפען איין אונפערשמענדליכען בליק, און דאן, וויעדער

אָננעהמענדיג דעם מונטערן טאָן וויל פריהער, האט זיא געזאגט:

„איך האב אייך נאך פריהער געווארענט, אז איך בין בלויז א דאָרפס־מיידעל

דיא ערשמע וואָך. יעצט, זעהט איהר, בין איך שוין וויעדער א פארווערן, און איך

קען מעהר ניט אויפשטעהען פריה.“

זיא איז געבליעבען שמעהען פון וויימען, און, וויא עס שיינט, האט זיא ניט

געוואָלט אַרונטער געהען אין דער דונקעלהייט צווישען דיא בלעטער. איך, דומקאָפּ,

האב זיך ניט געוואָקט ריהרען, און מיר געטראַכט, אז זיא וועט צו מיר קומען און

צו הערען מיין לעבענס צדקלערונג, וועלכע זיא האט אליין שוין אויך ער
ווארמעט.

אָבער זיא איז דאָך געבליעבען שטעהען אויף איהר פלאַטץ.
„אלואָ, קומט איהר ניט אַרויס פון דאָרט?“ האט זיא געפרענט נאך א פּוּזע.
„מיר האבען עפעס צו בעשפרעכען.“

„דאָ איז גאנץ אנגעזעהם,“ האב איך געזאגט שטאַמלענדיג. „מיר קענען דאָ
רעדען גאנץ געמיטהייך אויף דיעזער באַנק. קומט אַהער.“
זיא האט געזענערט, אָבער נאך איין אויגענבליק, האט זיא געזאגט ענט-
שלאָסען :

„וויא איהר ווילט. זאָל זיין דאָ. עס איז אפילו פינסטער, אָבער רעדען קען
מען דאָ אויך.“

זיא איז אַרונטער געגאנגען און זיך אַוועק געזעצט געבען מיר.
אויך האב געשפּירט איין אַהנמאַכט קומענדיג איבער מיר דורך דעם פּער-
גייענען פון איהר געגענווארט.

ענדליך איז געקומען דיא צייט :
נאך איין מינוט, און מיין ציעל איז עררייכט ; איך וועל זיא האלטען בייא
דיא הענד.

זיא ווידער, האט אויסגעזעהן גאנץ רהיג און נאר ניט אויפגעגעט
זיא האט אָנגעפאנגען צו שפרעכען מיט א קלארער שטימע אָהנע אירגענד
וועלכע געגענונג.

„איך וויל אייך ניט דאַנקען אין פאַבריצירטע פּראָזען און ווערטער,“ האט
זיא געזאגט. „איהר האט אונז געטהאָן א גרויסע טובה, און איך זאג אייך דיא
וואַהרהייט, אז אָהן אייך וואָלטען מיר זעהר מיאוס דורכגעפאַלען. דאס וואָלט גיך
שטאַרק געערגערט.“

איך האב ניט בעאבזיכטיגט זיא צו אונטערברעכען. איך האב בלויז געציטערט
און געזאמעלט מיין מוטה פיר דעם לעמזטען ענטשלוס.

„אויסער דעם,“ האט זיא פאַרטגעזעצט, „זיינען דיעזע ווערטער צוויי-
אונז גאנץ איבריג. איהר ווייכט גאנץ גוט, אז מיר האבען שוין איינמאל אָבגעמאַכט
דאס געשעפט.“

ווערענד זיא האט דאס געזאגט, האט זיא געלאכט.
איהר געלעכטער איז געווען מיט א טאָן פון ערמוטערונג און לעבעס-
פּערטרויען. דאס האט מיך גאלד ענטשלאָסען, אז איך מוז זאָפּאַרט געגריכען.

איך האב אָנגענומען איהרע ביידע הענד. זיא האט זייא ניט צוריק גע-
צויגען.

איהרע הענד האבען זיך געשפירט קליין און ווארעם אין מיינע. זיא האט גע-
לאָזען איהרע הענד אין מיינע, פריינדליך און פערטרויענד און געואנט:

„אלזאָ, איז עס ניט אזוי וויא מיר האבען איינמאל געשפראַכען? יעצט
איז עס מיין רייהע צו טהון מיין פליכט.“

אין מיין קאָפּ דרענגען און רוישען געדאנקען פון פערשיעדענער אַרט, אום
מיין שילדערונג פאָרצושטעלען אזוי ריכטיג וויא נאָר מעגליך. איך בין דערפאר גע-
צוואונגען זיך דאָ אָבצושטעלען און פריהער דערצעהלען א מערקווירדיגע נייגונג אין
דער נאטור פון מענער, וועלכע בעווייזט, אז מיר זיינען ניט ווייט פון דיא ווילדע
טהיערע.

ווען א יונגער מאן פאנגט אן צו ווערען פריינדליך צו א פרויענציער און ער
האט דיא אבזיכט מיט איהר צו געניסען געשלעכטליכע ליבע, ווערט ער גראָב
און ברוטאל. אנטשאט זיא צו גלעטען, קושען און האלזען שלידערט ער איהר,
דריכט זיא אונבארהעריציג און קנייפט זיא. דאסזעלבע איז אויך אין דיא אויס-
געלאָסענע עפענטליכע היזער מיט דיא פרויענציער.

דער מאן ווערט ברוטאל און געמיין אין זייגע בענעהמונגען, זאָ דאס דיא
ארמע פרוי שפירט מעהרערע מאל גרויסע שמערצען אונטער דער בעהאנדלונג.
דעם מאן דאכט זיך, אז ער איז דערמיט צערטליך און מאכט זיך ליבענסווירדיג.
עס איז מיר שווער צו זאגען וויא דאס פרויענציער שפירט, אָבער איך צווייפעל
ניט, אז מען קען ניט זיין קיין פריינד דעם, וואס פעראורזאכט ערניעדריגונג, בער
ליידיגונג און שמערץ. דיא אונגליקליכע פרוי, פון דעם עפענטליכען הויה, איז גע-
צוואונגען צו עמפפאנגען דיא ברוטאלע בעהאנדלונג און שוויגען; זיא מוז עס נאך
אזוי פיהרען, צו צייגען, אז עס אמווירט זיא.

פון וואגען דיעזע טבע נעהמט זיך צום מענשען, קען איך גענוי ניט וויסען,
אָבער, לויט נאך מיין אנוכט, שטימט עס פון אונזערע ערטער-זיידעס, וועלכע
זיינען נאך אמאל געווען בעסטעס, ווילדע הויה. איך האב בעמערקט, צווישען קיה
און בוהאזעס, אז דער בוהאי, איידער ער פעראייניגט זיך געשלעכטליך מיט דער
קוה, שבעכט ער זיא מיט דיא הערנער און בריקעט זיא מיט דיא פיס. עס איז
אונגעפעהר דיעזעלבע ליבעסדהאנדלונג ווא בייא דעם ברוטאלען מאן.
האלטענדיג לואזעס הענד אין מיינער, און מערקענדיג, אז זיא וויל זיך ניט
אויסרייסען, האט מיך באלד בעהעררשט דער טהיערישער גייסט, און מיט

טהערישער ברוטמאליטעט, האב איך צוזאמען געדריקט איהרע הענד און זיין צוגע-
צויגען צו מיין מויל.

דיא דונקערהייט איז נאך גרעסער געוואָרען; א דיקער און פינסטערער
וואַלקען איז גראַדע דאמאלס געשטאנען איבער אונז; דער שטארקער גערוך
פון דיא בלומען און גראָזען, האט מיך בערויגען.

איך האב געקויט איהרע הענד. דאן האב איך מיך דערמאָהנט, אז דער
געכטער ציעל איז איהר האַלץ. קאָטער נאך איידער איך האב געקענט דורכפֿיהרען
מיין פלאַן, האט זיך לואיז שנעל אריפגעוויבען, און מיט איין אונגעוויינער
געוועזער טראַפט, האט זא מיך אָנגעכאפט בייא דיא ארעמס. איך וואַלט איהר
זיעמאלס געטרויעט, אז זיא קען זיין אזוי שטאַרק.

זיא האט מיך פעסט געהאַלטען, אָהנע צו צייגען צאָרן; איהר שטימע
איז נאך אימער געווען רוהיג, אָבער אין טאָן, איז געלעגען א בעכערדיגמער פאָר-
ווארף.

„ניין, ניין, יונגערמאן, קיינע דומע זאכען!“ האט זיא געזאגט.

מיין בלוט האט פריהער אין מיר געקאכט וויא אין א זורניגען קעסעל; מיין
גאַנצע קערפער האט געציטערט פאר אריפגענוג, און איך האב שווער געאמטעמט.
איהר בענעהמונג אָבער, האט מיך באלד אזוי אָבעקיהלט, אז איך האב געשפירט
א קאָלטען שווער לויפענדיג איבער מיין גאַנצען קערפער.

זיא האט מיך אָנגעלאָזען; בעסער געזאגט, צוריק געשטויסען פון זיך.

אָבער זיא איז ניט ענפלאָצען, זאָנדערן געבליעבען שטעהען געגענאיבער מיר
און מיך אָנגעקוקט. איך האב שוין געקענט זעהען איהרע אויגען, וועלכע זיינען
געווען וויא צווייא קוילען פייער, ווארפענדיג פון זיך פונקטן.

„אזוי, אזוי,“ האט זיא געמורמעלט מיט אונטערדריקטען צאָרן. „אזוי ווייט
איז עס געקומען. איך האב אלאז קיין טעות ניט געהאט, ווען איך האב גערעכענט,
אז איהר זייט ענטשלאָסען דאס צו טהון.“

איך האב געשפירט, אז מיין הארץ איז מיר געבליעבען שטעהען, און ווען א
גרוב וואַלט זיך פאר מיר דאמאלס געעפענט, וואַלט איך גערן אריין געשפרונגען,
אבי זיך צו בעפרייען פון איהר בליק.

„וועט איהר מיר ערלויבען,“ האט זיא אָנגעפאנגען שטרענג, שמיכלענדיג
אן מיט א מוטערליכען טאָן וואס רעדט צו איהר קליינעס אינגעל. „יא, ווען איהר
וועט מיר ערלויבען, וועל איך אייך פאָרלעזען אַ לעקצאָן. איך זעה, אז איהר וואַלט

וועלען פטור ווערען פון מיר; איהר ווילט ענטקויפען, אָבער איך וועל אייך ניט
לאָזען. איהר בלייבט דאָ ביז איך וועל פאַרטיג ווערען.“

איך האב אַרויס געלאָזען א זיפן.

זיא האט וויעדער געשמייכעלט. אָבער אין איהר שמייכעל איז געלעגען א

נאנצע וועלט מיט אבשייליכעם בעדויערן פיר מיר.

„מיינט ניט,“ האט זיא פאַרטונעזטצט, „אז איך האב ווען עס איז געהאט א

מענות אין אייך. אין דיעזער בעציהונג בין איך א פאַרזיער דאַמע, און עס איז שוין

צייט איך זאָל קענען אזעלכע אינגלעך, נאַרישע אינגלעך, וויא איהר זייט. איך זאג

ניט, אז איהר זייט שולדיג. ניין, דאס בעהויפטע איך ניט. שולדיג זיינען דיא אַלטע

פערד — מענער מיין איך — וואס בעהויפטען, אז אין פאַריו, ניכט נאר קיין

אנשמענדיגע פרוי. שולדיג זיינען אין דעם דיעזע מענער, וואס גלויבען, אז א פרוי'ס

עהרע קען נאָר בעוואכט ווערען אין א הארעם, ווייל זיא אורטהייטען יעדען נאך

זיך. זיא ווייסען, פון זיערע אייגענע פערזאָנען, אז זאָלאנג זיא קומען אין דער

פרייהייט, דאָן ווילען זיא דיעזע בענוטצען אין דער ערניעדריגונג פון פרויען, וואס

זיא רופען ליעבע. ניט קענענדיג זיך צוריק האלטען פון אזא שריט, רעכענען זיא,

אז דיא פרויען מוזען אויך זיין דיעזעלבע.“

זיא איז געבליבען שטעהען און געבליקט צו מיר וועהרענד איך האב געד

האלטען דיא אויגען ארונטער געלאָזען.

„שעהט זיך ניט,“ האט זיא געזאגט לאכענדיג, „איהר קענט אויפהייכען

איערע אויגען. עס איז וועניגער שאַנדע צו הערען דיא וואהרהייט, וויא זיך צו

מאכען לעבערליך. איך וויל האַפען, אז מיינע ווערטער וועלען אייך מאכען פאר א

קליגערן מענשען וויא איהר זייט.“

איך האב אָבער צו איהר ניט געקענט קוקען, און איך האב בייא מיר אויס

געזעהען וויא א וויכדע חיה אָבגעשפאַרט אין א שמיינ. איך האב געוואָלט ענט

לויפען, נאָר איך האב ניט געקענט.

„דיעזע זעענען דומקעפ,“ האט זיא ווייטער געזאגט, „וואס אורטהיילען אַלע

פרויען נאך זיערע אייגענע נאַטורען, קענען זיך נאר ניט פאַרשמעלען. אז עס איז

מעגליך, עס זאָלען זיין זאָלכע פרויען, וואס זאָרען פערקעהרען מיט מענער, ארי

קיין אנדערע אינטערעסע, וויא דער פערקעהר איז צווישען מאן און מאן, אָדער

פריי מיט פרוי. זיא דאַכט זיך, אז זאָלאנג א פרוי לאכט, שמייכעלט, זאגט א

וויסן און אונטערהאלט זיך מיט א מאן, דאָן האט דאס קיין אנדערע בעדייטונג, וויא

א געשלעכטליכע צוזאַמענגונפט. ווייסט איהר, מיין הער, פון וואָגען דאס

שטאמט? יא, דאס שטאמט נאך פון יענע בארכארישע צייטען, ווען דער מאן האט
 בעהויפטעט, אז א פרוי ניטצט נאָר צו איין זאך - צום בעט - זאָנסט איז זיא
 צו קיין זאך פעהיג. ענטשולדיגט מיר פאַר דעם אויסדרוק, אָבער עס איז אַ
 טהאטזאַכע. יענע צייטען, מיין הערר, זיינען שוין טהיילוויין פערשוואונדען; דיא
 מאָדערנע צייט האט געשאַפּען פרויען, וואס ווילען, אויסער דעם בעט, זיין אויך
 מענשען מיט מענער גלייך..."

"אָבער, אָבער..." האב איך ענדליך אַרויס געשטאַמעלט ניט וויסענדיג וואס
 איך וויל זאגען.

"איך וואָלט אייך אויסגעהערט, האט זיא געענטפערט לעזענדיג מייענע געד
 דאַנקען, אָבער איך ווייס, אז אייך פעהלען יעטצט ווערטער. עס איז דערפאַר געד
 שייטער, איהר זאָלט מיך אויסהערען. איבריגענס, וועל איך זאגען אליין אַלעס וואס
 איהר דענקט. איך ווייס, אז מען האט אייך דערזעהלט איבער מיר נאָט ווייס
 וואס. מען האט אייך געזאגט, אַז איך האב געליעבטע; אַז איך פיהר וועלטען; אַז
 איך טהו אַלעס צום קערפּערליכען גענוס מיט מענער. איהר אליין, א קינד פון דעם
 דור דער אנוויסענהייט, האט אויך אַנדערש ניט געקענט רעכענען, ווען איהר האט
 געזעהען מיין פרייע בענעהמונג..."

איך האב דערבייא געמאַכט אין אונגעדולדיגע מינען.

"ענטשולדיגט, ענטשולדיגט, האט זיא אונטערגעכאַפּט. אַזוי איז עס; איהר
 דאַרפט זיך ניט שעהמען; און ווען איהר וועט עס אַבלייקענען, דאַן וועט עס ניט
 זיין אמת. יא, יא, אַזוי האט איהר געדענקט. איהר האט אויך גערעכענט און געד
 האָפּט, אַז איהר וועט מיך קענען קריעגען, דען, נאך אַלעמען, רעדענדיג פון ליעבע,
 זייט איהר א גאַנץ שעהנער יונגעראַן, און, ווען איך זאָל ניט זיין פעהריראטעט
 מיט איין אנשטענדיגען מאן, וואָלט איך פיעלקלייכט אַקצעפטירט אַזעלכען וויא
 איהר, ווען איהר זאָלט אויך האבען אביסעל מעהר שכל, אָבער איך ענטשולדיג
 אייך, ווייל איהר האט ניט געקענט אונזער וועלט, און ניט געוואוסט פון אונזערע
 מנהגים. איהר זייט אריין געפאַלען אין פארוי, וויא פון א ווילדער מדבר, וואו דאס
 ווידערקול זאָגאַר שרייט, אַז דיא פארוזער דאַמען זיינען אויסגעלאסען..."

איך האב פּראָכירט מיך אויפּצוהייבען, נאָר איך האב ניט געקענט.

"איך וועל צוגעבען, אַז איהר האט אויך געהאַט אַ טעות, האט זיא פּאַרטגעזעצט
 בעדייטענד רוחיגער. "איהר וועט בעהויפטען, אַז איך האב אייך אין מאַנכע בעד
 ציהונגען ערמונטערט, און ווען איך וואָלט עס ניט געטהאָן, דאַן וואָלט איהר
 געזי ווייס ניט געוואָגט אין אייער אנוויסענהייט. ווען איך וואָלט אייך פון אנפאנג

אן געהאלטען פון ווייטען, זאָלט עס גאר דערצו ניט געקומען. איך האב געשפּילט
דיא ראלע פון א קאָקעטקע, און איהר בעטראכט מיך יעצט אלס זאָלכע, וואס
ערלויבט זיך מיט דעם מאוסין שפּאס חוק צו מאכען פון א מעגשליכעס הערץ.
זאנט, זאנט, איז עס ניט אזוי?"

איך האב עפעס ארויס געשטאַמעלט, נאָר מיין צונג איז געווען וויא געד
לעהמט, און איך האב קיין ווערטער ניט געקענט ארויס ברענגען.
זיא איז דערבייא צוגעגאַנגען צו מיר, געלייגט דיא הענד אויף מיין שולטער
און מיך פעסטער צוגעדריקט.

"פּערשטעהט איהר, יונגערמאַן, אזוי האט איהר געדענקט — ניט וואָהר?"
האט זיא געמורמעלט אזוי נאָהענט צו מיר, אז איך האב געשפּירט איהר אטהעם
אויף מיינע באַקען. "אַבער פּערשטעהט מיך יעצט נאנץ גוט. איך וויל עס אייך
געבען צו ערקלערען. ערשטענס, בין איך א פּאָליטיקערין, און אין דער פּאָליטיק,
עבען וויא אין קריע, איז אלעס גוט און ערלויבט. מענער, נאטירליך, בענעהן נאך
גרעסערע געמיינהייטען, און דיא וועלט רופט עס אָן שאַרפּזיניגע דיפּלאָמאטיע. איך
האב אייך בענעטהיגט איהר זאָכט העלפען מיין מאָן ערוועהלט ווערען, און עס האט
מיך ניט געקימערט וואס איהר וויכט זיך דענקען. דאס איז איין אורזאכע. דיא
צווייטע איז, דאס איהר זעלבסט האט מיך שטאַרק פּעראינטערעסירט. אזוי יונג,
אזוי שען, אזוי אונשולדיג און אזוי גאָרדיש אונערפּאָהרען! איך ווייס עס נאנץ
גוט, אז מיר, פּאַריזער דאמען, זיינען שטאַרק בעשמוטצט און בעליידיגט אין דעם
קריין וואו איהר זייט אויפגעצויגען. אָבער, טראָטץ דעם אלעמען, האב איך געוואָלט
איהר זאָלט זיך זעלבסט איבערצייגען, אז גראדע אונטער דיא שענהע, פּרייליכע
און מונטערע, וועלכע צייגען זיך אָט, אָט... גראדע דיעזע זיינען גאר אנשמענדיג
און טרייא זייערע מענער. איך וויל האַפּען, אז איהר וועט זיך דאס אלעס גוט
איבערקלעגען און פּערשטעהען..."

איך האב מיך געוואָלט בעפרייען פון איהר האַנד־דרוק אויף מיין שולטער,
נאָר איך האב ניט געסענט.

"לאָזט מיך געהען," האב איך געברומט אין פּערוויררונג.

"ניין, דאס פּועלט איהר ניט."

"וואס דען ווילט איהר?"

"איך וויל איהר זאָלט זיין א מענש מיט שכל."

"לאָזט מיך אָב!" האב איך שוין געזאגט צאָרניג.

"ניין!" האט זיא אויסגעשריען.

„ווארום?"

„זווי וויל איך."

„וועט איהר מיך דאָ האַלמען?"

„יא."

„ביז וויא לאַנג?"

„ביז איהר וועט מיך בעמען אום ענמשולדיגונג."

איך האב געוואגט אויפצוהויבען מיינע אויגען, ווייל איהר טאָן האט געדע-
צטערט. צו מין ערשטויגונג האב איך בעמערקט טרערען אין איהרע אויגען.
דיעזע זיינען געווען טרערען פון שאַנדע, דורך דיא בעליידיגונג וואס איך האב
פּעראורזאכט.

א געפיהל פון אכטונג און רעספעקט צו דייעזער פרוי, האט פלוצלינג בער-
מעכטיגט מין ברוסט.

איהר וואהרע שעהנהייט, איהר טונענדהאפטע האַלטונג, איהר רעספעקט
צום מאַן, און איהר קאָקעטעריע אויסגעמישט מיט אויפריכטיגע עהרליכקייט; איהר
פּעראַכטונג צו דיא רכילות און פליידערייא פון דומע מענער, צוזאמען מיט איהרע
הירכע און פילאָזאָפישע אנוכטען, האט אויף מיר געמאַכט איין אויסעראַרענטליכע
ווירקונג.

מין געזיכט זאט דאמאלס בעראַרפּט זיין בענאַסען מיט כלום פון שאַנדע.
מין האַרץ האט שווער געקלאַפּט און מין ברוסט איז געווען וויא צוזאמען געד-
צויגען.

„סאַדאַם," האב איך אַרויס געשטאַמעלט, „איך בעט אייך, פּערצייהעט
מיר. פּערצייהעט מיר, ווייל איך בין א ניעדריגער און געמיינער מענש..."
זיא האט מיך אָבעלאָזען און צוגעלייגט איהר האַנד צו מין מויל.
„ששש," האט זיא געוואגט, „רעדט ניט אזעלכע ווערטער. אין גענענטהייל,
א מענש וואס אַנערקענט זיינע פעהלער, איז איין עדלער און געוויסענהאפטער
מענש."

„פּערצייהעט מיר, פּערצייהעט מיר," האב איך ווייטער געמורמעלט.
א שמייכלע פון צופריעדענהייט האט באלד בעלייכטעט איהר געזיכט.
איך האב מיך אויפגעוויבען פון דער באַנג, און זיא האט זיך אוועק געזעטצט
פּערמאַטערט, שוין ניט מורא האבענדיג פאר מיר אין דער פינסטער.
איך האב געוואָלט אַוועק געהען, נאָר איך האב געשפּירט, אז איך קען זיא
צוויי ניט פּערלאָזען.

איינינע אויגענבליקען האט געהעררשט א שטילקייט.
„גיבט מיר אייער האַנד,“ האט זיא ענדליך געזאגט אויסשמערקענדיג איהר
האַנד צו מיר.

איך האב ערגריפען איהר האַנד.
„ערלויבט מיר,“ האב איך געמורמעלט מיט א ציטערענדער שטימע און
זייענדיג גענצליך בעזעננט, „ערלויבט מיר, מצדאם, אַבצופרעסען א ברודער־קוש
אויף די עזער האַנד.“

זיא האט געשטייבעלט און געשאַכזלט מיטן קאָפּ „יא.“
איך האב ערווירדיג געקושט איהר האַנד. דאָן האב איך זיך אָבגעווענדעט
און געזאגט:

„אַרדע!“
„ענטשולדיגט,“ האט זיא שנעל געזאגט, „בלייבט נאָך.“
וויא א געהאַרזאמער הונד בין איך געבליעבען שטעהען.
„יעצט איז אלעס פאַראיבער,“ האט זיא געזאגט וויעדער אָנגעהמענדיג דעם
געוועהנליכען מאָן. „מיר פערבלייבען גוטע פריינדע; פיעל בעסערע וויא פריהער.
און יעצט, קעהרען מיר צוריק צו מיין פערשפרעכען פון דער בעליוונג. אזוי וויא
איך בין אויפריכטיג און עהרליך, צאָהל איך אימער מייע שולדען... זעהט, דאָ
האט איהר איין ערענונג אלס סעקרעטער פון דער אמבאסאדע אין מ... דאס
האב איך ערהאַלטען פיר אייך, לעטצטע נאכט.“

בייא די עזע ווערטער האט זיא אַרויס געצויגען א קאָנוערט פון איהר קעשענע
און מיר איהם געוואָלט איבערדייכען.

זעהנדיג, אז איך צעגער, האט זיא געזאגט:
„יעצט, פריינד, וועל איך מיר ניט ערלויבען, איהר זאָלט מיר ענטזאגען.
איך בין אייער פריינדיג און איך בין אייך שולדיג א דאנק. איהר דאַרפט דאס
אקעפטירען, ווייל איך ווייס, אז די עזעס אַמט וועט אייך כרענגען אין בעריהרונג
מיט דער וועלט, און איהר וועט נאך פיעלעס לערנען וואס אייך פעחלט.“
איך בין געווען אונטער איהר איינפלוס, און איך האב גענומען דעם
קאָנוערט.

דאָן האט זיא זיך אויפגעהויבען און איז אַרויס פון אונטער דעם בוים אויפן

טראָן.

זיא האט געווארט איה זאָל נאכקומען, און איך בין אויך אַרויס.
„גיבט מיר איינער אַרעפּ פריינד,“ האט זיא געזאגט.

איך האב איהר גענומען דעם ארעם.
ווען מיר האבען גענויכט דעם שלאָט, האב איך בעגענענט פעליקס'ן,
נאַשראָד און בערמחען שפאצירענדיג.
איך האב נאך קיין צייט געהאט צו בעהאלטען דעם קאָנווערט, און ווען
פעליקס האט מיך דערזעהען, האט זיך בעוועגען אויף זיינע ליפּען אַ שפּאַטישער
שמיבעל.

מיר שיינט, אז ער האט געוואוסט פון דער נאנצער געשיכטע וואס עס איז
פאַרנענאנגען צווישען מיר און לואיזן.

איך האב געברענגט מיט דעם וואונדער, צו האבען אין אונטערערדונג מיט
פעליקס'ן, און זיך מיט איהם גוט אויסגעזעהן.

עס האט ניט פיעל געדויערט, און איך האב איהם אַוועק גענומען אויף אַ
זייט. אָבער איך האב קיין מוסה ניט געהאט אָנצושפּאַנגען.

„וואס איז מיט דיר?“ האט ער געפרעגט מיר קוקענדיג אין געזיכט.

זיין פראגע האט מיר געגעבען דעם מוסה צו ענטפערן.

„וואָלגנט דוא וועסט לעבען?“ האב איך געזאגט, „וועל איך דיר ניט פערד“

ציהען.“

„מיר ניט פערצייגן?“

„יא, דיר!“

„ווארום? וואס האב איך דיר געטהאן?“

„מענסט זיך ישעהמען, וויא דוא האסט געהאנדעלט גענען א שוליקאמערד“

און א פריינד!“

„ביסטו שיכור אדער משוגע?“ האט ער געפרעגט ערשטוינט.

„איך בין ניט שיכור און ניט משוגע. איך בעהויפטע בלויז, אז עס איז ניט

שעהן — עס איז עקעלהאפט.“

„הער מיך אויב!“ האט ער געזאגט ווערענדיג ערנסט. „איך בעגרייף, אז דאָ

מוז זיין עפעס א מיספערישטענדיגס. ווען עס וואָלט זיין איין אנדערער אויף דין

פלאטין מיט דיעזע ווערטער, וואָלט איך שוין געוואוסט וואס איך האב צו טהון, נאָר

מיט דיר איז דאס אנדערש און איך בין בערייט צו הערען וואס דוא האסט צו זאגען.“

ער איז געבליעבען ישטעהען און מיר געקוקט אין געזיכט. איך בין געווען ער

שטוינט און איבערראשט.

אלס ער האט געזעהען, אז איך שווייג האט ער געזאגט בעז און אונט

געדולדיג:

„איך דיא פריינדשאפט האט א גרענעץ — ערקלער וואס דוא מיינסט ו!“

„וויא? האב איך געשטאמעלט, דוא ווייסט פון נאר ניט?“

„וואס זאל איך וויסען ו!“

„פון דער אַנגעלעגענהייט צווישען מיר און לואיזן ו!“

„דוא מיינסט וועגען דעם פאָסטען?“

„ניין.“

„וואס דען?“

„פון איין אנדערע זאך...“

פעליקס האט מיך אַנגעקוקט וויא א משוגענעם. דאן האט ער זיך צו

לאכט.

„מין פריינד,“ האט ער געזאגט, „דוא ביסט פערריקט ו!“

איך האב מיך שוין געוואָלט צוריק ציהען, און וועניגסטענס פאר איהם ניט

ענטדעקען וואס פאר א דומקאָפּ איך בין געווען, אָבער ער האט מיר שוין ניט אָב

געלאָזען, און מיך דרינגענדיג מיט איין פראַגע נאך דער צווייטער, האב איך איהם

אלעס דערצעהלט.

ער האט ניט מעהר געלאַכט, זאָנדערן אויסגעזעהען ערנסט און פער

טראַכט.

„אָבער וואס בין איך שולדיג?“ האט ער ענדליך געפרעגט.

„דוא ביסט שולדיג אויף אזוי ווייט,“ האב איך געענפערט, „וואס דוא

האסט מיך ערמוטהיגט.“

„ערמוטהיגט? מיט וואס?“

„דוא האסט מיר געזאגט, אז אלע דאמען וועלען מיך ליעבען, און דוא האסט

אימער געזעהען איך זאל זיין אין לואיזעס געזעלשאַפט.“

„וואס האט איינס מיט דעם אנדערן צו טהון?“

„איך האב אלאָ געמיינט, אז לואיז איז פערליעבט אין מיר.“

„דוא גרויסער אינגעל ו געוויס האט זיא זיך ניט פיינד ו ווארום דען ניט ו?“

דוא ביסט דאָך א גאנץ שעהנער און אַנגענעהטער יונגערמאן ו?“

„און איך האב געמיינט...“

„יא, יא, איך ווייס שוין וואס דוא האסט געמיינט,“ האט ער מיך אנטער

בראָכען שטייכלענדיג. „זעהסטו, אין דעם בין איך שוין ניט שולדיג. ווען דוא ביסט

אזוי גרויסער גער, איז עס דיין אייגענע שולד, איך, פון מיין זייט, האב קיין שלעכטן

זאך בעאבוזיכטיגט. אָבער, נאך אלעמען, דארפסטו ניט זיין אזוי געפאלען בייא
 יף: פיערע אנדערע מענער האבען דורכגעמאכט דיעזעלבע שולע פון לעבען, און עס
 מעג בייא דיר ווערטן האבען, וואס דוא האסט אזוי פיעל געלערענט."
 איך האב געהאקטען מיין קאפ ארונטער און מיך געשעהמט איהם צו קוקען
 אין דיא אויגען.

"אָה יא, האט ער ווייטער געזאגט, "אזוי פאסירט עס מיט דיא זאָגענאנמע
 צראונשולדיגע, וועלכע מיינען, אז א פרויענציער וואס לאכט, זאגט א ווערטיל
 און איז פרוינדליך, מוז שוין האבען א פאאר געליעבטע הינטער דעם מאַן'ס
 פלייצעס. דוא ביסט ניט דער ערשטער און וועסט אויך ניט זיין דער לעצטער,
 אזא לעקציאָן צו לערנען."

איך בין געווען אין דערזעלבער צייט, זעה, ניינעדיג, צו ערפאָהרען, אין
 וואס פאר א פערבינדונג ער שמעהט מיט בערטעהען, דאס הייסט, מאַדאם
 נאָשראָד.

"ענטשולדיג מיר," האב איך ענדליך געמורטעלט, "דאן איז דאָך..."

"וואס?"

"איך מיינע..."

"רעד ארויס, מענש!"

"איך מין אייגענטליך, דיגע פעהעלטניסע צווישען דיר און מאַדאם

נאָשראָד..."

"איך פערשימען, איך פערשמעהן," האט ער געזאגט. "איך וועל דיר ער
 קלערען מיין זינגע: מיינע פינעהעלטניסע מיט בערטעהען דיגע דיעזעלבע וויא דיגע
 מיט מאַדאם געזינגען. דער אונטערשיעד איז בלויז, וואס איך האב זיא איטער גע
 רעכענט פאר איין אנשטענדיגע פרוי."

"און נאָשראָד?"

"וואס מיינסטו מיט איהם?"

"ער איז דאָך אזא ניערריגער..."

"הא, הא, הא ו!" האט ער זיך צולאכט, "נאָשראָד איז א פאליטישער אָבער,
 גלויב מיר, אז ער קען זיין פרוי גאנץ גוט, און ער ווייס, אז ער מעג איהר טרויען.
 זעהסטו נאָשראָד'ן? וויא ניערדיג ער איז, וועט ער, נאך אלעמען, ניט וועלען
 ווערן זיין פרוי זאָל זיין אונאנשטענדיג. איבריגענס, ווען ער זאָל עס אסיכו א
 העלען, וואָלט זיא איהם אויך געהערט וויא רעם חונד."

איך בין געווען צוטומעלט, און איך האב ניט געוואוסט וואס איך זאל ווייפער דענקען.

וויא געפעקט אייך א מין געזעלשאפט? דיא פרויען גלייך מיט דיא מענער, טראגען, וויא מען זאגט, הויזען! דיא פרויען, גלייך מיט דיא מענער, שפיעקען דיעזעלבע ראָלע, און...

ווען איך האב מיך אוועק געזעטצט אליין אויף א באַנק פון ווייטען, האב איך אָנגעפאָנגען שטארק צו דענקען.

„גוט,“ האב איך מיר געטראַכט, „דיא פרויען, טראַטן דעם וואס זייא זיינען אזוי פרייא מיט זייערע בענעהמונגען, זיינען זייא דאָך אנשטענדיג און עהרליך. דיא פראַגע איז יעטצט: זיינען דיא מענער אויך אזוי וויא דיא פרויען?“ איך האב איבערלייגט און איבערגעקלערט. דאָן האב איך אויסגעשריען צו מיר זעלבסט:

„נין! דיא מענער זיינען ניט אזוי וויא דיא פרויען! ווען דיא מענער זיינען אזוי פרייא אין זייערע בענעהמונגען, דאָן זיינען זייא אויך גוטע שופטען דערבייא. היינט וויא בלייבט דיא בעהויפטונג פון שלמה המלך, אז צווישען טויזענד מענער, האט ער יא געפונען איינעם, און צווישען טויזענד פרויען קיין איינציגע?“ דיעזע אינטערעסאנטע פראַגע האט מיך א היבשע צייט בעשעפטיגט, און איך האב מיר אזוי געענטפערט:

„ניט אלעס וואס דיא אלטע פילאָזאָפּען און דענסער האבען בעהויפטעט, מוז זיין א וואַהרהייט. פיעלע אנדערע קלוגע מענער פון אלטערטהום, האבען אויך געזאגט גרויסע דומהייטען, און מיט וואס איז דאָ שלמה המלך א גרעסערער יחסן פון זייא?

„ווארום אָבער האט שלמה המלך יא געמאכט אזא בעהויפטונג?
„יא, שלמה המלך, לויט נאך אלע וואהרשיינליכקייטען, איז נאך אלעמען, דאָך ניט געווען אזא הויפט פייגער כאָן. ער האט גענומען טויזענד פרויען און צו יעדער פערטהיילט א טויזענדען טהייל פון א מאָן, און ער האט געוואָלט זייא זאָלען דערמיט זיין צובריעדען. זייא זיינען וואהרשיינליך ניט צופריעדען געווען דער מיט. ער וויעדער, האבענדיג טויזענד, האט זיך איהם שוין געלוינט ניט צו געהען זוכען נאך פרעמדע פרויען.

„ווען זיינע פרויען וויעדער, האבען זיך ניט צופריעדען געשטעלט מיט אזא אַרט לעבען, האט ער געזען זייא אויסגעשפראַכען א הארטען אורטהייל, און בער היפטעט, אז אונטער טויזענד האט ער קיין איינציגע געפונען וואס זאל זיין טרייא

איהר מאן אין לעבע. ער האט, ווארשיינליך, נאך שטודירט מוזיענד מענער — יעדער בעזונדער האט געוואס פאזיטיוו מעהר וויא איין פרוי — און ער האט אויסגעפונען איינעם פון דיעזע מוזיענד — פיעללייכט זיך זעלבסט — וואס האט זיך צופריערען געשטעלט מיט זיינע אייגענע פרויען. אָט דאָ לעגט דער הונד בענגאָבען! שלמה האט זיך צוגענומען דאס גאנצע רעכט ברויז פיר דיא מענער, און דיא פרויען האט ער ניט אנערקענט „פאר מענשען.“

אָבער דיעזע פאריזער דאמען, וועלכע רעכענען זיך פאר מענשען גלייך מיט יעדען איינעם, מיט זיין איז עס נאנץ אנדערש.

פון מיינע בעטראכטונגען האב איך אויסגעפונען מעהר לומפען אונטער דיא מענער וויא אונטער דיא פרויען, און איך בין געקומען צום רעזולטאט, אז דיא מענער האבען גלאט אין אלטע טבע זיך צו שטעלען העכער וויא דיא פרויען, אָבוואָהל, אין פראקטישען לעבען, איז דאס ניט אמת.

דאס איז ווירקליך איין אינטערעסאנטער שטודיום, און פאר אזא חברה־מאן וויא איך בין געווען, איז עס געווען זעהר וויכטיג דאס אלעס צו בעטראכטען מיט א קריטישעס אויג.

אָבער דיא פראגע האט זיך מיר וויעדער געשטעלט :

„ווען דיא מענער זיינען דיעזעלבע מענשען וויא דיא פרויען, אָדער דיא פרויען זיינען דיעזעלבע מענשען וויא דיא מענער, וויא קומט עס וואס דיא פרויען זיינען אנשטענדיגער?“

דאָרויף האב איך מיר אויף שפעטער געענפערט, דאס אזוי וויא איך האב ניט געקענט דיא פרויען, אזוי קען איך אויך ניט דיא מענער.

איין זאך האב איך אויך אויסגעפונען אונטער דיא מענער, אז זיין זיינען עהנליך צו א געוויסער קראסע הינט, וועלכע האווקען אָבער זיין בייסען ניט.

דער מאן האט א טבע פיעל צו רעדען איבער פרויענצימער, און גראדע אונטער דיעזע וואס רעדען און פלודערן א סך, געפינען זיך אזעלכע וואס זיינען גאנץ אנשטענדיגע פאמיליען־פאטערס, און זיין זוכען ניט קיין פרעמדע פרויען.

ווען איך בין פערטיג געוואָרען מיט מיינע בעטראכטונגען, איז לואיז צוריק געקומען און מיך איינגעלארען צו מיכאג.

איך האב מיך שעהן בעדאנקט, זיך געזעגענט, און געזאגט, אז איך מוז געהן

אהיים.

עס איז מיר געווען אונגעהייער שווער אָבצרווענדען מייע אויגען פון זיא. ווייל עס האט זיך מיר געדאַכט, אז זאָ שנעל וויא איך וועל אומקעהרען מיין רוקען, וועט יעדער פון מיר לאַכען.

ענדליך האב איך געפאַסט דעם מוטא און האב מיך אָבגעווענדעט. צו קומענדיג צום שטאַל, האט שוין אַ דיענער געהאַלטען מיין פערד בערייט. איך האב מיך אויפגעזעצט און בין אָבגעפאָהרען עטליכע שריט, ווען איך האב בער מערקט אַ לייכטע דראַשקע צופאָהרענדיג צום פּאַלאַסט.

עס איז געווען מאַנסיע נעזשאָן I איך האב וויעדער פערשפעטיגט איהם צו זעהן, אָבער דיעזעס מאל, האט עס מיך הערצליך געפרייט. איך בין זיכער, אז עס וואָלט מיר אונמעגליך געווען איהם צו קוקען אין געזיכט.

6.

איך האב בעריהרט מיין פערד מיט דיא שפּאַרען, און איך בין געפּלויגען אַהיים. ווען איך האב מיך געזעהען דערווייטערט פון לע מוראָ, בין איך געווען העכסט צופריעדען און איך האב פרייא אויפגעאַטהעמט.

עס איז מיר אָבער אויך אונמעגליך געווען צו פּאָהרען דירעקט אַהיים. איך האב געוואָלט זיין אביסעל מעהר אין דער פרייער לופט אום נאכצודענקען איבער אַלעמען וואס עס האט מיט מיר פּאַסירט.

מיר האט זיך געדאַכט, אז דיא נאַנצע וועלט לאַכט פון מיר; אז זאָגאר דיא פייגעלעך אין דער לופט, מאכען חזק פון מיין דומער אונערפּאָהרענהייט.

אַרס איך בין אָנגעקומען אין וואַרד, האב איך בעשלאָסען צו צופּאָהרען און זעהען וואס דער וואַלד־וועכטער טהוט, איבער וועלכען מען האט מיר לעמזמענס דערצעהלט, אז ער איז קראַנק.

דערווייל האב איך מיך דערמאָהנט וויא איך האב געהאַנדערט געגען זיין שעהנע טאַכטער, מאַדמאַזעל אַנטאַנעט, און איך האב מיך געוואָלט אומ־קעהרען צוריק.

„אויך זיא לאַכט פון מיר“, האב איך געמורמעלט.

איך בין שוין געווען ענטשלאָסען מיך וויעדער אומצוקעהרען אין דער ריכטונג אַהיים, וויא אונערוואַרטעט, איז דיא שעהנע אַנטאַנעט ערשינען פאַר מייע אויגען.

זיא איז געווען פערזויינט, און אויף איהר שעהנעם געזיכט איז געלעגען א קראנקע בלאספייט.

ווען זיא האט מיך ערבליקט, האט זיא זיך וויא צוריק געשראָקען. איך האב איינגעהאלטען מיין פערד און געבליעבען שטעהען.

זיא איז אויך געבליעבען שטעהען צענערענד און ניט געשפראַכען.

א היבשע צייט האבען מיר זיך אָנגעקוקט אָהנע צו רעדען א וואָרט.

„סאָנסיע“, האט זיא ענדליך געזאגט מיט א ציטערענדער שטימע. מיין

פאטער...“

„וואס איז מיט אייער פאטער?“ האב איך געפרעגט מיטליידיג און פער

אינטערעסירט.

„מיין פאטער איז געשטאָרבן.“

„געשטאָרבן?“

„יא.“

„ווען? וויא אזוי?“

„ער איז געשטאָרבן היינט פריה, און יעטצט ווייס אָיך ניט וואס איך זאָל

טוהן. איהר... איהר...“

דאס מערבטן האט מיך טייער געריהרט.

זיא האט אויסגעזעהען אזוי רייך, אזוי שעהן און אזוי אונטערדיג!

אין איהר בינעהמונג איז אונטערדעסען געלעגען א מורא פאר מיר.

איך בין שגעל אָרונטער פון פערד, און מיטליידיג, הרטהאהבענדיג אויף

מיין גראָבער האנדלונג געגען איהר, האב איך געזאגט:

„שרעקט זיך ניט, פרייליך, איך בין אייער פריינד. ענטשולדיגט מיר פאר

מיין בענעהמונג געגען אייך. זייט אזוי גוט און פיהרט מיך צו אייך אום צו זעהן

וואס דאָרט איז“

מיין שמאָלץ איז געווען גענצליך געבראָכען. לואזי האט מיך אנגעלערענט,

איך זאָל וויסען, אז איך בין א דוממאָפ און בעזיטן אין מיר א ברומלע בע-עהר

מונג. איך בין געווען דאמאלס בערייט צו בעטען דיא נאנצע וועלט אום פערד

צייהונג; איך האב מיך געפיהלט שולדיג געגען יעדען איינעם, און איך האב געד

פאסט א בעשלוס, פון דאמאלס אָן אן ווייטער, אנדערש צו האנדלען געגען דער

דאָמען-וועלט, ווערבע האט בייא מיר ארויס גערופען א געוואלטיגען רעספעקט.

צאנטאָאנעט האט געוואָהנט מיט איהר פאטער אליין אין וואַלד, זייט דאס

לעצמטע יאָהר. זיא איז געווען אין א פענסיאָן, וואו מיין פאטער האט איינגע
 צאָהלט פיר איהר ערציהונג. נאָר זייט איהר מוטער איז געשטאָרבען, איז זיא
 אהיים געמומען אום צו זיין נעבען איהר אלטען פאטער, וועלכער האט זיך ניט גע-
 פיהלט אמבעסטען.

ווען זיא האט מיך געהערט רעדען אזעלכע ווערטער צו איהר, האט זיא מיך
 אנפאנגס בעטראכט מיט ערשטוינען, נאָר דאָן האט זיך אָמנעשפיענעקט אויף
 איהר בלאַסעס געזיכט א פערזיכערעדע טיענע, און זיא האט אָנגעפאָנגען צו געהען
 פאָראויס.

„איך האב געוואָלט געהען צו אייער פאטער,“ האט זיא דערצעהלט, „אום
 איהם מיטצוטוהיילען איבער מיין אונגליק. דער אלטער בערטאָן, איז דערווייל גע-
 בליעבען זיכצען נעבען דער לייכע. איך ווייס ניט וואס איך זאָל טהון.“
 איך האב זיא געטרייסט און איהר געזאגט, אז זיא זאָל ניט זאָרנען, אלעס
 וועט זיין רעכט.

ווען מיר זיינען צוגעקומען צום שטיבעל, איז דער אלטער בערטאָן, א מאַן
 פון א יאָהר זעכציג, געזעסען בייא דער טהיר און גערויכערט זיין לולקע. ער האט
 מיך דערקענט, און זיך אויפגעהויבען. דאָן בין איך אריין אין צימער וואו דער
 טויטער איז געלענען.

יא, אנטאָאָנעט'ס פאטער איז געווען טויט; דאָריבער איז מעהר קיין
 צווייפעל געווען. נאָר צו ווערבען צוועק איך בין דאס געגאנגען נאכזעהען, האב איך
 אליין ניט געוואוסט.

„האט איהר געהאט עפעס אַ דאָקטאָר?“ האב איך געפרעגט.
 „יא,“ האט אנטאָאָנעט געענטפערט. „דאָקטאָר זשערדאָ פון ל. האט איהם
 געהאנדעלט.“

איך האב ארויס גענומען 200 פראַנקס און איבעררייכט אנטאָאָנעט'ן מיך
 דער בעערדיגונג פון איהר פאטער און מיך געלאָזען אוועק געהען.
 „איך דאַנק אייך,“ האט דאס מעדכען געזאגט וויינענדיג.
 ווען איך בין ארויס פון דעם הייזעל, האב איך געשפירט א מערקווירדיגעס
 געפיהל אין מיין הערצען. אזא געפיהל, האט זיך מיר געדאַכט, האב איך נאך קיינ-
 מאל ניט געהאט.

וואס האט דאס בעדייטעט?

אנטאָאָנעט'ס שעהנע פיגור איז געשטאנען פאר מינע אויגען; איהר
 פרויעריגער צושטאַנד האט גענרייכט ביז צו מיין זעלע, און איין אונגעוויינערער

שמעריץ האט מיך ערגריפען זיך דערמאָהנענדיג וויא גראָב איך האָב געזען איהר געהאנדעלט.

זעקס טעג זיינען פאָראַיבער און איך האב פיער מאל בעזוכט מאַרמאָאָזעל אַנטאָאָנעם אין איהר וואַלד־וואָהנונג. איהר פאטער איז שוין געלענען אין בוים פון דער ערד, און זיא האט ערקלערט, אז זיא וועט פערבלייבען ביז צו דיא 8 טעג אום צו ערפילען דיא ערשטע טרויער צייט נאך איהר פאטער, און דאן וועט זיא אַוועק פאָהרען צו איהרע פריינדע נאך מאַרסויל.

„וואס וועט איהר דאָרט טהון?“ האב איך געפרעגט.

„איך וועל מיר אויפזוכען א פאָסטען אלס נאָווערנאָמין, און נאָט וועט מיר העלפען.“

איהרע שעהע ארינען האבען געלענעט מיט טרערען און איהר צושטאַנד האט מיך זעהר בעאנרוהיגט.

זייט דער צייט וואס איך האב אַנטאָאָנעמ'ן ערבליקט פערוויינט און זיא האט מיר מיטגעטהילט איבער איהר פאטער'ס טויט, איז זיא פון מיינע געדאַנקען ניט אַריס. איך האב פון איהר פאַנטאזירט ביא טאָג, און געטרוימט ביא נאַכט.

איך האב צו איהר געשפירט אַזעלכע געפיהלע, וויא איך האב נאך ניט געי שפירט צו קיין איינציגעס פרויענצימער.

דאן האב איך פיעל איבערלייגט וועגען מיי צוקונפט.

עס איז אמת, האב איך מיר געטראכט, אז לואיז, טראָטץ אייז, מונטערקייט, איז זיא דאָך איין אַנשטענדיגעס פרויענצימער; דאסזעלבע איז אויך מיט בערטהעין:

דיא פראגע איז נאָר: ווען איך זאָל מיך פעהירראטהען, ווען איך זאָל האבען א פרוי, און זיא זאָל פיהרען אַזעלכע וועקטען וויא לואיז אָדער בערטהע. וואָלט עס מיך ניט געקומערט? וואָלט איך ניט געווען אייפערזיכטיג?

דאס האב איך מיר ניט געקענט צוגעבען. איך, אלס געבוירען און אויפגעי צויגען אויף דאס לאַנד, וואו דיא פרויען זיינען שטיל, פרום און אונטערגעבען, וואָלט ניט געקענט צו זעהען וויא מייין פרוי ברענגט צו גאַנצע נעכט מיט פרעטרע מענער, און דאס זאָל מיך ניט קימערן.

איך וואָלט צו אזא זאך ניט געקענט בלייבען גלייכגילטיג

אין אנטאָאָנעס'ן, האב איך געזעהען א פרויענציימער מיט אין אנדערן באַר
ראַקטער, מיט אין אנדערע געוואָהנהייט. ניט אַכטענדיג דאָרויף וואס זיא איז
ארעם, האב איך בעשלאָסען, אז זיא מוז זיין מיין פרוי.

„מאָדמאָזעל“, האב איך צו איהר געזאָגט, ווען זיא האט מיר ערקלערט, אז
זיא וויל ווערען א גאָווערנאַנטין. „מיר ביידע זיינען שוין ניט מעהר קיין קינדער:
איך וויל אייך פרעגען א דירעקטע פראַגע און איהר זאָלט מיר אויף געבען א
דירעקטען ענטפער: וואָלט איהר געקענט גליקליך זיין אַלס מיין פרוי?“

אַנטאָאָנעט האט אויפ'ן פלאַטץ ניט געעענט ענטפערן. א רויטע פאַרב האט
פלוצלינג אויפגעלעבט דאס בלאַסקייט פון איהר געזיכט.

„וואס פאַר איין עהרע, מיין הערר“, האט זיא געמורמעלט.

„אויף פאַר מיר, אַנטאָאָנעט, וועט דאס זיין איין עהרע, האב איך געשטאַ
מעכט, ווען איהר וועט איינשטימען צו ווערען מיין פרוי. אויך האב אייך אין א
טאָג בעליידיגט, שענדליך בעליידיגט, אָבער גלויבט מיר, אויף דעם וואָרט פון איין
שהרענמאַן, דאס איך בערייהע דאָרויף פון מיין טיעפסטען הערצען, און איך וועל
וויסען וויא אייך צו שעטצען.“

„אָבער...“ האט זיא געמורמעלט.

„וואס איז פאַר א הינדערניס?“ האב איך געפרעגט.

„אייער פאטער, מאַנסיע, וועט געמאַלס איינשטימען צו אזא פּעראייניגונג.“
זאט זיא געענטפערט.

אן דעם האב איך נאר פּרעגעסען. און איך האב מיך אַוועק געזעצט געבען
אַנטאָאָנעט'ן צו בעשפּרעכען וואס עס קען ווערען.

איך האב גענומען איהר האַנד אין טיינע און זיא געקושט מיט דעם ריינעם
און העכסטען געפיהל פון ליעבע.

מיר האבען דאָן בעשלאָסען, אז זיא זאָל ווירקליך אַוועק פאַחרען גאָד
מארסייל צו איהרע פריינדע, אָבער זיא זאָל דאָרט פּערבלייבען אום צו פּערפאַל-
קאַמען איהר בילדונג, און וואַרטען ביז דיא צייט זעכסט וועט אונז ציינען אין
אויסוועג פיר אונזער גליק.

צום שטוס וועל איך דאָ איבערגעבען אייניגע קאָפּיען פון טיינע אייגענע כּרעף
דאס איך האב קאָרעספּאָנדירט מיט א פאָדער וואָס זיא פּערזאָנען.

ערשמער בריעף.

מיין געליעבטע אנטאָאנעם : —

עס איז געווען טרויער מיט פרייד צוזאמען. עס איז וואהר, צו פערזירען א צערמליכען און גוטען פאטער, איז ניט קיין סלייניקייט, אָבער דאָך, האב איך מיר ניט געקענט העלפען זיך צו פרייען, אז ענדליך איז דיא צייט געקומען, ווען מיר זאָלען קענען ביידע גליקליך זיין.

זאָלאַנג מיין פאטער האט געלעבט, איז עס אונמעגליך געווען אונזער ציעל צו עררייכען. דוא האסט מיר אפילו צאָהערייכע מאל געשריעבען, אז דוא דאַרפסט קיין פערמעגען און ביסט צופריעדען צו לעבען מיט מיר זאָנאר אין ארמוטה, אָבער, מיין לעבעס קינד, איך וויל דוא זאָלסט זיין מיין קעניגין, און איין ארעמע קעניגין, איז זעהר ביטער.

צו מיין גרעסטעם בעדויערן קען איך מיין דיפלאָמאטישען פאָסטען ניט פערלאָזען ביז מאָרגען אבענד. אָבער מאָרגען נאך האַלבע נאכט, וועל איך זיין אין לע באַקעט און וועל זעלבסט זעהען וואס עס איז צו טהן וועגען דער בעד ערדיגונג פון מיין פאטער.

איך וועל מעהר ניט צוריק קעהרען, און איך גלייב, אז מען וועט אָך געהטען מיין רעזיגנאציען.

זעה דוא זאָלסט קענען זיין בייא דער לית.

דיין ערנבענסטער —

✱

צווייטער בריעף.

מיין געליעבטע אנטאָאנעם : —

דיא טענות פון טיינע קרובים זיינען געווען אומזיסט. אין געריכט-דורף, האט מען זיך פון זיין ארימגעלאַכט. זייער אַדוואַקאט האט בעהויפטעט, אז ווען מיין פאטער וואָלט געוואוסט, אז איך האב בעשלאָסען מיט דיר צו הייראטמען, וואָלט ער מיך געמאכט פאר אויס יודיש. דאס קען שוין אמת זיין, אָבער דיא ריכטער האבען דערפון ניט געוואָלט וויסען, און צוריק געוועזען זייערע פאָר-דערונגען פיר א טהייל אין דער ירושה.

איך וועל וואַהרשיינליך פון היינט אין אכט מענ ארום, זיין מיט דיר אין מאַרטייל. זאָרג ניט אום מיר ; איך בין געזונד און מיגטער.

יא, דייע ווערטער וועל איך קיינמאל ניט פערגעסען. דוא האסט רעכט, מיר דאַרפען זעהען טהן גוטעס אין דער וועלט מיט אזא גרויסעס פערמעגען.

גלויב מיר, ווען איך וואָלט וויסען, אז מייע קרובים בענעמתיגען זיך אין דעם טהייל ירושה, וואָלט איך ניט געווען דאָגעגען. אָבער בייא זייא וואָלט עס הייסען, אז מען ניסט אַרויף וויין אויף וויין.

דיין ערנבענסטער -

דריטער ברעף.

מיין געליעבטע אַנטאָאַנעט : -

דוא שרייבסט מיר, אז מאַדאם געזשאָן און מאַדאָם נאָשראָד האבטן זיך בעזוכט. דיין אורטהייל איבער זייא. אז זייא זיינען „מונטערע אָבער נוטע זעעלען“ איז א ריכטיגער. דוא ביסט אימער געווען קלינגער אַלס איך, און דוא האסט זייא שנעל בעגריפען.

דיא צייט איז קורץ און איך בין זעהר בעשעפטיגט, זאָנסט וואָלט איך זיך אָבגעשילדערט איין אינטערעסאַנטע געשיכטע פון דער פּערנאַנגענהיים וואו איך האב פיעלעס ערפּאָהרען דורך מיין דומהייט. איך וועל עס זיך אָבער קירצליך ערצעהלען ווען איך וועל זיין מיט זיך צוזאַמען.

ניין, דוא זאָלסט אַלעס וויסען איבער זיך אין מיין פּערנאַנגענהיים. איך בין א געוואלטיגער געגנער פון דער אַלטער פּילאָזאָפּישער שולע, וואס לערענט צו בעהאַלטען א סוד פאר דער פרוי. אין גענעטהייל, איך גלויב, אז דיא פרויען זאָלען אימער אַלעס וויסען איבער דער פּערנאַנגענהיים פון זייערע מענער, און זייא, אין זייער נאַטירליכע שאַרפּזינגקייט און גרעסערע ריינהייט וויא דיא מענער, זאָלען זייא וויסען וויא אומצוגעהען מיט דיא „קעניגע דער שעפּפּונג“ - דיא מענער - און זייא ניט לאָזען פּערקריכען אויף נאַרעשע ווענען.

דיין ערנבענסטער -

פיערער ברעף.

פריינד פעליקס : -

עס איז ניט מיין פרוי'ס שולד וואס איך בין לעצטעס וואָך ניט געקומען נאָך פּאַרזי. דוא ווייסט נאָנץ נוט, אז זיא שמערט זיך קיין זאָך און ניכט מיר זייא פּאַלשטענדיגע פרייהייט צו טהון וואס איך וויל.

אָבער דאס אַליין, זעהסטו, איז זייא גרעסטע הינדערניס מייע, ווארום איך געה ניט זוכען קיין פּרעמדע געזעלשאַפט.

אָך פעליקס ! ווען אַלע פרויען, וויא מיין אַנטאָאַנעט, וואָלמען געוואוסט

מיר אומצוגעהן מיט זייערע מענער, פערזיכער איך דייך, אז דיא מענשהייט
וואָלט גליקליכער געלעבט. זיא איז כמעט אימער צו הויז און זיא רעדט מיט
מיר קיינמאל ניט פון אונזער ליעבע; זיא זוכט אויך ניט מיינע צערטליכקייטען.
דאָנענען אָבער, איז זיא געווען פון דעם ערשטען מאָג נאָך אונזער האָכצייט,
מיינע קאמעראַדין. זיא פערוויקעלט אימער א נעשפרעך איבער א נעגענשאַטאַנד
וואס אינטערעסירט מיך און פערבלייבט נעבען מיר, אזוי לאַנג וויא זיא שפּירט,
זו עס איז מיר אַנגענעהם. דאָן זאגט זיא צו מיר:

„ווירקליך, דוא גיסט פערטאַטערט. געז אַרויס ערניץ, אין א קאַפּער
וואָלן, אין א קלוב, אָדער פּאָהר ערניץ.“

ווער קען דאס אוועק פּאָהרען פון אזא פריי? וואו קען מען דען געפינען
אַנגענעהמערע געוועלשאַפט, וויא מיט אזא ערדעלע און נוטע קאַמער
רעדן?

נעכטען דעם גאַנצען מאָג, האבען מיר ביידע פערבראכט אין בעזוכען
וואָהלטהעמיגע אַנשמאַלטען, און איבעראַל, נאַמירליך, האב איך עפעס צוריק
געלאָזען.

עס איז מערקווירדיג, פעליקס! טאָג אזוי נאַכט ליעגט מיר מיין פער
מענען וויא א לאסט אויפ'ן קאָפּ. איך האב צופיעל! אלע מיינע געוועזענע
און יעמצימיגע פריינד, זיינען ניט צובריעדען מיט וויפיעל זייא האבען, און איך
האב אין איבערפלוס.

עס איז אימער אַנטאָאָנעמ'ס אַרבייט. מיר לעבען אין א פּאַלאַסט מיט
ועהר וועניג דיענערשאַפט, און דאָך איז אונזער לעבען אַנגענעהם, אינטער
רעסאַנט און צופרידענשאַטעלענד. מיר קענען לעבען מיט א 20-טען טוהייל
פון אונזערע איינקינפמע. נאַמירליך, מיין אַנטאָאָנעמ פערשמעהט וויא אזוי
ראס אַלעס צו פיהרען.

און, גלויב מיר, עס ליעגט פיעל מעהר גליק אין דעם לעבען צו טהן
אַנדערע נוטעס, וויא אין דער לומפּערייא פון אַנדערע מענער.

אָבער נענוג דאַרעכער. איך וויל האָפען, אז דוא וועפט מיר ענטד
שולדיגען דערפאַר וואס איך האב ניט געהאַלטען מיין פערשפרעכען. קומ אַרויס
צביסעל צו מיר, און מיר וועלען זיך שעהן אַמזוירען.

פּינפּטער ברעף.

פריינד פעליקס : -

דיא וואהרהייט איז, אז איך האס פאליטיקער, אָבער, זאָלאַנג דאָ וואָנסט מיר, אז מאַנסיע נעיושאַן און מאַנסיע גאַשראָד וועלען מיטברענגען זייערע פרויען, בין איך זעהר צופריעדען.

אַנטאָאַנעט אייפערזיכטיג? געה שוין געה; זיא איז ניט אַזעלכע וויא דוא מיינסט. יא, זיא ווייס פון מיין נאַנצער דומהייט וואס איך האב בעד נאַנגען געגען לואיזין, און טראָטץ דעם איז זיא העכסט צופריעדען זיא צו האבען אַלס פריינדן.

דיין פריינד -

זעקסטער ברעף.

אן מאדאם נעיושאַן : -

איך וויל האָפען, אז איהר מיינט מיך ניט צו שמייכלען מיט מיין פרוי, און אייערע ווערטער זיינען וואהרהייטען. איך האב אייך פערשפראַכען צו געבען איין ערקלערונג, וויא איך קום דערצו איך זאָל זיא אויסוועהלען אַלס מיין פרוי

נוט, איך וועל עס טהון.

ערשטענס קען איך ניט אָבלייקענען דאס גרויסע געזעץ אין דער נאַטור וואס טרייבט צו געשלעכטליכע ליעבע. אַנטאָאַנעט איז ניט נאָר יעטצט אַ שעהנע פרוי, זאָנדרען זיא איז אויך געווען אַ שעהנעס מעדכען. צווייטענס, נאכדעם וויא איך האב פון אייך, דאמאלס, געקריענען דיא בעקאַנטע פאָרציע מוסר, האב איך מיך געשפירט שרעקליך ערניעדריגט און א געוואלטיגער רעספּעקט האט זיך אין מיר ערוועקט געגען אלע פרויען. מיין אַנטאָאַנעט'ן האב איך, אין מיינע לומפיגע אנויכטען, אין א טאָג בעליידיגט, און איך האב נעד שפירט, אז איך בין איהר דאָפיר פיעל שולדיג.

אין דערזעלבער צייט האב איך איינגעזעהען, אז פאָר אזא דאָרפס'דיג וויא איך בין, קען ניעמאלס פאַסען א פאָרזער דאַמע. איך טון אייך זאָגען דיא וואהרהייט, מאדאם, אז איך וואָלט מיט אזא פרוי וויא איהר, ניט נעד קענט וואָהנען, אונגעאַכטעט דאָרויף, וואס איך ווייס יעטצט, אז איהר זייט דיא אַנשטאַנד זעלבסט. יעדער דאָרף זיך אויסקלייבען זיין מין. מען טון זיין אַ

מאָנסיע נעױשאָן, אום צו קענען װאָהנען מיט א מאדאם נעױשאָן. אזעכער
װיא איך בענעטהיג אנטאָאנעמין. גלויבט איהר ניט, אז עס היינט אָב זעהר
פיעל פון דער ריכטיגער װאָהל? אונפאסערדע כאראקטערע, שאפען איין אונז
פאסערדעס פאאר מיט אונגיקריכע רעזולטאטען.

אינטערדעסען האלט איך אייך בייא אייער װארט, אז מיין דומהיים
װעט נישטאלס ארויס אין דער עפענטליכקייט. פערקס האט עס מיר אויך
פערשפראָכען. פאר אנטאָאנעמין האב איך ניט װאס מורא צו האבען, זיא
װיס אלע מיינע געהיימניכע.

אייער פריינד —

ע נ ד ע

עם איז ערשינען פון דרוק דער געריחטמער רעסאן

פריהלינג-שטרומען

— 110 —

א. מורגעניעוו.

אזערנעזש פון לעאן קאברין

פריהלינג-שטרומען איז איינע פון דיא בעסטע ווערק וואס דער גרויסער רוסישער שרייבער א. מורגעניעוו האט געשאפן אין דיזע ווערק גיט ער אונז א בילד פון איין עלטערען אונפערהיראד מען מאן, וועלכער גערייט זיין אויסגעלאסענעם און פרייליכען לעבען אין דער יוגענד; עראינערונגען קומען איהם אין קאפ אזוי ווי פריה-לינג-שטרומען, זי לאזען איהם גיט רוהען און פערפאלגען איהם ווי שווארצע שאמענס, ער דערמאנהט זיך ווי ער האט אמאל געלעבט, גע-ליעבט און האט געקענט פיהרען א גליקליכען פאמיליען-לעבען און האט עס אליין צושטערט און פערניכטעט צוליעב ויינע דומע און רייצענדע פאנטאזיעס. אט דיזע געדאנקען דערמיינט ער אין גערוישענדע גע-טרענקע.

פריהלינג-שטרומען איז א טייטטערהאפטע שילדערונג. איהר זעהט זיי אין א שפיגעל אלעס וואס די ריינע פאנטאזיע פון פער-פאסער האט געוואלט ארויסבריינגען, און איהר ווערט גענייסטערט לע-זענדיג.

פריהלינג-שטרומען איז געדרוקט אויף א שעהנעם פאפיער און גע-פאסט אין א פראכטמאלען קאזער.

פרייז 30 סענטי.

זו בעקומען ביי אלע בוכהענדלער, ווי אויך ביי די פערלענער

HEBREW PUBLISHING COMPANY,

88-85-87 Canal Street,

New York.

די ווייסע שקלאווין

— פון —

א. זאלטארעווסקי

וועלכע ווערט געשפילט מיט גרויס ערפאלג אין ליפצין מהעאטער.
איז די גרעסטע דראמא אויף דער אידישער בייהע.
די אינטערעסאנטע אין שפאניענדסטע האנדלונג פיר מהעאטער בעזוכער.
דער בעסטער מוסר פון יונגע מיידלעך און אונערפאהרענע פרויען.

דער סוישעט איז זעהר ריך און ערהאבען און אזוי ווי אלס ווייסע
שקלאווין ווערט געשפילט פון אזא קינסטלערין ווי סארא ליפצין
האט עס ארויסגערופען א שטורם צווישען דעם גאנצען אידישען פובליקום,
דער מהעאטער איז טאג ווי נאכט געפאקט און מי זעסט מוז מען קויפען מיט
עטליכע וואכען א הער, פאטערס געהטען מיט זייערע טעכטער אין סענער
זייערע פרויען אין געהען זעהן ריזע וואינערבארע דראמא אין ליפצין
משה אסער, אום צו זעהן און בעגריפען די פאליגען פון אלעבען פון
שאנדע און זיך אויסצוהייטען פון די ווייסע שקלאווין-הענדלער וועלכע זיי
בען אריינצוכאפען אין זייער נעץ יונגע מיידלעך און אונערפאהרענע פרויען.

די ווייסע שקלאווין

איז א מיסטרעהאפטע קריטיק אין איז אזוי שטארק און ריהרענד
דאס ווי שטארק אייערע גערויען זאלען גיט זיין קענט איהר זיך גיט צו-
ריקהאלטען פון גיט צו פערניסען טיכען מדעהרען.

אָם דיזען שטארקע דראמא פיר וועלכע אלע קריטיקער זייגען די
קעג און מוזען צוגעבען אז זי וואס איז נאך אויף דער אידישער בייהע
גיט אויפגעפירט געזארגען, איז יעצט ערשיינען אין זיין ערצעהלונגס-
פארמע און קאסט

בלויז 5 סענט.

צו בעקומען ביי אלע בוכהענדלער ווי אויך ביי די פערלענער

HEBREW PUBLISHING COMPANY,
83-85-87 Canal Street, New York.

— די —

אי מיגראנטען

— פון —

לעאן קאברין

דיעזער ראָמאַן פון דעם בעוואוסטען אידישען שריפטשמעלער אין דראַמאַטורג לעאָן קאַברין איז איין אמתער פּעריל אין דער אידישער ליטעראַטור. אין איהם ווערט געשילדערט מיט ברענענדיגע פאַרבען דאָס לעבען פון די אידישע אימיגראַנטען אין אמעריקא, דער שווערער שטרויט, וואָס די אימיגראַנטען האָבען צו פיהרען אין דיעזער לאַנד פאַר זייער עקזיסטענץ. דאָן פיהרט דער פּערפאַסער פאַר אונז אַרױס אין דיזען ווערק אַנאַנצע גאַלערעע פון טיפּען און כאַראַקטערע, פון'ס לעבען אין אונזער אידישען קיאָרטאַל.

אויך ווירד אָדאַרט געשילדערט ציוניסמען, אידישע אַסימילייאציע, ליאַטאַרס, סאַציאַליסמען, אַנאַרכיסמען און אזוי ווייטער. אויסער דעם איז דער ראָמאַן אליין זעהר אַנאַינטערעסאַנטער. די לעזער וואָס ווילען זיך בעקענען מיט דער אידישער נאַציאָנאַלער פּראַגע און מיט דער אידישער לאַגע בכלל, דאַרפּען לעזען

„די אימיגראַנטען“

און די וואָס זוכען אין אַראָמאַן אַנאַינטערעסאַנטע האַנד-לונג, אויפּרענענדע סצענען, וועלען דאָס אַלעס געפינען אין דיזען ווערק פון לעאָן קאַברין.

פּרייז 30 סענט.

צו בעקומען ביי אַלע בוכהאַנדלער, ווי אויך ביי די פּערלענער:

HEBREW PUBLISHING COMPANY,

83-85-87 Canal Street, New York.

לעצמם שריפתען

— פון —

מענדעלי מוכר ספרים.
(ש. י. אבראמאוויץ)

דיא לעצמע שריפטען איז א זאמלונג פון פערשידענע זשורנאלען אונד צייטונגען וואו דער פאטער פון דער אידישער ליטעראטור ש. י. אבראמאוויץ האט אין דער לעצמער צייט געשריבען.

יעדע פון די שריפטען איז א מיסטרעאפמע קריטיק איבער דעם אידישען לעבען אונד ווירקען אין רוסלאנד, אונד אין דער זעלבער צייט איז עס פול מיט הומאר, וויסן אונד שארפויגן אונד זעהר אינטערעסאנט אונד שפאנענד צו לעזען.

אין איינע פון דיא שריפטען ווערט געשילדערט מיט דער קראפט פון מענדעליס פערדער די לעצמע אידישע צרות אונד פאנראמען אין רוסלאנד, אונד דיעזע שילדערונג אליין איבערשטייגט אללעס וואס ער האט פארהער געשריבען, אפילו פון זיינע צוויי בעריהמטע ווערק ווי דיא קליאטשע אונד פישקע דער קרוימער עס איז א קונסט ווערק אונד עס איז ווערט צו לעזען אונד שמודיגען.

פרייז 35 סענט (פארטא פרייא)

פון בעקסטען ביי אלע בוכהענדלער, ווי אויך ביי די פערדענער

THE HEBREW PUBLISHING COMPANY,
83-85-87 Canal Street, New York.